

**Pla Nacional del Llibre
i la Lectura de Catalunya**

LLEGIM!

**Generalitat
de Catalunya**

Pla Nacional del Llibre i la Lectura de Catalunya

LLEGIM!

Pla Nacional del Llibre i la Lectura de Catalunya

LLEGIM!

Barcelona, 2a edició

Podeu seguir l'evolució del Pla a <https://bit.ly/3SG5Tmx>

**Generalitat
de Catalunya**

Catalunya. Generalitat, autor

Llegim! : Pla Nacional del Llibre i la Lectura de Catalunya. — 2a edició

I. Títol II. Títol: Pla Nacional del Llibre i la Lectura de Catalunya

1. Llibres i lectura — Política governamental — Catalunya. 2. Catalunya — Política cultural.

28.01(460.23)

351.85(460.23)

Llicència d'ús obert

D'aquesta edició:

© Generalitat de Catalunya.
Departament de Cultura

2a edició: febrer 2024

Dipòsit legal: B 4816-2024

Disseny gràfic: Joan Manel Pérez

Disseny i maquetació: lacontragràfica

Amb el suport tècnic de l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions.

En el procés d'elaboració del Pla Nacional del Llibre i la Lectura hi han intervingut les empreses Primer punt, Matteria i Trànsit Projectes.

ÍNDEX

Prefaci	11
Un pròleg, tantíssimes lectures	13
La lectura com a font de benestar al llarg de tota la vida	13
La metodologia	43
Antecedents	43
Orientacions generals	44
Procediment d'elaboració i principals òrgans	45
La diagnosi	53
Introducció	53
Prestigi de la literatura i la lectura i hàbits lectors	54
Espais i accions de foment de la lectura	56
Foment de la lectura des de la perspectiva dels drets, la igualtat i la diversitat ..	59
Ecosistema del llibre	61
Creació	61
Edició i producció	62
Difusió i distribució	62
Comercialització	64
Aspectes transversals que afecten tot l'ecosistema del llibre	64
Governança	65
Els objectius, els eixos i les mesures	67
L'objectiu general i els objectius específics	67
Els eixos estratègics	68
Relació de mesures	76

1. Foment de l'hàbit lector	77
1.1 Foment de l'hàbit lector al llarg de la vida	77
1. Rellançament del programa “Nascuts per llegir”	77
2. Ampliació de la campanya “Fas 6 anys. Tria un llibre” amb accions específiques a les escoles	78
3. Impuls de l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil i de l'autoria LIJ Km0.....	80
4. Pla de millora de les biblioteques escolars de Catalunya (PLAMIB)	82
5. Foment de la biblioteca personal.....	86
6. Recuperació del valor i la importància de la narració oral i la lectura en veu alta	87
7. Elaboració i difusió de materials que reforcin l'ensenyament de la literatura al nou currículum.....	89
8. Millora de la formació continuada del personal docent en relació amb els llibres i la lectura	91
9. Creixement i consolidació del programa “Lletres a les aules”	93
10. Organització d'activitats de dinàmica educativa (activitats extraescolars i de suport escolar) vinculades a la lectura i la creació literària	96
11. Identificació i difusió de bones pràctiques en relació amb la lectura ..	97
12. Activació d'oportunitats per millorar el compromís lector entre els joves de 13 a 17 anys	98
13. Campanya de consum cultural al voltant del llibre i la lectura adreçada als joves	100
14. Promoció de la lectura entre els joves a la nova plataforma OTT de la CCMA	101
15. Tallers de rap. Pla pilot	102
16. Programa de mediació lectora en residències per a gent gran	104
1.2 Foment de l'hàbit lector en entorns diversos	105
17. Campanya de promoció i foment del llibre i la lectura	105
18. Clubs de lectura vinculats a entitats esportives	106
19. La Setmana, la gran festa popular del llibre en català arreu del país.....	107
20. Organització d'un cicle permanent d'activitats en relació al foment de la lectura.....	109

21.	Organització de programes de foment de la lectura sobre temes de responsabilitat social i mediambiental (“Parlem-ne!”).....	110
22.	Organització d’un cycle permanent d’activitats en contra de la censura a les biblioteques públiques.....	111
23.	Creació d’un portal de lectura de les biblioteques públiques	112
24.	Organització de la “Nit de la lectura”	113
25.	Recuperació de la celebració de la “Supernit a les biblioteques” ..	114
26.	Incorporació de la lectura i la cadena de valor del llibre a les ficcions de la CCMA	115
27.	Increment de la presència del llibre i la literatura a la graella de la CCMA	116
28.	Promoció del llibre i la lectura LIJ a l’SX3, en els diferents formats, i a la graella principal de TV3.....	118
29.	Producció de formats audiovisuals que contribueixen al foment de la lectura i la diversitat	119
30.	Crides de programes culturals televisius sobre lectura i literatura...	120
31.	Foment de la lectura al transport públic	121
2.	Dret a la lectura i atenció a la diversitat	123
32.	Foment de la lectura en el tercer sector	123
33.	Impuls de l’edició i el consum de lectures adaptades a les directrius de Lectura Fàcil	124
34.	Elaboració i difusió d’una guia de literatura per educar en la diversitat	126
35.	Promoció de la lectura en entorns sociosanitaris	127
36.	Col·laboració entre les biblioteques públiques i els CPNL (“El català/l’occità és fàcil”).....	128
37.	Formació per al professorat en matèria de propietat intel·lectual	129
38.	Impuls de l’edició d’audiollibres en català o occità	130
39.	Subvenció per a la realització de consultories per a empreses o entitats culturals. Modalitat preferent plans d’accessibilitat	131
40.	Formació en accessibilitat en els projectes culturals.....	132
41.	Formació de professionals de la mediació cultural	133

3. Suport a l'ecosistema del llibre	135
3.1 Creació	135
42. Increment de la dotació de les beques per a la creació d'obres literàries en llengua catalana i occitana	135
43. Impuls d'un programa i un ajut específics per a creadors i creadores novells d'obres literàries en llengua catalana i occitana..	136
44. Foment de la diversitat en la creació de la literatura catalana i occitana	137
45. Increment de les tarifes mínimes de traducció ens els ajuts de la ILC	138
46. Foment de la formació professional en autoria LIJ.....	139
47. Formació per a la promoció d'obres literàries adreçada a autors i autores.....	140
48. Seminari anual de Literatura Infantil i Juvenil	141
49. Foment de la creació LIJ en català a la CCMA.....	142
50. Acords amb residències internacionals estratègiques p er al sector de la creació literària en català	144
51. Convocatòria d'ajuts per a la participació en residències internacionals en els àmbits de la literatura i el pensament.....	146
52. Foment de les residències de creació literària	147
3.2 Edició i producció	148
53. Ajuts a la promoció del llibre en català i occità	148
54. Ajuts per a l'edició de manuals universitaris en català.....	149
55. Elaboració i publicació d'una guia de l'ecoedició per al sector editorial	150
56. Ajuts per a la realització de diagnòstics ambientals i diagnòstics d'accessibilitat	152
57. Increment de la dotació de les subvencions per a l'edició d'obres literàries singulars i sobre moviments i autors i autores literaris....	154
3.3 Difusió i distribució	155
58. Impuls de l'edició de literatura catalana per a la seva distribució i comercialització a Llatinoamèrica	155
59. Formació per a l'impuls de nous programes televisius sobre literatura o lectura	156
60. Impuls internacional del sector de la il·lustració de Catalunya	157

3.4 Comercialització	158
61. Consolidació i enfortiment del sector llibreter	158
3.5 Accés	159
62. Foment de les col·leccions bibliogràfiques en català i occità d'especial interès cultural.....	159
63. Reforç de la presència de continguts en català i occità a Biblio Digital	160
4. Governança	161
4.1 Diàleg, concertació i planificació	161
64. Desenvolupament de la Casa de les Lletres com a espai aglutinador.....	161
65. Foment de plans locals i comarcals de lectura	162
66. Creació d'una Taula de treball Departament Educació - editors i altres agents generadors de continguts educatius	163
67. Impuls de la Biblioteca Pública de Barcelona	164
4.2 Dades i recerca	165
68. Observatori de la Cultura	165
69. Foment de la recerca que contribueixi a la millora de la formació inicial de mestres en l'àmbit de la cultura humanística	167
70. Impuls del projecte "Pel sentit crític, afina la lectura!"	168
71. Incorporació dels creadors i creadores i professionals del món del llibre al Cens d'Artistes.....	169
72. Convocatòria de subvencions per al finançament de recerques educatives	170
73. Elaboració periòdica de l'estudi "Escriure en català"	171
El seguiment i la governança	173
El pressupost	177
Annexos	179
Annex 1. Calendari i participants dels diferents Grups de treball	179
Annex 2. Persones i entitats consultades	194
Annex 3. Acord del Consell Escolar de Catalunya	195
Annex 3. Acord del Consell Escolar de Catalunya	196

Prefaci

La cultura és educació, i l'educació és cultura. Aquesta frase la podríem subscriure molts, però a l'hora de posar-la en pràctica esdevé un repte que requereix canvis i noves formes de treballar, tant polítiques com socials. Com a Govern, des del principi d'aquesta legislatura hem treballat amb el convenciment que aquests últims són dos àmbits indissociables. Per això, els departaments d'Educació i de Cultura ens mirem, dialoguem, proposem i treballem plegats.

El Pla Nacional del Llibre i la Lectura és un gran exemple d'aquesta col·laboració, perquè l'hem impulsat conjuntament i des del principi, els dos departaments. És més: creiem que una qüestió de cabdal importància per a la societat —com ho és la lectura— només es pot abordar de manera transversal. Per aquest motiu, les polítiques recollides en aquest Pla també compten amb la implicació d'altres departaments, com Salut, Universitats i Drets Socials, així com la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. I, és clar, de tot el sector, com no podia ser d'altra manera.

El Pla Nacional del Llibre i la Lectura parteix de la voluntat expressada pel Govern, des del primer moment de la legislatura, d'incrementar els índexs de lectura i millorar la competència lectora.

Amb aquesta proposta posem la lectura al centre, perquè la lectura és la porta d'accés a la cultura i a la comprensió del món. Hem volgut treballar des de la nostra manera d'entendre la política: construint des de la base, amb els agents culturals i educatius i amb les persones i entitats que hi tenen més a dir, que al nostre país, afortunadament, en són moltes.

Aquest Pla també s'impulsa perquè la literatura i la lectura estan estretament vinculades al foment de la llengua. El català és una de les prioritats del Govern. L'hem desplegat en tots els departaments i, sens dubte, en el camp de la literatura i la lectura és primordial, font d'inspiració, de normalització i de riquesa lèxica.

El Pla té tres objectius: incrementar el nombre de lectors, que llegeixin de forma més habitual i, sobretot, que llegeixin en català. I és el resultat d'un any de feina. Durant aquest temps hem fet desenes de taules de treball en què han participat, a més dels departaments d'Educació i Cultura, més de 180 persones i entitats. El Pla és fruit de la reflexió i de la feina de totes elles i els volem agrair la seva dedicació, generositat i implicació.

Compartim el convenciment que les bondats i la solidesa d'aquest Pla són el resultat, precisament, d'aquest procés participatiu i de la implicació de tantes veus que s'estimen els llibres, la cultura i el país.

Aquesta implicació col·lectiva ha fet possible comptar amb una diagnosi consensuada del sector i establir uns objectius i uns eixos a partir dels quals es fixen 73 mesures. Cadascuna de les mesures té un ens responsable, un pressupost i un calendari. Estem convençudes que aquesta concreció li dona força i n'assegura la implementació i continuïtat.

Partim de la premissa inicial que llegir és un dret cultural i un dret social, associat amb la capacitat d'interpretar millor el món i que incideix en el benestar i la salut de la ciutadania. És per això que el Pla que presentem té la voluntat de fer un acompanyament al llarg de tota la vida, en tots els estadis i en tots els àmbits.

Perquè defensar la lectura, la cultura i la llengua de manera concreta i amb mesures específiques i consensuades com aquesta última és defensar també el país i la participació democràtica. És defensar la societat culta i avançada que somiem.

Natàlia Garriga Ibáñez
Consellera de Cultura

Anna Simó Castelló
Consellera d'Educació

Un pròleg, tantíssimes lectures

La lectura com a font de benestar al llarg de tota la vida

Què vol dir, llegir?

Segons el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans, llegir consisteix a «distingir, en un text escrit o imprès, els sons figurats per les lletres». També vol dir «adquirir coneixença del que diu» un escrit o un autor o autora. També pot significar molt més, però, perquè es pot fer de moltes maneres. Es pot llegir en diagonal o entre línies, o bé llegir fil per randa, punt per punt i al peu de la lletra, que gairebé és el mateix que llegir textualment. Hi ha qui llegint es treu els ulls, o que s'hi crema les celles, i hi ha, també, qui es limita a passar els ulls per sobre dels llibres. Hi ha qui s'expressa com un llibre obert, i qui prefereix abocar-se als llibres com a persona lectora: ja ho diuen, que de llibres i paraigües, no se'n tornen gaires. Hi ha qui domina l'art de llegir les mans de les altres persones per predir el futur, i qui arriba a un punt que no pot més i necessita llegir la cartilla a algú quan l'ha espifiada. Hi ha qui diu que el llegir pot fer perdre l'escriure, i d'altres, convençuts del contrari, els responen que qui molt llegeix, molt coneix: no sempre és bo, jutjar els llibres per la seva coberta! Avui sabem que es pot llegir amb els ulls, com ho hem fet sempre, però també amb el tou dels dits, passant-los delicadament per sobre dels caixetins de l'alfabet Braille, o que fins i tot es pot llegir d'oïda, ja sigui escoltant una rondalla o un conte, de criatures, o bé de persones adultes, amb els auriculars posats o assistint a una lectura en veu alta. Hi ha qui, amb anys d'entrenament, s'arriba a tenir autèntica expertesa en llegir els llavis.

Sigui com sigui, quan es tracta de llegir, depèn de la persona: hi ha tants caps com tants barrets, o tants caps com tants llibres. Perquè la lectura no només és cosa de criatures, ni de grans, ni té per què anar lligada a un tipus determinat de llibre: pot ser una activitat tan compartida com feta amb si mateix, per entreteniment o bé

per curiositat, per adquirir nous coneixements, per créixer com a persona, o per tot això i més alhora. Un acte plaent que ens acompanya, en la seva gran diversitat de modalitats i formes, al llarg de tota la vida. Com una bona amistat, o com tots aquells llocs estimats on sabem que sempre voldrem tornar. I que fa salut: des del primer desenvolupament en els nounats i en els infants fins a la vida adulta, llegir ens ajuda a concentrar-nos, estimula la capacitat d'atenció i contribueix a situar-nos en el lloc i el moment presents gràcies al poder convocador de la lletra impresa. En temps de volatilitat i urgència, llegir pot ser antídote i remei.

«No em condemneu sense llegir-me», va deixar dit l'escriptora, traductora i viatgera Aurora Bertrana al diari *La Humanitat* el 31 de gener de 1934, com un crit contra la injustícia. I amb un esperit semblant, potser precisament per posar remei a aquesta idea de condemna, la bibliotecària i escriptora Aurora Díaz-Plaja va basar bona part de la seva tasca com a activista per la literatura infantil i juvenil en el lema «Llegir per fer llegir». No hi ha res com conèixer de primera mà els llibres per encomanar passió lectora arreu. Al cap i a la fi, un «lector» pot ser qui llegeix, però també qui ensenya alguna matèria a la universitat... i fa llegir. O hi convida, en llibertat, que és molt millor. El poeta i prestidigitador Joan Brossa també ho va dibuixar, o potser s'escauria més dir que ho va dibuixar i escriure, en un dels seus cèlebres poemes visuals: «llibres» i «lliures» són dues paraules que s'assemblen.

«Llegir per fer llegir.»

Aurora Díaz-Plaja

El document que teniu a les mans és el fruit d'aquestes i de tantes altres maneres de concebre l'existència del llibre i de la lectura, i la necessitat de fer que tots dos siguin encara més centrals en la nostra societat. El Pla Nacional del Llibre i la Lectura que avui presentem és el fruit de més d'un any de treball i d'un conjunt ben remarcable de consensos: posat en marxa pel Departament de Cultura i el Departament d'Educació del Govern de la Generalitat de Catalunya i coordinat per la Institució de les Lletres Catalanes (ILC), el procés participatiu que ha donat com a resultat aquest Pla ha comptat amb la participació de 180 persones diferents en nombroses reunions de treball, de diagnosi i de proposició, ja sigui a títol propi o bé en representació d'un centenar d'ens i organitzacions, institucions i entitats de l'àmbit públic o del

sector que s'han sumat a la conversa, i que representen la pluralitat i la diversitat tant del món del llibre i la lectura com de l'àmbit de l'educació. Des d'una visió transversal i generosa, representants autorals (professionals de l'escriptura, la traducció, la il·lustració, l'escriptura de guions...), editorials, professionals de la venda de llibres, docents, bibliotecaris i bibliotecàries, mediadors i professionals de la prescripció i un llarg etcètera de perfils vinculats al foment de la lectura han sumat les seves veus per definir els principals eixos sobre els quals reposen les iniciatives d'aquest Pla. Així mateix, a aquest conjunt més vinculat al món del llibre i de l'ensenyament, al Departament d'Educació i al Departament de Cultura, cal afegir-hi la complicitat d'altres agents institucionals estratègics com són la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, el Departament de Salut, el Departament de Drets Socials i el Departament de Recerca i Universitats.

Fet i fet, es tractava de «Llegir per fer llegir»; replantejar determinades dinàmiques per fer que la màxima d'Aurora Díaz-Plaja prengué cos en la Catalunya de principis de segle XXI. A l'horitzó, els tres objectius essencials dels quals parteix tota la resta: aconseguir que es llegeixi més, de manera més habitual i que es llegeixi, especialment, en català.

Segons l'informe *Hàbits de lectura i compra de llibres* (2022) que l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC) duu a terme des de l'any 2010, un 70,7% de catalans i catalanes majors de 14 anys llegeixen llibres com a mínim cada trimestre. D'aquest percentatge, un 68,1% ho fa per lleure i un 26,7% ho fa per feina o estudis. És, el total, una xifra que es manté i que prové d'uns anys d'augmentos tímids però sostinguts: del 67'6% de l'any 2016 fins al 70,7% actual, passant pel pic de lectura del 71,8% que registra l'informe de l'any 2020, probablement vinculat a l'experiència de retorn a la lectura que moltes persones varen viure durant el confinament causat per la pandèmia de la covid-19, i que decididament va contribuir a integrar la lectura com quelcom quotidià i beneficiós en el dia a dia de moltes persones. Pel que fa a la llengua de lectura, un 34,5% de persones lectores llegeix habitualment llibres en català i un 40,7% ho fa de manera ocasional; una proporció que té un gran potencial per créixer.

A banda d'aquests tres objectius principals —que es llegeixi més, més habitualment, i sobretot en català—, cal fer esment a tres fites específiques que el mateix procés d'elaboració del Pla pretenia assolir amb la seva posada en marxa: d'una banda, generar un marc de reflexió a l'entorn del llibre i la lectura que permetés definir prioritats i estratègies d'acció; de l'altra, aportar dades i coneixement a partir d'un diagnòstic participatiu i en concentració amb diferents agents del sector; i, finalment, establir un full de ruta consensuat de necessitats i propostes de millora, a curt i a mitjà termini (2025-2030), que esdevingués la base per orientar la presa de decisions de les polítiques públiques que s'han de desenvolupar.

Les 73 mesures que trobareu en aquest Pla són fruit d'aquest esperit de foment del llibre i la lectura, i comprenen majoritàriament iniciatives noves, dissenyades per a l'ocasió i partint de les necessitats actuals. Només algunes corresponen a iniciatives ja existents però amb modificacions substancials. S'han exclòs, doncs, d'aquest document totes aquelles mesures de foment de la lectura que, tot i coincidir plenament amb els objectius i el plantejament conceptual del Pla, ja s'estaven duent a terme.

«Ja m'ho deia la meva mare: llibres, llibres i més llibres.»

Renada-Laura Portet
Inèdit

El Preàmbul de la Llei 10/2007, de 22 de juny, de la lectura, del llibre i de les biblioteques recorda que, durant segles, el llibre havia mantingut un format singular i únic, de la mateixa manera que es definia la lectura com l'exercici lector que feien les persones sobre els continguts del llibre. Més enllà d'aquesta idea bàsica de comprensió, la Llei també planteja una concepció de la lectura com una eina bàsica per al desenvolupament de la personalitat i com a instrument de socialització. És a dir, com a element essencial per a la capacitat i la convivència democràtica i per desenvolupar-se en la societat de la informació. En aquest context, doncs, és essencial garantir que tota la societat disposi de l'habilitat necessària per transformar la informació en coneixements, i aquesta capacitat s'aconsegueix gràcies a l'hàbit lector, l'augment del qual és un dels objectius bàsics d'aquest Pla. La lectura aporta capacitat crítica i dota les persones dels recursos necessaris per desenvolupar-se en la vida quotidiana. La lectura i el seu foment són una eina bàsica per a la ciutadania a l'hora d'exercir els seus drets culturals. L'acte de llegir pot ser, de fet, una molt bona manera d'assolir el benestar no només col·lectiu, amb una societat més informada, desvetllada i més culta, sinó també individual, gràcies als beneficis que aporta en termes de salut, concentració, capacitat d'atenció, sentiment de pertinença a una comunitat o la creació d'una identitat cultural, entre molts altres.

Per garantir el foment de la lectura en tots els seus sentits, doncs, cal la implicació del conjunt de la societat. És per això que el procés de conversa que ha fet possible l'elaboració d'aquest Pla ha implicat agents ben diversos, des

de les institucions públiques fins a representants de l'àmbit de l'educació i del món del llibre, passant per mediadors, associacions professionals, gremis, persones investigadores i expertes, mitjans de comunicació, periodistes culturals i d'educació. Es tractava de fomentar no només la participació de tots ells en un conjunt de sessions de treball i d'intercanvi, sinó de fer que totes i cadascuna de les persones i organitzacions que s'impliquessin en el Pla es corresponsabilitzessin amb l'assoliment dels seus objectius i es comprometessin a tirar endavant iniciatives pròpies o en col·laboració amb altres agents. No es perseguia una participació testimonial i quantitativa, sinó un acte de responsabilitat col·lectiva, amb profunds fonaments estratègics i ben coordinat. No debades, el mateix preàmbul de la Llei fa esment a la necessitat d'establir col·laboracions en el conjunt de la societat: per això s'hi destaca, per exemple, el paper fonamental dels mitjans de comunicació, i en especial els de titularitat pública, en la promoció i el foment de l'hàbit lector i del llibre. També incideix en el paper clau de les biblioteques escolars com a eines per reforçar l'hàbit lector en l'àmbit educatiu, per tal que l'alumnat pugui comprendre i expressar-se amb claredat. Així mateix, també s'hi reconeix el suport dels poders públics al llibre com a model d'expressió cultural i a la labor dels creadors i de les creadores, sense els quals no existirien les obres que acaben prenent forma de llibre. Una idea de suport que també inclou, és clar, la promoció de la principal indústria cultural: el mateix sector del llibre, i especialment l'àmbit editorial. En aquest sentit, la regulació sobre la comercialització del llibre parteix d'aquesta voluntat de suport i de la convicció que es tracta d'alguna cosa més que d'un producte palpable, tangible, mercantil: «Es tracta d'un suport físic que conté la plasmació del pensament humà, la ciència i la creació literària, possibilitant aquest acte transcendental i únic per a l'espècie humana, que és la lectura».

Amb el temps, doncs, els formats i les maneres de llegir han canviat, com també les funcions de la lectura i les maneres d'accedir-hi, però el llibre i la lectura continuen essent una part essencial de la nostra vida comunitària i cultural, i el seu foment és una responsabilitat col·lectiva que ens compromet a tots i totes. Per tant, l'esperit d'aquest Pla planteja la lectura com a forma insubstituïble d'accés al coneixement, de benestar personal i de cohesió social, elements indispensables per avançar cap a una societat democràticament més madura i socialment més justa, i també proposa una mirada àmplia vers el concepte de *llibre*, tant pel que fa al format com pel que fa als seus continguts.

Quant al format, s'ha volgut tenir en compte des del tradicional i majoritari llibre en paper fins als audiollibres, de més recent creació, passant pel llibre electrònic i altres formats que ofereixen més possibilitats i modalitats de lectura a aquelles persones que no sempre poden o tenen el costum de llegir en els formats més tradicionals. En aquest sentit, paga la pena precisar que, durant la llarga

conversa col·lectiva que ha resultat en la redacció d'aquest Pla, s'ha treballat sobre la idea que les pantalles (la televisió en directe o a la carta, les plataformes de *streaming*, els videojocs, els telèfons mòbils, les tauletes, etc.) no són necessàriament una competència per als llibres i la lectura, i que de vegades, fins i tot, poden esdevenir una eina útil per al foment de la lectura, la mediació i la prescripció. Amb tot, però, també sabem que només el llibre i la lectura en paper poden contribuir a fomentar la capacitat d'atenció i la competència lectora amb tota la seva plenitud, a més de generar altres beneficis en les persones lectores, com la identificació amb una comunitat cultural que té els llibres com a element generador de vincles emocionals i xarxes interpersonals.

Pel que fa als continguts, el Pla també ha volgut tenir en compte un ampli ventall de disciplines, gèneres i formats que formen part del món del llibre i la lectura. Des de l'àmbit estrictament literari, com la ficció, la no-ficció, la poesia, el teatre o l'assaig, amb especial esment en la literatura infantil i juvenil com a eix potenciador de la lectura en infants i joves, fins a altres àmbits també troncats a l'hora d'assolir alguns dels objectius del Pla, com són el guió audiovisual, els llibres de text, el llibre tècnic, els llibres de lectura fàcil, adaptacions, manuals... Cal dir, també, que també s'han tingut en compte els oficis de la traducció, en tant que principal via d'introducció d'altres discursos i perspectives en el nostre context cultural, i la il·lustració, una disciplina clau sobretot en l'àmbit de la literatura infantil i juvenil, però no exclusivament.

Fomentar la lectura des de totes les seves vessants i amb l'ànim d'aplegar tants formats, discursos, gèneres i estils com sigui possible: és des d'aquesta visió àmplia i transversal del llibre que s'ha dissenyat aquest Pla.

«M'agradaria que tinguessis més llibres al teu abast.»

Jordi Rubió i Balaguer

Cartes de la guerra (maig 1938 - gener 1939) (1996)

La *Declaració Universal dels Drets Humans* (1948) reconeix, en el seu vint-i-setè article, el dret de les persones a la vida cultural, artística i científica, i estableix que tothom ha de poder participar en la vida cultural que esculli i exercir les seves pròpies pràctiques culturals dins dels límits que imposa el respecte pels drets humans i per les llibertats fonamentals. Aquest plantejament,

i particularment la noció de *drets culturals* que se'n desplega, forma la base conceptual d'aquest Pla. Així, i sense que aquest focus d'atenció sigui incompatible amb el suport i l'acompanyament d'altres àmbits, com per exemple el de la indústria, l'eix vertebrador del Pla són les persones, la lectura i l'aproximació que la ciutadania hi pot fer des del punt de vista dels drets culturals. Es tracta, doncs, de tenir cura i estimular la demanda (és a dir, l'hàbit lector i els índexs de lectura), i no tant l'oferta, que amb tot també cal acompanyar. Posar les persones lectores al centre.

Aquests són alguns dels drets culturals que s'han tingut en compte a l'hora de dissenyar les mesures del Pla:

- *Dret d'accés a la cultura.* És, segurament, un dels aspectes més presents en les iniciatives proposades, ja que moltes tenen com a objectiu assolir la màxima capil·laritat territorial —amb una incidència especial en el conjunt del país, a Catalunya, i també tenir un cert ressò, a través de determinades iniciatives, en els diferents territoris de parla catalana i també en l'àmbit internacional—, així com evitar qualsevol biaix de gènere —un aspecte especialment tingut en compte, de manera transversal, al llarg de tot el procés participatiu—, generacional, d'origen, econòmic o de classe social. L'especial incidència en la demanda implica les persones lectores ja existents, però sobretot les potencials, i és apel·lant als grups de persones no lectores o de persones lectores no habituals que es podrà contribuir a fomentar aquest dret d'accés a la cultura i, alhora, un dels principals objectius del Pla: l'increment dels índexs lectors.
- *Dret de participació cultural.* Evitar qualsevol discriminació no només pel que fa a l'accés a la cultura, sinó en la participació de la conversa cultural, ja sigui fent part de les iniciatives de formació, difusió, prescripció i mediació lectora, o bé des de l'àmbit de la creació, ha estat també un punt clau de l'elaboració d'aquest Pla. La lluita contra la discriminació per motius de llengua, origen, raça, religió, opinió, gènere, condició social o econòmica pot tenir efectes no només en la creació de nous públics lectors o la consolidació dels que ja existeixen, sinó també en el foment de la creació literària entre aquelles persones que per alguns d'aquests motius no sempre s'han sentit interpel·lades per la nostra cultura i la nostra literatura, i que decididament tenen tot el dret a formar-ne part. Estimular la participació activa en la lectura i la creació literària de la gran diversitat de grups i de persones que integren la nostra societat també és una molt bona manera de garantir el futur de la lectura i de la literatura a casa nostra.
- *Dret a l'educació.* El treball conjunt entre els departaments de Cultura i d'Educació i d'agents socials de tots dos àmbits —una col·laboració,

val a dir, inèdita fins als nostres dies amb aquesta magnitud des del primer plantejament del Pla— és la mostra més clara del caràcter transversal del Pla i de la importància que s'ha donat a l'àmbit educatiu, no només com a aprenentatge de la lectoescriptura i del gust per llegir, sinó també com a acompanyament al llarg de la vida en les diverses modalitats d'ensenyament i formació a les quals una persona pot accedir en tot el seu transcurs vital. Així mateix, la formació de nous creadors i creadores, per tal de garantir la continuïtat de la nostra literatura, i especialment la literatura infantil i juvenil de quilòmetre zero, és a dir, escrita per autors i autores locals, és un altre dels àmbits d'especial incidència del Pla.

- *Dret a la identitat cultural.* Escollir i veure respectada la pròpia identitat personal i cultural d'una manera individual i col·lectiva és un altre dels drets culturals que es desprenen de la *Declaració Universal dels Drets Humans*. En aquest sentit, l'especial esment a la llengua catalana, i també a l'occitana, com a llengües pròpies del país ha vertebrat bona part de les iniciatives que proposem. Així mateix, la tradició cultural i literària en llengua catalana, així com la necessitat de dotar-les de prestigi i de continuïtat, han estat també protagonistes de la conversa; un futur literari sa i divers es garanteix a través d'un present obert i crític, i també amb una tradició assumida i revisada amb tota naturalitat, un tret propi de les cultures madures i de llarg recorregut històric en què la literatura catalana es pot emmirallar.
- *Drets dels autors i autores, artistes i professionals de la cultura.* La protecció dels drets morals i materials dels autors i autores, derivats de la creació literària i artística, així com la retribució proporcionada i adequada d'aquests drets, és un altre dels elements bàsics d'aquest Pla. Així, diverses mesures s'han dissenyat especialment per contribuir a la seva professionalització i per garantir els seus drets professionals, que s'han intentat estendre, en la mesura del possible, en altres oficis implicats en el fet literari: professionals de la correcció, editors i editores de taula, divulgadors i divulgadores, mediadors, crítics i crítiques, etc. Garantir la creació i la traducció en llengua catalana i occitana i facilitar la professionalització dels nostres autors i autores és el primer pas per assegurar que hi hagi una bona oferta de lectura al nostre país.
- *Dret d'expressió, creació i difusió.* Naturalment, les propostes d'aquest document també tenen per objectiu protegir la lliure opinió i l'expressió artística de tota la ciutadania, així com el dret a exhibir la pròpia creació en àmbits ben diversos. No només es tracta d'implicar nous públics i agents en la lectura, sinó també en totes les formes que pot prendre la conversa literària i, finalment, en la creació.

- **Dret a la informació.** Rebre informació actualitzada sobre activitats, continguts i programacions culturals de la comunitat i conèixer i difondre les dades culturals de les administracions públiques és un altre dels drets culturals que formen part essencial del treball d'aquest últim any. La difusió, la comunicació pública i la posada de la literatura al centre del debat col·lectiu, des d'àmbits ben diversos, és la base del funcionament de bona part de les mesures recollides en aquest document; la comunicació, adaptada a la gran diversitat de públics que s'han pogut segmentar, serà un aspecte clau del desenvolupament del Pla que s'assolirà no només a través de la tasca de les institucions i organitzacions que en formen part, sinó també amb la complicitat dels mitjans públics i culturals.

Es tracta, doncs, de garantir drets per fomentar millores en l'àmbit social i cultural, individual i col·lectiu, i que aquestes mesures afectin tant a les persones lectores, com als creadors i creadores, com els i les professionals implicades en la cadena de valor del llibre i els del món de l'educació. Una aproximació humanista i compromesa amb la societat i amb les persones, amb la certesa que els drets que es guanyen, els que s'arriben a garantir o a blindar, difícilment es tornen a perdre mai.

«Pensaments sense paraules... és possible?»

Maria-Antònia Oliver
Punt d'arròs (1996)

L'eixamplament de l'àmbit de treball i d'incidència que suposa el paradigma dels drets culturals implica, necessàriament, una visió transversal i integradora de pràcticament tots els àmbits i agents socials i culturals. Les mesures d'aquest Pla, doncs, no poden orientar-se només en les persones lectores més assídues o *convençudes*, sinó que han d'interpel·lar també el 29,3% que, segons l'últim informe *Hàbits de lectura i compra de llibres* (2022) de l'ICEC, no llegeix llibres habitualment.

Cal combatre la desafecció amb tot el rigor i alhora sense actituds elitistes o condescendents: aquesta és la finestra d'oportunitat que obre la concepció de la lectura des dels drets culturals i la recerca del benestar. Perquè llegir no només és una activitat intel·lectual i cultural, lligada umbilicalment amb els valors

de l'humanisme i el progrés individual i col·lectiu, sinó que també pot aportar beneficis tan apreciats avui com el benestar personal, salut mental, afectiva i física, pot ser una eina poderosíssima per combatre la solitud entre persones de qualsevol edat i situació, pot contribuir a millorar les capacitats d'atenció... No debades, la intersecció entre lectura i salut ha estat una altra constant en l'elaboració d'aquest Pla, i això implica una visió completa, d'acompanyament al llarg de tota la vida, de la lectura vers les persones: des dels primers mesos de criança i els beneficis de llegir plegats, en veu alta, i l'establiment de vincles emocionals entre pares, mares, altres persones cuidadores i les criatures, passant per l'adquisició de la competència lectora en la infància, una competència transversal que té efectes en la qualitat de tot el transcurs vital, o bé la concepció de la lectura com a «prescripció social», com a eina per combatre les situacions d'estrès i els trastorns de la salut mental en l'edat adulta, fins a la vellesa, en què la lectura es converteix en una molt bona eina per combatre la solitud i tots els problemes de salut que se'n poden derivar.

Potser les paraules no ens fan millors persones o més felices de manera automàtica, però sí que tenen el potencial de fer-nos viure —i pensar, estimar, sentir, imaginar i observar...— millor, o com a mínim de manera més complexa. A la novel·la *Punt d'arròs* (1996), l'escriptora i traductora mallorquina Maria-Antònia Oliver es pregunta: «Pensaments sense paraules... és possible?». Les persones implicades en el procés de discussió i construcció col·lectiva d'aquest Pla estem convençudes que sense paraules no només no hi ha pensament, o si més no tal i com el coneixem en els nostres dies, sinó que les paraules ens poden ajudar a viure i a imaginar vides més amables, més crítiques, més lúcides i més plaents. Es tracta, ras i curt, de millorar tant com sigui possible la vida de les persones des del garantiment dels seus drets culturals. El foment del llibre i la lectura, doncs, forma un tema de país.

«Totes les escoles haurien de ser construïdes amb parets mestres.»

Joaquim Soler i Ferret
Dietari inèdit

Les escoles i els centres educatius de qualsevol nivell, des de les llars d'infants fins a l'ensenyament per a persones adultes, passant per l'educació infantil,

primària i secundària, són un element clau a l'hora de garantir que la lectura acompanyi la ciutadania al llarg de tota la vida. És per això que aquest Pla parteix d'una novetat històrica, que és la suma de forces no només dels departaments de Cultura i d'Educació, que també és una fita en si mateixa, sinó també dels seus dos àmbits de treball: no debades, representants institucionals d'àrees ben diverses, creadors i creadores, docents, professionals de la venda de llibres, de l'edició, de les biblioteques, de l'educació i la lectura, la mediació, la prescripció i un amplíssim nombre de perfils han aportat la seva expertesa i els seus coneixements en l'elaboració d'aquest Pla.

Cal destacar, en aquest sentit, que el treball conjunt entre representants del món del llibre i de l'àmbit educatiu ha implicat un remarcable intercanvi de visions, una posada en comú de determinades metodologies i llenguatges que ha generat una visió estratègica comuna. N'és un bon exemple l'evolució que hem traçat de la idea tradicional i vertical de recomanació i obligatorietat a la idea horitzontal i decididament més plaent de la tria personal d'infants i joves i el foment del seu gust per la lectura. També la concepció de la lectura com a competència transversal i potenciadora de totes les altres, una competència que no només té impacte en la vida escolar dels infants, un període clau pel que fa al seu neurodesenvolupament, l'adquisició de noves competències i l'estímul de la capacitat crítica i l'autonomia personal, sinó que també pot condicionar la resta de les seves vivències en el futur.

Arribats a aquest punt, cal remarcar que la millora de la comprensió lectora és un dels grans reptes als quals aquest Pla pretén donar resposta. Segons el darrer *Estudi Internacional del Progrés en Comprensió Lectora* (2023), dut a terme per l'Associació Internacional per a l'Avaluació del Rendiment Educatiu a partir de les dades obtingudes l'any 2021, la comprensió lectora entre l'alumnat català de quart de primària és de 507 punts, 14 punts per sota de la mitjana estatal (521), i ha reulat 16 punts en comparació a l'anterior estudi, de l'any 2016. Així doncs, una prioritat ineludible d'aquest Pla és contribuir a revertir aquesta tendència i millorar aquestes xifres, i per fer-ho s'ha treballat sobretot a partir de la noció de *competència lectora*, un terme que no està tan vinculat a la idea de *desxifrar* els textos d'una manera bàsica i unívoca, sinó que implica una aproximació més empoderadora i dinàmica per als infants i per a persones lectores de totes les edats no només perquè decideixin què els agrada llegir o què volen llegir, sinó com, de quines maneres, que en sàpiguen raonar els perquè... La lectura també pot formar part de la definició dels seus gustos i de la seva personalitat durant la infància i la primera joventut, i per tant és important que la percebin com una activitat positiva i plaent.

Per fer-ho possible, és clar, és essencial comptar amb la complicitat i l'expertesa del personal docent, i és per això que aquest Pla recull diverses

iniciatives que pretenen facilitar la seva bona tasca i aportar-los noves eines per encomanar la lectura entre el conjunt de l'alumnat: des de l'elaboració de materials per a l'ensenyament de la literatura en el nou currículum educatiu, que contribuiran a educar en la diversitat a través del llibre i la lectura (amb l'elaboració de guies de lectures útils per tractar temes i qüestions sensibles, com la diversitat funcional, el *bullying*, la diversitat sexual i de gènere...), fins a la millora de la formació continuada del personal docent sobre llibres i lectura, per tal que es puguin convertir en més bons mediadors literaris i persones lectores en totes les etapes educatives.

Així mateix, i pel que fa al paper de les escoles en l'acompanyament en els primers anys de la vida de les persones lectores, cal fer esment també a l'ampliació del programa «Lletres a les aules», que any rere any duen a terme la Institució de les Lletres Catalanes i el Departament d'Educació. Està previst que s'incrementin de manera exponencial tant el nombre de centres educatius que reben visites d'autors i autores, com el nombre d'autors i autores que hi participaran, com, també, el nombre d'alumnes que en podran gaudir, una iniciativa que contribuirà a reforçar el foment lector en un dels espais més quotidians per als infants i joves i contribuirà, alhora, a la professionalització dels autors i autores. El resultat d'aquesta ampliació serà el traçat d'una xarxa nacional de trobades entre creadors i creadores, personal docent i alumnat, un mapa de foment de la lectura plantejat des de la proximitat, el gaudi de la creació i la lectura com una cosa viva i compartida i amb les persones lectores, els mediadors i els autors i les autores al centre de la conversa.

Les escoles, en definitiva, són el punt de partida i l'element igualador de bona part de les potencials persones lectores als quals aquest Pla vol interpel·lar. El reforç de la tasca que desenvolupen i la dotació de millors eines per al personal docent seran una prioritat a l'hora de garantir el seu paper essencial en tot el procés de foment de la lectura; en seran, en els termes que fa servir Joaquim Soler i Ferret al fragment citat a l'inici d'aquest apartat, «les parets mestres».

«Perquè una ciutat sense Biblioteca ja no s'anomena una gran ciutat.»

Eugeni d'Ors
Glosari (1906)

La visió de la lectura com a acompanyament al llarg de la vida fa que la seva presència parteixi necessàriament del primer entorn familiar i de les escoles, i que s'expandeixi, alhora, en nombrosos espais de lectura i d'intercanvi cultural. En aquest sentit, el paper dels mediadors és fonamental a l'hora de garantir que l'experiència lectora i la resta d'aspectes de la vida de cada dia vagin de bracet: les famílies, l'escola, les biblioteques, les llibreries, les fires i els festivals, els mitjans de comunicació i les polítiques i iniciatives que puguin desenvolupar institucions públiques i organitzacions del sistema literari són un factor de cabdal importància a l'hora de teixir aquestes complicitats. Els mediadors són molt més que persones que recomanen lectures, les acompanyen, les enriqueixen, les estimulen, ajuden les persones lectores a aprofundir-hi i aporten millors eines per gaudir-ne encara més. El mateix podem dir dels espais de lectura, que no són mers llocs físics destinats a llegir sinó que formen part d'aquesta dinàmica d'acompanyament i d'establiment de comunitats lectores amb un profund vincle afectiu. Som, també, els llocs on hem descobert determinats autors i autores i determinats llibres, la memòria espacial de determinades emocions.

Així doncs, i partint dels inicis de la vida lectora, el primer repte que ens proposem és el de garantir que la lectura arribi a tothom sense excepció, superant la idea que la literatura s'adreça només a unes quantes persones privilegiades i elegides. I un àmbit clau en aquest sentit és el de la tradició oral, perquè llegir o sentir històries en veu alta també és llegir. Cal retornar el valor i el prestigi que aquesta tradició (llegendes, endevinalles, cançons de falda...) havia tingut com a element transmissor compartit de llengua i de cultura, com a porta d'entrada a la lectura i també per adquirir més vocabulari. I no només per una qüestió de valor i de tradició, sinó també pels nombrosos estudis que constaten que pràctiques com aquestes, moltes vegades inserides no necessàriament en els centres educatius, sinó també en el context familiar més immediat, condicionen el vocabulari inicial de què disposen els infants.

Cal fer esment, dins aquest àmbit, a iniciatives com la recuperació de «Nascuts per llegir», un programa que ja havien impulsat algunes entitats de la lectura (l'IBBYcat, aleshores Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, el Col·legi Oficial de

Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya) i la salut (l'Associació Catalana de Llevadores, l'Associació Catalana d'Infermeria Pediàtrica i la Societat Catalana de Pediatria) entre els anys 2005 i 2011, i que amb la posada en marxa del Pla s'adaptarà a les necessitats d'avui. El seu model es basa en altres programes internacionals que des de fa anys treballen per acostar la literatura a la primera infància, com «Natti per leggere», a Itàlia, «Born to Read» i «Reach Out and Read», als Estats Units d'Amèrica, o «Bookstart», al Regne Unit, i té per objectiu fomentar l'amor per la lectura des del primer estadi de la vida i fer èmfasi en els beneficis que aquesta té per a la salut.

«Nascuts per llegir», doncs, és un projecte que promou el gust per la lectura entre els infants de 0 a 3 anys, tot enfortint els vincles afectius entre pares, mares i fills i filles, a partir del llibre. Per tal d'aconseguir-ho, implica les famílies, professionals de les biblioteques i de la salut dels centres d'atenció primària i els facilita pautes, materials i activitats que creïn experiències significatives vinculades al món de la lectura. Així, el potencial d'aquesta mesura no només rau en la implicació d'un àmbit no sempre relacionat amb el foment de la lectura però que hi pot tenir un paper clau, com és el de la salut, sinó també per la manera amb què aquest programa implica pediatres i llevadores i estableix complicitats amb les famílies dels nounats, corresponsabilitzant-les en el foment lector i convertint-les en agents essencials a l'hora d'integrar els llibres i la lectura com a elements de creixement i de benestar quotidià en la vida dels més petits. El primer element igualador en el nostre context social és la consulta de pediatria, i si volem incidir en el foment de la lectura des del primer moment de la vida de les persones hem de començar per aquí. No només pel fet d'atorgar valor dels llibres i la lectura des de ben petits, sinó també pels beneficis que aquest plantejament suposa en la salut dels nadons i també dels seus familiars. Els anomenats «mil dies d'or», que és com la medicina anomena el període comprès entre la concepció d'un infant i els seus primers dos anys de vida, són un moment de gran plasticitat per al neurodesenvolupament d'una persona, que pot condicionar-ne el metabolisme fins al punt de canviar el desenvolupament de determinats òrgans. És un temps, doncs, de molta permeabilitat per part de l'infant, i és important incidir-hi des de la perspectiva de la salut: des de l'estimulació amb la veu materna o de la persona gestant com a influència positiva en el desenvolupament fetal fins a l'adquisició del llenguatge en els primers mesos de vida, la paraula dita en veu alta, la contarella, el joc, la paraula cantada, poden ser recursos molt positius per al desenvolupament dels més petits, i tindran efectes al llarg de tota la seva vida.

Així mateix, si parlem de la importància de l'acompanyament dels mediadors i de la importància no només física, sinó també afectiva i relacional dels espais de lectura, el paper de les biblioteques públiques és central. Com les escoles,

les biblioteques també són un agent que garanteix i facilita l'accés a la cultura per part de qualsevol ciutadà, i a això cal afegir-hi la tasca dels bibliotecaris i les bibliotecàries en el pla de la mediació i la dinamització lectora. Les mateixes dades de l'informe *Hàbits de lectura i compra de llibres* (2022) de l'ICEC, segons el qual el 38,7% de la població catalana ha assistit a la biblioteca l'últim any —i entre aquests, un 16,9% de manera freqüent, un 72,2% de manera ocasional i un 10,9% de manera esporàdica—, revelen la rellevància i la centralitat de les biblioteques a l'hora d'integrar la lectura en totes les edats i en el gruix de tota la societat.

Les biblioteques, doncs, són un element primordial a l'hora de garantir una visió completa i transversal de la vida lectora, des de la lectura en veu alta per als nounats, fins a la narració oral adreçada a la gent gran duta a terme a les mateixes biblioteques o a les residències, o a persones amb diversitat funcional, passant per nombroses iniciatives de dinamització lectora, ja siguin adreçades a infants, joves o persones adultes. És en aquest sentit, i en connexió directa amb la importància de les escoles en tot aquest procés, que un dels aspectes més rellevants del Pla és el pla de millora de les biblioteques escolars de Catalunya, un pla sostenible i continuat que fomentarà que la majoria de les escoles disposin d'una biblioteca escolar pròpia a llarg termini, i que esdevinguin un espai de referència i el centre neuràlgic de l'activitat lectora del centre. Garantint que aquestes biblioteques tinguin un espai específic als centres educatius i que siguin gestionades per persones expertes en l'àmbit de la dinamització lectora, contribuirem no només a eixamplar l'hàbit lector i el gust per la lectura compartida als centres educatius del país, sinó també a assolir un bon conjunt de beneficis per als infants, les seves famílies, la comunitat educativa i el conjunt de la societat. En aquest sentit, podem fer referència a l'efecte democratitzador del coneixement i la informació que ofereixen les biblioteques escolars, independentment de l'origen socioeconòmic dels i les estudiants, així com també a la creació de comunitats culturals, amb el llibre i la lectura com a eixos vertebradors, o bé la millora de la convivència i la integració social que suposen, el seu caràcter d'espais segurs i acollidors o la vinculació que les biblioteques escolars mantenen amb alguns dels principals valors de la comunitat educativa: l'esperit de col·laboració i l'interès per la cultura. No cal dir, a més, que la presència d'una biblioteca al mateix centre educatiu contribueix a subratllar el valor que la comunitat educativa i la societat en general atribueixen als llibres i a la lectura.

Un altre espai o agent essencial a l'hora d'acompanyar les persones lectores i fomentar la lectura al llarg de tot el transcurs vital són, sens dubte, les llibreries. Segons el *Mapa de llibreries* de l'Estat de l'any 2022, elaborat per la Confederació Espanyola de Gremis i Associacions de Llibreters (CEGAL), Catalunya disposa d'un total de 453 llibreries disseminades arreu del territori

—5,84 per cada 100.000 habitants—, cosa que les converteix en un valuosíssim agent, entre altres motius, per la seva proximitat. També pel seu paper com a centres de dinamització cultural que van molt més enllà de la venda de llibres: presentacions, clubs de lectura, contacontes, trobades, recitals, concerts i espectacles literaris i musicals són només algunes de les activitats que algunes llibreries acullen i organitzen habitualment. Les llibreries també poden ser centres culturals, cosa que s'ha de sumar a la tasca de dinamització i de foment de la lectura que moltes també duen a terme en el seu entorn més immediat, en col·laboració amb altres agents mediadors com les escoles, les famílies o les institucions públiques i del sector.

És des d'aquest convenciment que les llibreries esdevenen un espai clau en una de les propostes de fons d'aquest pla, que és el foment del gust per la lectura i la creació d'una «biblioteca personal» pròpia per part dels infants. Aquesta idea, llargament defensada pel món del llibre i per nombrosos experts, té per objectiu generar hàbit lector entre els nens i nenes i que incorporin els llibres com un element essencial i proper en la seva vida quotidiana. La campanya «Fas 6 anys. Tria un llibre», duta a terme per l'ICEC i el Gremi de Llibreters de Catalunya, és un cas d'èxit dels últims anys gràcies al qual els nens i nenes de Catalunya, quan compleixen sis anys, reben un val a casa seva que poden bescanviar pel llibre que triïn en una llibreria. L'ampliació de la campanya que proposa aquest Pla, doncs, pretén donar encara més suport a totes les famílies convertint-les en còmplices del foment de la lectura, garantir la igualtat d'oportunitats entre els infants, fent especial esment als que provenen d'entorns vulnerables, i revertir en beneficis tots els agents de la cadena de valor del llibre: autors i autores, i professionals de l'edició, la distribució i la venda de llibres. El treball coordinat i el benefici col·lectiu que «Fas 6 anys. Tria un llibre» suposa per al conjunt de la cadena de valor del llibre, d'una banda, i l'establiment de complicitats en els entorns familiars, escolars i personals dels més petits, de l'altra, són dos dels trets que fan d'aquesta campanya una molt bona eina de dinamització i promoció lectora, creadora de xarxes comunitàries de cultura i de passió pels llibres. No només fomenta la lectura entre els seus primers beneficiaris, els infants, sinó que també implica els principals oficis del sector i apropa la idea del llibre i la lectura a persones adultes d'entorns i condicions ben diversos: les famílies i els infants acudeixen a les llibreries i les integren com a espai de cultura de referència, els llibreters i les llibreteres, com a mediadors, contribueixen a la descoberta de nous autors i autores i de nous segells editorials, i els infants, finalment, enceten la seva pròpia biblioteca personal, un costum que contribuirà, sens dubte, a mantenir l'hàbit de la lectura i l'amor pels llibres en el futur.

Així mateix, i pel que fa a l'acompanyament de la lectura al llarg de tota la vida, també cal fer esment a l'especial atenció que hem volgut dedicar a acompanyar

les persones lectores també durant la seva joventut i adolescència, ja que és una etapa de canvis pel que fa als hàbits lectors. La crisi derivada per la pandèmia de la covid-19 ha fet esclatar algunes tendències que s'havien observat en els últims anys, i que ens alerten d'un malestar emocional generalitzat entre un gruix important de la població més jove. Davant aquesta tendència, el Pla vol ajudar el jovent a mantenir l'activitat lectora també com a eina generadora de benestar i com a element de gestió de l'estrès, i garantir, alhora, que la lectura continuï ocupant un espai en l'economia de l'atenció, cada vegada més disputat per altres formes de lleure o entreteniment, com les pantalles.

Pel que fa al foment de la lectura en aquestes edats, doncs, cal destacar també l'impuls i la creació de referents per als joves més enllà de l'espai escolar, per tal de facilitar-los una aproximació no tan institucionalitzada al fet lector. En aquest sentit, seran especialment estratègiques diverses accions específiques que es duren a terme amb la complicitat dels principals clubs esportius del país per fomentar la lectura i el llibre en l'entorn de l'esport, i també perquè els seus membres més reconeguts visibilitzin la lectura com quelcom positiu i atractiu davant aquestes generacions. També cal remarcar la promoció de la lectura entre els joves que desenvoluparà la nova plataforma OTT de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, que a més de renovar la seva oferta per a joves a les xarxes socials incorporarà, de manera natural i orgànica, continguts i referències que ajudaran a fomentar l'hàbit lector i el plaer de la lectura, així com a donar visibilitat a escriptors i escriptores joves. Es tracta d'aproximar la lectura al jovent fent èmfasi en àmbits estratègics per a aquest col·lectiu com són els mitjans de comunicació, les xarxes socials o els principals referents que tenen en el món de l'esport.

Finalment, cal dir que un altre públic que s'ha tingut en compte a l'hora de garantir l'accés a la lectura durant totes les edats és el conjunt de la gent gran, tant si viu a casa seva, de manera més o menys autònoma, o bé en una residència. Elements ja mencionats, com la lectura en veu alta, els clubs de lectura o la dinamització lectora que es pot dur a terme des de les mateixes residències, els centres de dia, les biblioteques o les llibreries, poden ser vies de fomentar la lectura entre les persones de més edat, i contribuir, d'aquesta manera, a enfortir els lligams que mantenen amb el seu entorn, fer-les participants de la vida cultural i aportar-los tots els beneficis de salut i benestar que la lectura implica. Combatre la solitud en les persones grans, ja sigui per mitjà de la lectura compartida com pel simple fet de posar-se en la pell d'un altre a través de la lectura amb si mateix, també vol dir combatre tots els problemes de salut que se'n poden derivar, a més de ser una bona eina de gestió emocional, per recordar aquelles persones que ja no hi són o per acompanyar processos de dol, entre d'altres.

Per acabar, i com a mesura aglutinadora de gairebé tots els espais i agents mediadors mencionats més amunt, cal fer referència a una de les iniciatives amb més potencial multiplicador dels efectes d'aquest Pla: el foment de plans locals i comarcals de lectura. Més enllà de les accions recollides en aquest document, que seran desenvolupades per les institucions i les organitzacions que se'n responsabilitzen en cada cas, l'impacte d'aquest Pla s'amplia exponencialment a través d'aquesta mesura, que permet escalar l'esperit i els aprenentatges que ha suposat tot aquest procés de treball conjunt i aplicar-los en l'àmbit local i comarcal, comptant amb tots els agents de cada territori i garantint, d'aquesta manera, més capil·laritat en les mesures adoptades i una adaptació més gran i acurada a cada context. La proposta és senzilla, però pot ser altament efectiva i garantir una gran implicació social i institucional: donar suport als ajuntaments i als consells comarcals perquè elaborin el seu propi pla local de foment de la lectura i el despleguin en activitats, un pla que posi en contacte com a mínim les llibreries, les biblioteques i els centres educatius de referència a cada territori i els faci sumar forces per tal de traçar una estratègia de foment de la lectura des de la proximitat i el treball còmplice. Una mesura, en definitiva, que mostra el gran potencial d'aquest Pla, que no rau únicament en les iniciatives que recull sinó també en el caràcter escalable i de rèplica que mesures com aquesta suggereixen. En un tema de país com és aquest, és de vital importància implicar institucions i agents mediadors d'arreu del territori, i posar en valor el coneixement que cadascun té de la seva realitat més immediata per interpel·lar el màxim de població.

«Cal no abandonar mai la tasca ni l'esperança.»

Pompeu Fabra
Setmana d'Estudis Catalans, Prada, 1947

Que es llegeixi més, més sovint... i especialment, en català. L'estímul de la lectura en llengua catalana és, juntament amb l'increment dels índexs de lectura i de l'hàbit lector, un dels tres objectius bàsics d'aquest Pla.

El català és una llengua mitjana que té deu milions de parlants potencials i que es parla en quatre estats diferents d'Europa. És una llengua de cultura, amb una vasta i riquíssima tradició literària, i una de les llengües més actives a Internet. Amb tot, encara avui és una llengua minoritzada, en el sentit que el seu ús

social està amenaçat i no té el reconeixement i el suport institucional de què disposen altres llengües oficials en el pla internacional en contextos com l'ensenyament, la justícia, les autoritats administratives i els serveis públics, els mitjans de comunicació, les activitats i els serveis culturals, la vida econòmica i social o els intercanvis transfronterers, àmbits d'actuació recollits a la *Carta europea de les llengües regionals o minoritàries* (1992) promoguda pel Consell d'Europa. És per això, i tenint en compte la dada que només un 34,5% de lectors de Catalunya llegeix habitualment en català, que bona part de les mesures recollides per aquest Pla van adreçades a millorar aquesta proporció. No debades, en termes d'humanisme i d'amor per la diversitat cultural, el català és la nostra millor aportació al conjunt de la cultura mundial; i alhora, la nostra literatura, una bellíssima forma d'encomanar-lo i celebrar-lo.

Així, si bé aquest Pla es planteja sobretot en l'àmbit de Catalunya, el seu abast en determinades mesures aspira a transcendir els seus límits administratius més immediats. És el cas, per exemple, de les iniciatives adreçades a la professionalització dels autors i autores literaris en llengua catalana, que beneficien tant els escriptors com els traductors d'arreu del domini lingüístic, o bé el de programes com «Lletres a les aules», l'ampliació del qual podria revertir en més visites arreu dels territoris de parla catalana. El fet de posar les persones al centre a l'hora de plantejar les iniciatives recollides en aquest document també fa que la capacitat d'escalar determinades mesures i la capil·laritat territorial siguin condicions elementals a l'hora d'assolir els objectius plantejats: des de les principals ciutats del país fins als nuclis urbans més petits o disseminats, els micropobles, des de Catalunya i els territoris de parla catalana fins a l'àmbit internacional.

Perquè la internacionalització de la nostra llengua i literatura també és, en efecte, un aspecte d'abast territorial que hem tingut en compte a l'hora de dissenyar aquest Pla. No només per la importància que aquest àmbit té en la professionalització dels nostres autors i autores, sinó també pel pes i el reconeixement que la literatura catalana ha adquirit en els últims anys a l'estranger. En són una bona mostra el creixement i la consolidació del nombre de traduccions del català a altres llengües que documenta l'Institut Ramon Llull any rere any (101 obres amb ajut de l'IRL el 2020, 155 l'any 2021 i 129 el 2022, per esmentar només els darrers anys) i també el reconeixement que impliquen algunes distincions dels nostres autors i autores en l'àmbit internacional. Només en relació amb l'any 2023, podem fer referència a la nominació de la novel·la *Boulder*, d'Eva Baltasar, i en traducció de Julia Sanches, per al Premi Booker Internacional (una fita històrica i inèdita fins ara, atès que és la primera novel·la escrita originalment en llengua catalana que arriba a ser finalista d'aquest guardó), o bé el reconeixement del recull poètic *Mirall de negra nit*, de Jaume Pont, i de la traducció de François-Michel Durazzo, amb el Premi

Mallarmé Estranger 2023. Per fites com aquestes i també per la tasca de promoció desenvolupada de manera sostinguda per organitzacions com l'Institut Ramon Llull durant dècades, palpable en esdeveniments com la Fira de Frankfurt del 2007 o la Fira del Llibre Infantil i Juvenil de Bolonya de l'any 2017, amb Catalunya com a convidada d'honor, la Fira Internacional del Llibre de Buenos Aires del 2019, amb Barcelona com a ciutat convidada, o la Fira del Llibre de Londres del 2022, amb *Spotlight* de literatura catalana, entre d'altres, avui sabem que l'àmbit internacional és també un espai estratègic pel que fa a la presència i la promoció de la literatura catalana.

Finalment, i no tan vinculat a l'àmbit lingüístic però sí a la promoció internacional de la nostra creació, també cal fer esment al sector de la il·lustració, que arran del focus d'atenció que va suposar l'esmentada edició del 2017 de la Fira del Llibre Infantil i Juvenil de Bolonya, entre d'altres motius, té un prestigi internacional remarcable. Així, i per potenciar aquest interès i consolidar-lo, el Pla preveu l'elaboració d'un catàleg virtual desenvolupat per l'ICEC que presenti la tasca dels il·lustradors del país en l'àmbit internacional, especialment en cites com la fira de Bolonya. Aquest catàleg comptarà amb prop de dos centenars de creadors i creadores i recollirà el bo i millor de la seva producció, i vol ser un punt de partida per a la realització d'accions de *networking* entre creadors i creadores i professionals de l'edició a les fires internacionals del món del llibre.

En definitiva, el fort arrelament d'aquest Pla a Catalunya, els vincles que estableix amb la resta de territoris de parla catalana i la potenciació de la promoció internacional de la nostra cultura i literatura són elements que contribuiran, sens dubte, a garantir el dret a la identitat cultural, vinculat estretament amb la nostra llengua i amb la seva promoció i normalització arreu, i també a la normalització i al foment de l'ús social de la nostra llengua, un repte de país que és responsabilitat no només de tots i cadascun dels seus parlants, sinó també de les institucions. No es tracta només de salvar els mots, sinó d'escampar-los i encomanar-los en tots els àmbits i en totes les seves manifestacions.

«Tot ho aprendràs amb el temps.»

Emili Teixidor
L'ocell de foc (1972)

L'horitzó territorial ha d'anar necessàriament acompanyat d'un seguit d'horitzons temporals. En aquest sentit, la implementació d'aquest Pla parteix d'un procés participatiu sostingut al llarg de més d'un any i planteja diverses fites de revisió estratègica i d'ajust de les mesures que aplega.

En primer lloc, val a dir que aquest Pla sorgeix de l'Acord de Govern de 14 de juliol de 2020, que va aprovar l'elaboració del Pla Nacional del Llibre i la Lectura i la creació del Consell Nacional de la Lectura i va encarregar-ne al Departament de Cultura, en coordinació amb el Departament d'Educació, l'elaboració mitjançant la Institució de les Lletres Catalanes amb la col·laboració principal del Servei de Biblioteques de la Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques i l'Àrea del Llibre de l'ICEC.

Posteriorment, amb data 1 de març de 2022, un nou Acord de Govern va modificar l'Acord inicial. A partir d'aquest punt s'establia una nova metodologia de treball, amb la creació d'un nou espai tècnic aprovat pel Consell Nacional de la Lectura: el Grup impulsor, que havia de fixar els Grups de treball, format per representants dels departaments de Cultura i d'Educació i diversos agents del sector —creadors i creadores, professionals de l'edició i de la venda de llibres, entitats del món educatiu—; un termini de dotze mesos per a la redacció del Pla a partir de la represa dels treballs, i la creació d'un Programa de caràcter temporal per assegurar el compliment dels objectius marcats pel Govern.

Aquest document, doncs, és el fruit de tots aquests acords, i d'un llarg i generós seguit de consensos adquirits per part de totes i cadascuna de les persones que han participat en la conversa del Pla. Ha estat un any de reunions extenses i en profunditat per tal de generar diagnòstics comuns, una per a cada Grup de treball, i plantejar, en les corresponents reunions posteriors, possibles vies per resoldre els principals reptes i establir l'ordre de prioritats. Així, aquest text reuneix 73 mesures que les diverses institucions, entitats i col·lectius s'han compromès a dur a terme, agrupades en diversos eixos vinculats als objectius, com són el foment de l'hàbit lector (al llarg de tota la vida i en entorns diversos), el dret a la lectura i l'atenció a la diversitat, el suport a l'ecosistema del llibre (a la creació, a l'edició i la producció, a la difusió i la distribució i a l'accés) i la governança (tant pel que fa al diàleg i la planificació col·legiada com pel que fa

a les dades i la recerca al voltant de la lectura). Aquestes mesures, a més, ja han estat concebudes amb els indicadors que serviran per revisar-les i avaluar-ne l'abast; no debades, amara tot el Pla un marcat caràcter pragmàtic i realista, sense voluntat de presentar mesures estrella que destaquin excessivament les unes sobre les altres en el pla pressupostari o comunicatiu, sinó amb l'objectiu d'assolir un impacte divers, transversal, participat i amb la capil·laritat territorial i social com a eixos vertebradors.

Pel que fa a la implementació de les mesures, hi ha diversos horitzons a tenir en compte que responen a aquest esperit de pragmatisme i alhora de compromís que les ha inspirat. Assolida l'aprovació del Pla, doncs, està previst que les primeres mesures siguin implementades a partir de la tardor de 2023: són aquelles que les institucions, d'una banda, i les entitats i els diversos agents del sector, de l'altra, ja s'han compromès a dur a terme al llarg del procés d'elaboració del Pla, i que tindran un primer focus d'incidència.

D'altra banda, hi ha una segona fita important per a la implementació d'aquestes mesures, que permet establir un punt intermedi entre l'inici i l'horitzó final del Pla, que és l'any 2030: l'any 2025 serà estratègic a l'hora de mesurar els efectes de les mesures implementades fins aleshores i de reajustar el que calgui per mantenir l'acció de les institucions i del sector orientada als objectius plantejats. Està previst, a més, que es creï un òrgan de seguiment i governança del Pla que monitori la seva execució i vetlli perquè totes les parts implicades duguin a bon port els compromisos adquirits.

Cal fer esment, així mateix, a una data especialment estratègica, que algunes de les mesures del Pla tenen com a punt d'inflexió o de culminació d'alguns dels seus objectius: es tracta de la celebració de l'IBBY World Congress 2028, el congrés de literatura infantil i juvenil més important del món, que farà de Barcelona la capital de la LIJ mundial durant el mes de setembre gràcies a la intercessió i l'excel·lent tasca de l'IBBYcat, el Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil.

L'esdeveniment se celebra cada dos anys en una ciutat d'un dels 82 països membres de l'IBBY Internacional, una institució que vetlla per fomentar i garantir l'accés a la lectura d'infants i joves d'arreu del món, i serà un punt de trobada per a especialistes i agents de les diferents baules de la cadena del valor del llibre infantil i juvenil de l'àmbit mundial. També una gran oportunitat per mostrar, una vegada més, el bo i millor de la nostra LIJ, ja sigui des de la creació, tant pel que fa a escriptura com pel que fa a la il·lustració, o bé en l'àmbit de l'edició i de les noves propostes de foment i la democratització de la lectura. Aquesta data, doncs, serà estratègica no només a l'hora de calibrar l'efectivitat del Pla i de revisar i reorientar aquells aspectes que hagin quedat

pendents o que no s'hagin potenciat tant a la recta final de la seva implementació, sinó també una fita de referència per preparar el terreny els anys anteriors en el pla de la formació dels creadors i creadores de LIJ a casa nostra, garantir l'aparició de noves veus i de futures generacions i donar una nova embranzida al sector.

L'any 2030, per acabar, és la data marcada per a la finalització d'aquest seguit de mesures, i també l'inici, idealment, d'un nou procés de conversa que contribueixi a traçar les polítiques de foment de la lectura del futur.

«Em plau escriure una cosa, dir-la, després llegir-la i fer-la.»

Joan Brossa
Ollaó (1989)

Sense autors ni autores no hi ha cultura. Ells són la primera baula de la cadena de valor del llibre, la primera espurna del procés de creació, i encara més: els autors i les autores són els que defineixen i fan evolucionar el caràcter de la cultura i la literatura d'un país. També són, malauradament, la seva baula més feble. No debades, una de les principals necessitats detectades al llarg del procés de conversa que ha propiciat aquest Pla és la necessitat de facilitar la professionalització dels autors i les autores i la millora de la seva situació professional, moltes vegades abocada a la precarietat econòmica i la incertesa. És per això que un dels drets culturals que l'elaboració d'aquest Pla ha tingut especialment en compte són els drets dels autors i les autores, artistes i professionals de la cultura, i s'hi ha relacionat des de la seva diversitat de perfils: escriptors i escriptores de literatura infantil i juvenil i també per a persones adultes, professionals de la traducció entre llengües diverses i de qualsevol modalitat, professionals de l'adaptació, la investigació, la il·lustració, guionistes... Tots ells, amb la gran diversitat de casuístiques i sensibilitats vinculades a cada ofici, mereixen un esment particular en aquest Pla.

Segons l'última edició de l'estudi *Escriure en català* (2014) sobre la situació de l'ofici de l'escriptura i de la traducció, publicat per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC), només un 15,05% dels escriptors i escriptores i professionals de la traducció poden dedicar-se de manera exclusiva a la seva professió. Això inclou no només els autors i les autores que obtenen beneficis

pels drets d'autoria derivats de les seves obres, sinó també de les feines anomenades «paraliteràries», totes aquelles tasques vinculades al fet literari o autoral i que contribueixen a la seva professionalització: des de la docència en l'àmbit de la literatura fins al de l'escriptura creativa, passant per la seva participació en presentacions, festivals, col·loquis o actes literaris, clubs de lectura, espectacles, visites a centres educatius, formacions... La baixa proporció d'autors i autores literaris que poden dedicar-se de manera exclusiva a la seva professió fa que moltes vegades es trobin en situació de precarietat o d'incertesa laboral.

És per això que aquest Pla també té com a objectiu posar en marxa mesures de suport i d'estímul de la professionalització dels nostres autors i autores, i en són exemples l'increment de la dotació de les beques a la creació literària en català i occità concedides anualment per la Institució de les Lletres Catalanes: l'augment progressiu en els pròxims anys contribuirà a garantir unes millors condicions de treball per als escriptors a l'hora de crear les seves obres, o bé la creació d'un programa i d'unes noves beques adreçats a autors i autores novells, que contribuiran a garantir-ne l'aparició de noves generacions. Així mateix, la consolidació i l'ampliació pressupostària de programes com «Lletres a les Aules», ja esmentat en apartats anteriors, també contribuirà a eixamplar l'espai per a la professionalització dels creadors i creadores.

Cal fer esment, així mateix, a diverses necessitats detectades al llarg de les converses mantingudes en el procés d'elaboració d'aquest Pla, no tan vinculades al fet econòmic sinó també a la necessitat d'establir nous consensos en bones pràctiques i la d'oferir noves eines i formacions específiques als creadors i creadores. És per això que també s'implementaran diverses mesures que pretenen fomentar el debat professional, com per exemple un seminari anual de literatura infantil i juvenil, un cicle de formacions sobre promoció de la pròpia obra a les xarxes socials i a través de diversos recursos web i audiovisuals o bé la represa dels estudis *Escriure en català*, que l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana passarà a elaborar cada quatre anys en comptes dels set anys que separaven el primer, del 2007, del darrer de què disposem, publicat l'any 2014.

Finalment, un altre àmbit que aquest Pla s'ha proposat treballar des dels seus inicis és l'estímul de la creació no només entre els autors i autores que ja han publicat les seves obres o que ja tenen una certa trajectòria, sinó també el foment de l'aparició de noves veus. És per això que aquest document inclou, d'una banda, mesures adreçades a estimular l'aparició d'una nova generació d'autors i autores de literatura infantil i juvenil al país, i de l'altra, orientades a la implicació d'autors i autores amb perfils socioculturals ben diversos en la conversa de la literatura catalana. El futur lector del país passa per una creació

àmplia i diversa, i per tant garantir el relleu generacional en un àmbit tan essencial i alhora sensible com és la literatura infantil i juvenil, d'una banda, i fomentar la diversitat no només entre els públics lectors, sinó també entre els autors i autores, de l'altra, contribuiran a fer possible aquest objectiu.

«Un director literari era un ull, un nas, una orella i una mà.»

Josep M. Castellet
Memòries confidencials d'un editor (2012)

Si bé el principal objectiu del Pla és estimular la demanda lectora, aquest també preveu diverses accions d'acompanyament de l'oferta i de suport a la indústria editorial.

Comptem amb un sistema editorial divers i de qualitat, present arreu dels territoris de parla catalana i caracteritzat, en els últims anys, per una remarcable tendència a l'atomització: la preeminència de diversos grans grups editorials, algunes editorials de mida mitjana i nombroses editorials petites o microeditorials. Aquest sistema ofereix una diversitat considerable pel que fa a l'oferta, però alhora planteja algunes dificultats, sobretot per als projectes més petits, a l'hora de créixer o consolidar-se. Altres reptes, com la transformació digital del món del llibre, una major implementació de la segmentació de públics o la col·laboració amb altres sectors creatius, com la indústria audiovisual o la dels videojocs, fan que aquest sector requereixi un suport específic.

Així doncs, alguns exemples d'aquest suport són la creació d'una línia d'ajuts a la promoció del llibre en català i occità adreçada a editorials, que abrasi des de l'àmbit dels mitjans tradicionals (televisió, ràdio, premsa escrita...) fins a altres modalitats de promoció, com pòdcasts, pàgines web, bàners, etc.; o bé l'increment de la dotació de les subvencions a l'edició d'obres singulars, una eina clau per al foment de l'aparició de col·leccions bibliogràfiques d'especial interès cultural i per a la recuperació i posada en valor dels nostres clàssics i la nostra tradició. També cal fer esment a una iniciativa estratègica pel que fa a la internacionalització de la nostra literatura: la posada en marxa d'un ajut específic per a l'impuls de la distribució i la comercialització de la literatura catalana a Llatinoamèrica, per tal de facilitar l'accés de les edicions d'autors i autores catalans de ficció per a adults a aquests mercats. Finalment, en aquesta mateixa

línia del suport a l'oferta, també cal remarcar el foment estratègic de la publicació d'altres tipus de llibres que ara mateix no es troben o que haurien de tenir més oferta en català, com per exemple els llibres de lectura fàcil, que contribueixen a garantir un accés a la lectura més igualitari per part de diversos col·lectius, o bé els manuals universitaris, un tipus de publicació que encara no ha arribat a la seva normalització plena en l'edició en llengua catalana.

Amb tot, naturalment, el suport al sector del llibre va més enllà d'aquests estímuls i dels ajuts directes; també inspira bona part de les mesures d'aquest document que tenen com a objectiu final o complementari el foment de la compra de llibres: des del foment de la creació d'una biblioteca personal des de l'àmbit educatiu i familiar, per tal de crear hàbit de lectura i integrar els llibres a la vida diària dels infants, fins a l'ampliació de la campanya «Fas 6 anys. Tria un llibre» o bé la represa de la campanya «Nascuts per llegir», que també contribueixen a sensibilitzar sobre la importància del llibre com a objecte en edats ben diverses. Un altre aspecte estratègic, pel que fa al suport a la indústria editorial, és el nou impuls a la Setmana del Llibre en Català que aquest Pla preveu: organitzada anualment per l'Associació d'Editors en Llengua Catalana, la Setmana és un cas d'èxit a l'hora d'aglutinar tot el sector i les persones lectores en llengua catalana en una cita que contribueix a diversificar la demanda lectora i l'atenció mediàtica més enllà d'una data tan assenyalada i tradicional com Sant Jordi. Promoure'n una major implicació territorial, amb activitats que traspassin l'àmbit tradicional en què s'ha celebrat, que és Barcelona, contribuirà a consolidar la Setmana com una cita de país que no només interpel·larà totes les persones lectores en llengua catalana, sinó que s'hi acostarà més que mai a través de nous actes i iniciatives de proximitat.

Finalment, i pel que fa al suport i l'acompanyament a la indústria editorial, també cal fer esment a altres iniciatives vinculades a la millora estratègica d'aspectes no necessàriament vinculats a la promoció dels llibres, sinó més aviat a la seva producció. Aquest Pla proposa, entre d'altres, l'elaboració i publicació d'una guia d'ecoedició per al sector editorial, realitzada per l'ICEC, que anirà acompanyada de la creació d'una línia d'ajuts per a diagnòstics ambientals i diagnòstics d'accessibilitat per a empreses que oferiran noves eines per optimitzar i facilitar la tasca que actualment duen a terme les empreses de distribució i les editorials. La consciència mediambiental ha estat un dels eixos transversals a l'hora d'elaborar aquest Pla, i la producció de llibres en paper pot anar-hi de bracet.

Estimular la demanda i acompanyar l'oferta, no només des d'un punt de vista merament econòmic sinó també qualitatiu, dotant el sector de noves eines i optimitzant les que ja existeixen, és un dels objectius de fons d'aquest document.

«Les meves contradiccions són les meves esperances.»

Joan Fuster

Consells, proverbis i insolències (1968)

Per la gran diversitat d'agents que s'hi han implicat, l'abast conceptual d'aquest Pla ha estat ampli i transversal. S'han intentat tenir en compte tantes sensibilitats com persones hi han participat, i assolir consensos de país per a una qüestió que també és de país: la lectura. Llegir més, més habitualment i sobretot en català són les tres idees que han relligat les mesures que avui us presentem, i amb tot caldria esmentar alguns aspectes que, tot i que han estat tractats i discutits durant el seguit de converses que han resultat en aquest document, no hem trobat la manera més adient de donar-hi resposta. Fer-hi referència vol ser, doncs, una manera de proposar nous camps de treball i reptes de futur per a l'acció d'aquest mateix Pla, que fora bo tenir en compte de cara a possibles ajustos i revisions de la seva implementació.

Un bon exemple és la transformació digital del llibre i la lectura i la seva convivència amb altres tecnologies. Aquest Pla ha estat dissenyat des del convenciment que les pantalles i totes les seves modalitats (televisió en directe i a la carta, *streaming*, aplicacions, xarxes socials, videojocs...) no tenen per què ser enemigues del foment del llibre i la lectura, però sí que cal investigar noves eines, o nous usos de les tecnologies ja existents, per tal de convertir-les realment en aliades dels nostres objectius.

Així mateix, cal parlar també del llibre electrònic, un suport que s'ha tingut en compte a l'hora d'elaborar les mesures d'aquest Pla però que no n'ha centrat cap de manera particular: caldrà observar si els índexs de lectura en aquesta modalitat mantenen la tendència a la consolidació, com en els últims anys, o bé augmenten, i traçar noves línies estratègiques per adaptar l'esperit del Pla a aquesta altra manera de llegir. El mateix passa amb els audiollibres, una modalitat que ha començat a introduir-se en el nostre àmbit cultural, però que fins ara ha assolit una quota de mercat molt minsa i un impacte en les persones lectores més aviat reduït. La seva implementació, si avança, també pot requerir noves iniciatives en el futur.

Una altra qüestió vinculada a les noves tecnologies que caldrà tenir en compte en els propers anys és la de la Intel·ligència Artificial (IA), i de quines maneres pot esdevenir una eina útil a l'hora de fomentar el llibre i la lectura, o fins i tot

ser usada per part de la indústria, especialment en l'àmbit de la logística i la producció. Amb tot, també serà important garantir que l'ús que se'n faci sigui respectuós amb els drets dels autors i autores i de tots els oficis implicats en la cadena de valor del llibre, ja que bona part de les dades que la IA utilitza provenen d'obres subjectes a propietat intel·lectual, i caldrà assegurar, així mateix, que hi hagi una certa traçabilitat en aquelles obres que hagin estat creades o manipulades a través de tecnologies d'IA.

Un segon àmbit a tenir en compte en el futur és la necessitat de fomentar la formació humanística en l'àmbit universitari, especialment en la formació del nostre personal docent però també de la ciutadania en general. Una diagnosi compartida per bona part dels participants a les converses d'aquest Pla és la disminució del pes i del prestigi de les humanitats en el conjunt de la societat, i especialment en l'àmbit universitari, fins i tot en carreres i itineraris que tradicionalment hi havien estat essencialment vinculats. Un sistema universitari sensible amb el vastíssim llegat que formen les humanitats, i especialment la tradició occidental i europea, serà el millor espai en què es puguin fer créixer vocacions docents compromeses amb el foment de la lectura, i no només: amb l'encomanament de la passió per la lectura.

Finalment, i com a tercer àmbit a tenir en compte en el futur, cal fer esment també la importància de potenciar la recerca al voltant de la lectura. Una de les primeres constatacions de les sessions de treball entorn d'aquest Pla va ser que disposem d'una quantitat considerable de dades sobre els hàbits de lectura i el món del llibre al nostre país, però que calia posar-les en comú i unificar-les entre tots els agents del sector. Per això, aquest document inclou la que serà una primera passa essencial per resoldre el repte de la recerca: la creació d'un Observatori de la Lectura, que emmarcarà la seva activitat dins l'Observatori de la Cultura i que vetllarà per agrupar les dades de què disposem per tal de fer-les avinents a la ciutadania i a tots els agents del sector que hi estiguin interessats. Amb tot, l'obtenció i el processament de dades és només un primer estadi, si bé fonamental, per al foment de la recerca sobre el llibre i la lectura, i caldria que s'estimulessin la recerca i la innovació en aquest àmbit d'una vessant més qualitativa i que abraqués des dels grups i centres de recerca universitaris fins a organitzacions i empreses del sector interessades a innovar, passant per autors i autores, assagistes, professionals de la filologia o de la pedagogia amb especialitat en la qüestió. Barcelona és una de les capitals mundials de l'edició, i això suposa també una gran oportunitat perquè esdevingui no només una ciutat de referència pel que fa a la producció de llibres, sinó també de coneixements i noves visions al voltant del fet lector. Garantir aquesta tasca d'investigació de fons serà una bona manera de preparar el terreny per a les iniciatives homòlogues a aquest Pla que es posin en marxa en el futur.

«Les coses importants són les que no ho semblen.»

Mercè Rodoreda
Quanta, quanta guerra... (1980)

L'elaboració del Pla Nacional del Llibre i la Lectura de Catalunya que teniu a les mans ha estat un procés llarg, com ho haurien de ser totes les converses que ens devem com a país: un intercanvi de visions diverses, des d'àmbits sovint diferents, que han tingut la generositat de traçar un diagnòstic comú i un conjunt de prioritats compartides.

Hi han pres part institucions públiques, organitzacions representants de tots els oficis de la cadena de valor del llibre i també representants de l'àmbit educatiu. Hi han dit la seva els mitjans de comunicació, els mediadors, experts diversos. Han estat desenes d'hores de conversa i de treball col·legiat per definir uns objectius i unes fites clares: aconseguir que es llegeixi més, més habitualment i sobretot en català. Fomentar la lectura no només com l'acte de creixement personal i de culturització, d'adquisició de coneixement i de foment de l'esperit crític que ja sabem que és, sinó també com un gest profundament plaent, vinculat al benestar i a la salut de les persones. Garantir el dret a la lectura i a la participació en la vida literària del país des de l'horitzó que dibuixa el paradigma dels drets culturals. Posar les persones al centre i treballar des del gust de la lectura i la passió encomanadissa pels llibres. Arribar a cada poble i a cada micropoble, a cada comarca i a les grans ciutats, garantir el ressò internacional de la nostra creació com una manera excepcional de dotar-la de prestigi a casa nostra. Fer que la lectura faci xarxa, creï vincles, teixeixi comunitats, i que aquestes comunitats la sentin propera i quotidiana al llarg de totes les etapes de la vida, com un acompanyament. Des del mateix naixement de cada persona, amb la família com a principal promotor de l'adquisició de l'hàbit lector, passant per l'escola i la tasca essencial de mestres i professorat, per les biblioteques i per les llibreries, fins a arribar a les residències de gent gran i a les cases de totes aquelles persones que s'estimen la lectura com una manera de fer vida i de fer salut. Pensar la cultura com un bé comú, com una fita compartida, i fer de la lectura un tema de país.

El que acabeu de llegir, entre citacions d'alguns dels nostres autors i autores patrimonials, és una síntesi de la filosofia, la sensibilitat i l'esperit de col·laboració i coresponsabilització de totes i cadascuna de les persones i institucions que han participat en la creació d'aquest Pla Nacional. El compromís de tots aquests agents i la seva bona tasca a l'hora d'implementar-

lo seran la millor garantia d'un país més lector, més crític, més culte i més vinculat a la lectura com una forma bellíssima, desvetllada i plaent de benestar col·lectiu i individual al llarg de tota la vida.

La metodologia

Antecedents

El Pla Nacional del Llibre i la Lectura de Catalunya respon al compromís del Govern en relació amb la lectura com a forma insubstituïble d'accés al coneixement, de creixement personal i de cohesió social, elements indispensables per avançar cap a una societat democràticament més madura i socialment més justa.

Aquest Pla prossegueix diverses iniciatives en aquest àmbit impulsades des de fa anys. En concret, cal esmentar el primer Pla de foment de la lectura, amb el títol “Llegir ens fa lliures”, que es va desenvolupar entre 2008 i 2011, amb la coordinació de la Institució de les Lletres Catalanes (ILC) i la Subdirecció General de Biblioteques i la Secretaria de Mitjans de Comunicació; el Pla Nacional de Lectura 2012-2016, amb el lema “100% lectors”, impulsat conjuntament pels Departaments de Cultura i d'Educació; i el Pla de lectura 2020, pensat per al període 2017-2020, però que no es va poder desplegar en la seva totalitat a causa de la manca de pressupostos propis durant els exercicis 2018 i 2019.

El Pla neix de l'Acord de Govern de 14 de juliol de 2020, que va aprovar-ne l'elaboració i va crear el Consell Nacional de la Lectura. L'Acord va establir que el Departament de Cultura, en coordinació amb el Departament d'Educació, tindria la responsabilitat d'elaborar-lo, mitjançant la Institució de les Lletres Catalanes (ILC). Posteriorment, un nou acord, d'1 de març de 2022, va establir una nova metodologia de treball, que preveia la creació del Grup impulsor del Pla i d'un Programa de caràcter temporal per poder acompanyar el procés d'elaboració del Pla i assegurar el compliment dels objectius marcats pel Govern.

Aquest darrer acord també establia que l'objectiu general del Pla Nacional del Llibre i la Lectura era estructurar i desenvolupar les polítiques de la Generalitat de Catalunya i d'altres agents clau per al sector del llibre i la lectura a Catalunya (incloent-hi totes les mesures que calgui implementar en el sector de l'educació

en relació amb el llibre i la lectura), a partir d'un diagnòstic participatiu orientat a detectar les necessitats i consensuar les prioritats en aquest àmbit. D'aquest objectiu general se'n desprenien tres objectius específics:

- Realitzar un diagnòstic que permeti, mitjançant una metodologia participativa i plural, identificar i analitzar les principals necessitats per al desenvolupament del sector del llibre i la lectura i el de l'educació en relació amb el llibre i la lectura a Catalunya.
- Definir de manera consensuada els objectius, les línies de treball i algunes accions específiques que contribuïrien a fer front a les necessitats detectades en els propers anys.
- Establir i implementar els mecanismes adients per coordinar les actuacions definides anteriorment i fer-ne seguiment.

La metodologia del Pla, que es descriu a les pàgines següents, deriva d'aquest conjunt d'objectius generals i específics.

Orientacions generals

En la definició de la metodologia i durant el procés d'elaboració del Pla s'han tingut en compte els aspectes següents:

- *El Pla com a procés:* la fase inicial d'elaboració del Pla va comportar la identificació de les mesures ja existents en l'àmbit del llibre i la lectura, principalment per part dels departaments de Cultura i d'Educació. A partir d'aquí, i de la diagnosi inicial feta pel Grup impulsor del Pla, es van definir els temes prioritaris de treball. D'aquesta manera, el Pla dona continuïtat a línies anteriors, n'hi afegeix de noves i, mirant al futur, suposa també l'establiment de mecanismes que permetin coordinar l'execució del Pla i fer-ne el seguiment. Així, cal entendre el Pla com un procés que es materialitza d'entrada en un document tangible però també, a curt i a mitjà termini, en un treball continuat.
- *El Pla com a acord:* el foment de l'hàbit lector i l'increment dels índexs de lectura, especialment pel que fa a la lectura en català, són una responsabilitat compartida per nombrosos agents públics i privats, que han participat en l'elaboració del Pla, n'han consensuat les accions i en faran el seguiment. Alhora, però, el Pla forma part de les polítiques culturals i educatives públiques i esdevé un instrument del Govern.

- *La transversalitat*: el Pla és fruit del debat i la posada en comú dels múltiples interessos, necessitats i potencialitats dels agents públics i privats vinculats al llibre i la lectura de manera directa o indirecta. El procés d'elaboració i la concreció s'han promogut des del Departament de Cultura en coordinació amb el Departament d'Educació, amb la col·laboració d'altres departaments i administracions públiques i la participació dels agents privats representatius del sector, coordinats per la Institució de les Lletres Catalanes (ILC).
- *La comunicació, la transparència i la participació*: el procés d'elaboració del Pla Nacional ha contribuït a millorar la comunicació entre tots els agents que hi participen, i a establir les bases per consolidar-la. Més enllà dels agents públics i privats més reconeguts, el Pla també ha permès integrar-ne d'altres, a través dels Grups de treball. Des de la perspectiva de l'àmbit del llibre i la lectura, l'elaboració, la publicació i el desenvolupament d'un Pla Nacional ofereix oportunitats no només d'enfortir l'àmbit i les polítiques que hi fan referència, sinó també per fer-lo més visible de cara a l'exterior i per ampliar i diversificar les veus que hi participen. Així, en el transcurs de l'elaboració del Pla s'han aprofitat trobades professionals, activitats públiques i altres ocasions significatives per informar del projecte i debatre'n els principals elements.

Procediment d'elaboració i principals òrgans

El Pla Nacional del Llibre i la Lectura s'ha dotat d'una metodologia pensada per poder analitzar la realitat actual del llibre i les seves necessitats, així com les dinàmiques existents pel que fa a la lectura, i establir les prioritats per a l'acció pública en concertació amb el sector. Aquesta metodologia ha pres en consideració els models i les pràctiques habituals en la planificació estratègica de les polítiques culturals públiques, així com, més concretament, la pràctica adquirida pel Departament de Cultura en l'elaboració de plans integrals i plans d'impuls.

El procés d'elaboració parteix de l'existència del Consell Nacional de la Lectura i la creació, per part d'aquest, d'un Grup impulsor del Pla, el qual ha proposat uns Grups de treball per abordar diversos àmbits concrets en la diagnosi i el disseny de mesures del Pla. Tot el procés de treball ha comptat amb la coordinació i l'acompanyament de la responsable departamental del Pla i amb el seguiment per part de l'oficina tècnica del Pla. La composició i tasques concretes fetes per aquests ens s'expliquen tot seguit.

El **Consell Nacional de la Lectura** és l'òrgan col·legiat presidit per la consellera de Cultura —amb la consellera d'Educació com a vicepresidenta— que inclou

representants dels diferents ens de les conselleries i d'altres administracions que treballen pel llibre i la lectura, i representants de les entitats del sector. A més de la presidència i la vicepresidència, hi ha 46 vocalies: 23 corresponents a les diverses administracions amb competències en l'àmbit del llibre i el foment de la lectura i 23 corresponents a entitats, tant de l'àmbit cultural com educatiu.

En concret, es tracta dels càrrecs i persones següents:

- a) **Presidència:** la persona titular del departament competent en matèria de cultura. *Sra. Natàlia Garriga, consellera de Cultura*
- b) **Vicepresidència:** la persona titular del departament competent en matèria d'educació. *Sra. Anna Simó, consellera d'Educació (fins a 11/6/2023: Sr. Josep González-Cambray, conseller d'Educació)*
- c) **Vocalies:**
 - 1. El secretari o la secretària general del departament competent en matèria de cultura. *Sr. Jordi Foz*
 - 2. El director o la directora de la Institució de les Lletres Catalanes. *Sra. Izaskun Arretxe*
 - 3. La persona titular de la direcció general competent en matèria de biblioteques. *Sr. Josep Vives*
 - 4. El director o la directora de l'Institut Català de les Empreses Culturals. *Sr. Edgar Garcia (fins a 17/11/2022: Sr. Miquel Curanta)*
 - 5. La persona titular de la secretaria general competent en matèria de política lingüística. *Sr. Francesc Xavier Vila*
 - 6. El director o la directora de l'Institut Ramon Llull. *Sr. Pere Almeda*
 - 7. El director o la directora de la Biblioteca de Catalunya. *Sra. Eugènia Serra*
 - 8. El secretari o la secretària d'Universitats i Recerca. *Sr. Joaquim Nin (fins a 10/12/2022: Sra. Esther Morales)*
 - 9. El secretari o la secretària de Transformació Educativa. *Sra. Núria Mora*
 - 10. La persona titular de la Direcció General de Currículum i Personalització. Aquesta Direcció General s'ha reestructurat i dividit en dues. Per això aquesta vocalia l'ocupen formalment la persona titular de la Direcció General d'Educació Inclusiva (*Sra. Laia Asso*) i la persona titular de la Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües (*Sr. Joan Cuevas*).
 - 11. La persona titular de la Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa. *Sra. Raquel García*
 - 12. Un diputat o una diputada responsable de Cultura de la Diputació de Barcelona. *Sr. Joan Carles Cañizares*
 - 13. Un diputat o una diputada responsable de Cultura de la Diputació de Girona. *Sr. Albert Piñeira*
 - 14. Un diputat o una diputada responsable de Cultura de la Diputació de Lleida. *Sra. Estefania Rufach*

15. Un diputat o una diputada responsable de Cultura de la Diputació de Tarragona. *Sra. Marifè Merchán*
16. Una persona representant del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts. *Sra. Vinyet Panyella*
17. Una persona representant de l'Ajuntament de Barcelona. *Sr. Esteve Caramés*
18. Una persona representant de la Federació de Municipis de Catalunya. *Sr. Francesc Xavier Menéndez i Pablo* (fins a: 28/05/2023 *Sr. Roger Canadell*)
19. Una persona representant de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques. *Sr. Pep Berga*
20. El o la cap de l'Àrea del Llibre de l'Institut Català de les Empreses Culturals. *Sr. Joaquim Bejarano*
21. El o la cap del Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya. *Sra. Sílvia Sanahuja*
22. El degà o la degana de la Institució de les Lletres Catalanes. *Sra. Maria Mercè Roca*
23. Una persona representant de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. *Sr. Josep Riera*
24. Una persona representant de la Reial Acadèmia de Bones Lletres. *Sra. Lola Badia*
25. Una persona representant de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. *Sr. Sebastià Portell*
26. Una persona representant de l'Associació PEN Català. *Sra. Helena Pol*
27. Una persona representant de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. *Sra. Lúcia Pons*
28. Una persona representant de l'Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya. *Sra. Ada Castells*
29. Una persona representant d'Escrivim, Associació Professional d'Espectores i Espectors de Literatura. *Sra. Anna Manso* (en data 5/04/2023 es va rebre la notificació de dissolució de l'entitat)
30. Una persona representant de Guionistes Associats de Catalunya. *Sr. Martí Lucas*
31. Una persona representant dels traductors literaris, a proposta conjunta de l'Associació d'Espectors en Llengua Catalana, l'Associació PEN Català i l'Associació Col·legial d'Espectors de Catalunya. *Sra. Aurora Ballester*
32. Una persona representant de l'Associació Professional d'Il·lustradors de Catalunya (APIC). *Sr. Christian Inaraja*
33. Una persona representant de l'Associació Il·lustra (Professionals de la Il·lustració Catalana Associats). *No s'ha designat*
34. Una persona representant de l'Institut d'Estudis Catalans. *Sra. Teresa Cabré*
35. Una persona representant de l'Institut d'Estudis Aranesi - Acadèmia aranesa dera lengua occitana. *Sr. Jèp de Montoya*
36. Una persona representant de l'entitat Lluç. Federació d'Entitats Culturals dels Països Catalans. *Sra. Natza Farré*
37. Una persona representant de l'associació Espais Escrits. Xarxa del Patrimoni Literari Català. *Sra. Anna Aguiló*
Una persona representant de la Coordinadora d'Estudis Universitaris de Filologia Catalana. *Sr. Joan Santanach*

38. Una persona representant de l'Associació d'Editors en Llengua Catalana. *Sr. Ilya Pérdigo* (fins a 1/06/2023: *Sr. Joan Abellà*)
39. Una persona representant del Gremi d'Editors de Catalunya. *Sr. Patrici Tixis*
40. Una persona representant del Gremi de Llibreters de Catalunya. *Sr. Eric del Arco*
41. Una persona representant del Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil. *Sr. Lluís Zendrera*
42. Una persona representant del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. *Sr. Francesc Xavier González Cuadra*
43. Una persona representant del Col·legi de Periodistes de Catalunya. *Sr. Joan Maria Morros*
44. Una persona representant de l'Associació de Mestres Rosa Sensat. *Sra. Amàlia Ramoneda*
45. Una persona representant de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya - FMRPC. *Sra. Sílvia Solé Rosell*

d) **Secretaria:** l'ha d'exercir personal al servei de la Institució de les Lletres Catalanes, amb dret a veu i sense vot. *Sr. Xavier Montoliu*

El Consell es va reunir el dia 14 de juliol de 2022 per iniciar el procés d'elaboració del Pla, amb la validació de la metodologia i del Grup impulsor, i el 13 de juliol de 2023 per legitimar-ne els resultats, mitjançant la validació del Pla abans de la seva aprovació per part del Govern. Un cop aprovat el Pla, els membres del Consell rebran l'informe anual de seguiment del Pla, com a pas previ a la seva elevació a Govern.

El **Grup impulsor** és l'espai tècnic que ha liderat el procés de treball del Pla. Ha estat integrat per representants del Departament de Cultura i del Departament d'Educació i per representants de les associacions professionals del sector en els seus diversos vessants (creació, edició, comercialització, sector educatiu). En concret, n'han format part les persones següents:

- Joan Abellà, representant del sector de l'edició
- Izaskun Arretxe, directora de la Institució de les Lletres Catalanes
- Laia Asso, directora general d'Educació Inclusiva
- Montse Ayats, responsable departamental del Pla
- Joaquim Bejarano, cap de l'Àrea del Llibre de l'Institut Català de les Empreses Culturals
- Imma Canal, representant del sector educatiu
- Joan Cuevas, director general d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües
- Edgar García, director de l'Institut Català de les Empreses Culturals
- Maite Cusó, representant del sector de la comercialització del llibre
- Andreu Freixes, subdirector general de Llengües
- Sebastià Portell, representant del sector de la creació
- Sílvia Sanahuja, cap del Servei de Biblioteques
- Josep Vives, director general de Promoció Cultural i Biblioteques

El Grup impulsor s'ha reunit periòdicament, per tal d'aprovar, en la primera fase, el programa de treball i els mecanismes de seguiment, així com per establir els eixos i els Grups de treball i nomenar-ne els participants. Amb aquest objectiu, entre maig i juliol de 2022 es van realitzar quatre reunions. Posteriorment, els membres del Grup impulsor han fet seguiment dels resultats provisionals del procés (amb una reunió l'octubre de 2022) i, en darrera instància, en tres reunions celebrades entre gener i maig de 2023, han consensuat la diagnosi i les propostes sorgides de la feina dels Grups de treball i han aprovat el document final del Pla per elevar-lo al Consell Nacional de la Lectura.

Els **Grups de treball** han estat el nucli principal per al disseny del Pla, d'acord amb la voluntat d'abordar les diferents dimensions de la lectura i el llibre i de garantir el debat i la participació de tots els agents i amb criteris d'equilibri, representativitat i diversitat: representants dels departaments de Cultura i d'Educació (així com altres departaments com Recerca i Universitats o Salut); altres administracions (diputacions, Ajuntament de Barcelona, etc.); entitats significatives de la comunicació, la cultura i l'educació; persones expertes de diversos àmbits professionals o acadèmics, etc. Cada Grup de treball ha comptat amb entre 11 i 17 persones. A l'Annex del Pla s'han detallat els noms de les persones i les entitats representades.

La definició dels àmbits dels Grups de treball va voler cobrir tots els entorns i temes significatius per millorar els hàbits de lectura i incrementar els índexs de lectura, així com assegurar la solidesa de la cadena de valor del llibre.

D'aquesta manera, els Grups de treball s'han centrat en els àmbits temàtics següents:

- Les persones lectores i l'accés inicial a la lectura, és a dir la lectura abans de l'entrada a l'escola i al llarg de la trajectòria escolar
- Diversitat i accés a la lectura
- Els creadors
- Els espais de lectura, un àmbit que s'ha subdividit en dos Grups de treball: un per abordar les biblioteques escolars; i l'altre centrat en les biblioteques públiques, les biblioteques universitàries i altres espais generadors de dinàmiques lectores
- La mediació lectora, un àmbit que també s'ha dividit en dos Grups de treball: un centrat en el paper de les famílies i els mestres i professors i, l'altre, en els bibliotecaris, els llibreters i els altres professionals de la mediació
- La indústria

- La promoció del llibre i la lectura
- Reconeixement, revaloració i prestigi (dels creadors, la literatura, el llibre i la lectura)
- Visibilitat del llibre i la lectura en els mitjans de comunicació i les xarxes
- Informació, dades i recerca, és a dir, l'anàlisi de les dades i la informació existents al voltant del llibre i la lectura

En cadascun dels àmbits prioritaris identificats pel Grup impulsor, els Grups de treball s'han encarregat de fer una diagnosi i de formular propostes de possibles actuacions, tot tenint en compte alhora els programes i actuacions que ja s'estaven desenvolupant. Els 12 Grups de treball es van reunir en dues ocasions cadascun, en sessions d'entre tres i quatre hores de durada. Les reunions, conduïdes per la responsable del Pla i amb participació de l'oficina tècnica en tasques de relatoria, es van celebrar entre juny i desembre de 2022; la primera reunió de cada grup va servir per realitzar una diagnosi, i la segona, per formular i intentar consensuar propostes. Abans de la reunió de diagnosi, es va facilitar un document amb dades i algunes orientacions per al debat. Així mateix, es van identificar bones pràctiques a escala internacional que podien servir com a inspiració. Els resultats de cada reunió es van reflectir en documents de síntesi que han servit com a base per a la diagnosi que s'inclou en aquest Pla. La síntesi de la primera reunió de cada grup es va compartir amb els membres del grup abans de la segona reunió, com a base per avançar en el debat i consensuar propostes i actuacions. D'aquesta manera, les mesures que s'inclouen en aquest Pla, i els eixos estratègics que les agrupen, deriven de la diagnosi i les propostes realitzades pels Grups de treball.

A més dels 12 Grups de treball, a principis de 2023 es van celebrar dues reunions addicionals per abordar qüestions importants que no s'havien pogut tractar amb prou profunditat en la fase anterior: d'una banda, la presència del llibre i la lectura als mitjans de comunicació, des de la perspectiva del periodisme cultural i d'educació; de l'altra, els efectes de la digitalització en el llibre i la lectura. Trobareu els noms de les persones participants a l'Annex.

Així mateix, la responsable del Pla s'ha reunit amb persones expertes o de referència en diversos àmbits que han ajudat a identificar aquells que podien participar en els diversos Grups de treball, en alguns reptes, a enfocar el debat d'alguns temes. A l'Annex del Pla s'ha inclòs la llista de persones amb les quals s'han mantingut reunions.

Finalment, cal tenir en compte que el Consell Escolar de Catalunya, a través de la Comissió de Programació, també va fer aportacions al Pla (vegeu el

document a l'Annex) i que, per tal de poder vehicular les aportacions de la ciutadania o d'entitats que no participaven directament en els Grups de treball, es va obrir un espai al web Participa entre octubre i desembre de 2022.

L'**oficina tècnica** del Pla s'ha encarregat de realitzar la relatoria de les reunions dels Grups de treball, que han proporcionat la base per a la diagnosi i les mesures del Pla. D'altra banda, també es va disposar d'un servei extern per tal d'elaborar documents de base per a les reunions, on s'inclouïen bones pràctiques, tendències internacionals i altres elements d'inspiració. Finalment, en la darrera fase del disseny del Pla s'ha comptat amb una tercera empresa, que s'ha encarregat de l'estructuració dels documents finals, la conducció de les darreres reunions del Grup impulsor i l'elaboració, juntament amb la responsable del Pla, dels esborranys finals.

La **responsable del Pla** ha estat la figura encarregada de dirigir les tasques necessàries per elaborar el Pla, coordinar i supervisar les tasques de l'oficina tècnica i de les persones de l'equip de la ILC que han intervingut en el procés. Ha participat en totes les reunions i activitats del procés d'elaboració del Pla. Funcionalment, la figura de responsable del Pla depèn de la direcció de la ILC. En la darrera fase d'elaboració del Pla, la direcció de la ILC i la responsable del Pla han mantingut reunions regulars amb els equips dels departaments de Cultura i d'Educació per tal de concretar les diferents mesures així com el calendari d'execució, l'assignació del pressupost corresponent i els indicadors.

Per la seva banda, la Secretaria General i la consellera de Cultura han realitzat un seguiment periòdic del procés d'elaboració del Pla, mitjançant reunions amb l'equip responsable del Pla a la ILC.

A més de les funcions i òrgans esmentats fins ara, l'equip de l'Oficina de Comunicació del Departament de Cultura ha assumit la responsabilitat de difondre i comunicar el Pla durant el procés d'elaboració i a l'hora de presentar-ne els resultats, amb la col·laboració de la persona responsable de comunicació de la ILC. La pàgina web del Pla i les xarxes socials de la ILC han difós informació dels objectius i les principals fites del procés.

L'elaboració final del Pla que es presenta en aquest document, definit entre febrer i juny de 2023, ha tingut en compte principalment les aportacions fetes pels Grups de treball, així com l'anàlisi global que n'han fet el Grup impulsor, la responsable del Pla i l'oficina tècnica. Així, tant la diagnosi com les mesures del Pla s'han estructurat d'acord amb les principals temàtiques transversals sorgides del conjunt dels debats i l'anàlisi, de manera que les perspectives dels diversos grups hi apareixen combinades.

La diagnosi

Introducció

El procés d'elaboració del Pla Nacional del Llibre i la Lectura ha comptat, com s'ha explicat a l'apartat sobre metodologia, amb 12 Grups de treball temàtics que han reunit els agents significatius en l'àmbit del llibre i la lectura per tal d'afavorir la participació, el debat i la definició conjunta de prioritats i mesures. Cada grup s'ha reunit en dues ocasions, per abordar primer la diagnosi i després les propostes, i les seves aportacions han quedat recollides en documents de síntesi. La preparació de les reunions de diagnosi ha comportat la identificació de dades i reflexions prèvies d'interès per a cada grup. A més dels Grups de treball, el procés de reflexió i diagnosi ha donat lloc a diverses entrevistes personals i trobades institucionals i amb professionals de diferents àmbits, per tal d'incorporar-hi més veus i temàtiques.

Un dels aspectes remarcables d'aquest procés, i del Pla en conjunt, és el caràcter transversal i interdepartamental. Així, els Grups de treball han comptat amb la participació regular d'agents dels àmbits de la cultura i l'educació i dels departaments de govern respectius, i també, de manera puntual, de representants d'altres departaments com Salut o Universitats, un fet que neix de la convicció que la lectura és important per a molts objectius de l'acció pública, i que cal combinar perspectives a l'hora d'apropar-s'hi.

Tots aquests elements, analitzats de manera transversal, configuren la base per a la diagnosi del Pla, que presentem a les pàgines següents. Aquesta diagnosi, fruit de totes aquestes reunions, ofereix el marc a partir del qual posteriorment s'han definit els objectius, eixos i mesures del Pla. S'hi analitzen, en primer lloc, les dinàmiques relatives a la lectura, atès que aquest és l'element central del Pla, i més endavant es passa a la cadena de valor del llibre i als aspectes relacionats amb la governança i les polítiques que afecten el llibre i la lectura.

Prestigi de la literatura i la lectura i hàbits lectors

El prestigi de la literatura i la lectura, variable. La literatura i la lectura mantenen un reconeixement social important, per bé que amb modulacions diverses. Un exemple d'això és el paper de la lectura a l'educació: mentre que la literatura manté el prestigi a l'educació primària, en decau la valoració a secundària, quan llegir esdevé sovint una activitat menys atractiva i vista com a obligatòria. En l'entorn escolar, els programes que acosten els autors i autores a l'aula, contribueixen a prestigiar la literatura, de la mateixa manera que ho poden fer altres eines que diversifiquin l'accés als llibres i el foment de la lectura. Un element representatiu del prestigi de la literatura i la lectura, i que alhora afavoreix l'hàbit lector, és la biblioteca personal, una qüestió que molts dels participants consideren cabdal.

La lectura, avui, té lloc en múltiples espais i formats. La noció de *lectura*, avui, no pot quedar restringida als llibres ni exclusivament als textos escrits; cal reconèixer que llegim en formats molt diversos, i que pràctiques com la transmissió oral o la creació de relats en diversos suports formen part d'una certa noció de *lectura* en sentit ampli. Reconèixer la diversitat d'entorns, continguts i formats del fet lector comporta, a més d'actualitzar la definició de *lectura*, acceptar la legitimitat de pràctiques diverses, la multiplicitat de punts d'entrada a la lectura, i la pluralitat d'agents que poden contribuir a millorar els hàbits lectors.

Els hàbits de lectura a Catalunya, en un lleuger augment. L'any 2022, el 70,7% de la població catalana havia llegit llibres almenys una vegada al trimestre. D'aquest percentatge, un 68,1% ho havia fet per oci, i un 26,7% per feina o estudis. Les xifres mostren un lleuger augment, especialment pel que fa a la lectura de llibres per oci (l'any 2016, el percentatge d'aquesta categoria era del 61,9%). El 98,2% de la població catalana havia llegit llibres, diaris, webs, xarxes socials o revistes almenys una vegada al trimestre, una proporció que també va en augment (des del 90,8% de l'any 2011). Aquestes xifres són lleugerament superiors a les de la mitjana estatal (en què el percentatge de lectura al trimestre és del 96,1%)¹. D'altra banda, l'estadística de participació cultural de Catalunya mostra que el 2021 llegir era, després d'estar amb la

¹ Conecta (2023), *Hàbits de lectura i compra de llibres - 2022. Informe de resultats*. Barcelona: Conecta / Institut Català de les Empreses Culturals.

família, quedar amb amics o passejar per la ciutat, la quarta activitat més habitual en el temps lliure, feta pel 51% de la població.² Les dades indiquen que les dones llegeixen més llibres i revistes que no els homes, mentre que aquests segons llegeixen més diaris; que el grup d'edat que proporcionalment llegeix més llibres va dels 20 als 29 anys (per bé que les diferències segons edat són petites) i que llegeix més la població amb estudis superiors.³

La comprensió lectora de l'alumnat, en nivells millorables. La comprensió lectora consisteix a comprendre, utilitzar, avaluar, reflexionar i implicar-se amb els textos per assolir els resultats adequats, desenvolupar el propi coneixement i potencial i participar en la societat.⁴ Les darreres dades de l'enquesta internacional PIRLS (2021), que avalua la capacitat lectora a 4t de primària, indiquen que Catalunya se situa per sota de la mitjana estatal en comprensió lectora de l'alumnat i que, alhora, les dades estatals queden per sota de la mitjana europea.⁵ Mentrestant, les dades de 2018 de l'informe PISA, que avalua la competència lectora als 15 anys, situaven Catalunya per sobre de la mitjana estatal, però per sota de la de la UE i l'OCDE, en un nivell intermedi en el context internacional. L'avaluació de la competència lectora a Catalunya confirma que un percentatge significatiu de l'alumnat mostra nivells baixos o mitjans-baixos de competència en aquest àmbit. Aspectes com el context familiar, l'origen o el gènere afecten la competència lectora i expliquen que sigui un àmbit marcat per les desigualtats socials.⁶ Es constata també que la pandèmia ha comportat un endarreriment en la competència lectora.

-
- 2 Departament de Cultura (2022), "Enquesta de participació cultural de Catalunya 2021: Informe de resultats", *DeCultura*, 74.
 - 3 Departament de Cultura (2023). *Estadístiques culturals de Catalunya 2023*. Barcelona: Departament de Cultura.
 - 4 Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu (2020), "PISA 2018. Síntesi de resultats de la comprensió lectora", *Quaderns d'Avaluació*, 47.
 - 5 Ministeri d'Educació i Formació Professional (2023). *PIRLS 2021: Estudio internacional de Progreso en Comprensión Lectora. Informe español*. Madrid: Ministeri d'Educació i Formació Professional.
 - 6 Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu (2020).

Espais i accions de foment de la lectura

La família com a primer agent lector. L'entorn familiar és fonamental a l'hora d'afavorir l'accés a la lectura i la creació d'hàbits lectors. La situació familiar, els hàbits existents en l'entorn més proper i les possibilitats d'acompanyament en l'accés a la lectura tenen un paper clau, condicionat per aspectes com la situació socioeconòmica de les famílies.

Necessitat d'impulsar el foment de la lectura a les escoles. L'escola és un espai primordial d'accés a la lectura i foment de l'hàbit lector, tant pel que fa a la literatura com a altres continguts i coneixements. Aquesta importància explica que aparegui en moltes ocasions, i que de vegades es demani a l'escola més del que és raonable exigir-li. En aquest àmbit sorgeixen diversos debats amb posicions no sempre coincidents: sobre els Plans de Lectura de Centre, que són voluntaris i no obligatoris; i sobre la conveniència que s'estableixin lectures obligatòries o més aviat es potenciï la formació del personal docent i s'aportin criteris per ajudar a determinar la tria de lectures. Alhora, es detecten oportunitats al nou currículum, que incorpora conceptes com *identitat lectora*, *itinerari lector* i *educació literària*, i vol fomentar la capacitat crítica, crea una assignatura optativa de "creació literària" a batxillerat i, en general, permet que es pugui dedicar més temps a la lectura. També es percep la necessitat de millorar les competències del personal docent, tant pel que fa a la formació inicial com a la formació continuada, referent al foment i la dinamització de la lectura. Les dades segons les quals només el 7,7% dels futurs mestres enquestats són persones lectores habituals, segons un estudi fet al conjunt de l'Estat, generen preocupació.⁷

La qüestió de les biblioteques escolars. L'existència de biblioteques a les escoles és positiva tant des del punt de vista de l'accés a la lectura i la creació d'hàbits com, segons alguns estudis, per la seva contribució a la millora del rendiment escolar.⁸ Segons dades del curs 2019-2020, l'últim del qual hi ha dades, només el 57% de les escoles catalanes disposava en aquell moment de

7 Yubero, S. i Larrañaga, E. (2020), "Maestros, lectura y educación, ¿se puede enseñar sin tener hábito lector?", *Aula Magna 2.0*, disponible a <https://cuedespyd.hypotheses.org/8679>.

8 Baró Llambias, M. (2019), "Biblioteca, agent de canvi i millora de l'escola", *La Rella*, 32, disponible a <https://raco.cat/index.php/Rella/article/view/365243>; i Albelda-Esteban, B. (2019), "Contribución de las bibliotecas escolares a la adquisición de competencias en comprensión lectora en educación primaria en España: una aproximación a partir de los datos del estudio PIRLS 2016", *Revista de Educación*, 384, disponible a <https://www.educacionyfp.gob.es/revista-de-educacion/numeros-revista-educacion/numeros-anteriores/2019/384/384-1.html>.

biblioteca escolar, una xifra que queda lluny de la mitjana estatal (82%) i, entre totes les comunitats autònomes, només se situa per sobre de les Illes Balears (55%). A Catalunya, amb tot, el 26% dels centres disposava de biblioteca d'aula, la xifra més elevada de totes les comunitats, molt superior a la mitjana estatal (9%).⁹ En la pràctica, la realitat de les biblioteques escolars és molt diversa i té experiències d'èxit. En general, es constata la necessitat de potenciar-les, per tal que esdevinguin un pal de paller de les activitats de lectura al centre, amb una renovació de les col·leccions i els models d'actuació (orientant-los més a la dinamització i afavorint la col·laboració amb les biblioteques públiques de l'entorn), i amb recursos humans i tècnics adequats. Aquesta qüestió ha aparegut en nombrosos debats al llarg de l'elaboració del Pla, fet que en mostra la importància.

La bona valoració de les biblioteques públiques, i el seu paper transversal.

Diversos estudis mostren la bona valoració que una part significativa de la població fa de les biblioteques: segons una enquesta de 2022, per exemple, el 88% de les persones usuàries habituals de la biblioteca li atorgava una valoració de 8 o més alta (en una escala de 0 a 10) i, d'aquesta manera, la mitjana global era de 8,9, amb dades molt semblants a les quatre províncies catalanes. El 38,7% de la població catalana havia anat a alguna biblioteca o bibliobús almenys una vegada en l'any anterior, una xifra significativament superior al 26,2% de la mitjana estatal.¹⁰ Les dades també evidencien la freqüència amb què s'hi va, destacada especialment entre els joves. A més del seu paper d'accés a la lectura i el coneixement i de dinamització literària, les biblioteques assumeixen funcions en àmbits com l'educació, la participació ciutadana o la divulgació ciutadana, un fet que il·lustra l'evolució que han viscut des de fa anys.

La presència de la literatura als mitjans de comunicació. Els mitjans de comunicació fan un paper clau a l'hora d'informar de les novetats literàries i d'afavorir el coneixement de la literatura i del món del llibre. A més, hi ha moltes sinergies possibles entre ambdós àmbits, entre d'altres a través de l'adaptació

9 Ministeri d'Educació i Formació Professional (2021), "Estadística de bibliotecas escolares - Curso 2019/2020", disponible a http://estadisticas.mecd.gob.es/EducaJaxiPx/Tabla.htm?path=/no-universitaria/centros/bibliotecas/2019-2020/provincia//10/&file=provin_1_01.px&type=pcaxis&L=0.

10 Conecta (2023), *Hàbits de lectura i compra de llibres - 2022. Informe de resultats*. Barcelona: Conecta / Institut Català de les Empreses Culturals.

de llibres en formats audiovisuals o transmèdia (pòdcasts, sèries, espais web, etc.), o la creativitat i l'aportació de nous continguts per part dels creadors i creadores literaris. En l'actualitat, els mitjans de comunicació públics dediquen diversos espais al llibre i la literatura, per bé que s'hi detecten mancances pel que fa a l'atenció a la lectura o al fet lector (més enllà de parlar de literatura), la diversitat de formats, la presència de la literatura en programes de màxima audiència o adreçats a públics amplis (informatius, tertúlies, ficció, etc.), l'atenció al conjunt de la cadena de valor del llibre, o la diversitat de persones prescriptores (implicant-hi persones lectores, persones conegudes, etc.), entre d'altres. Caldria que l'atenció als llibres i la lectura fos regular, més enllà d'èpoques concretes com Sant Jordi. D'altra banda, costa aconseguir prou atenció en molts mitjans privats, així com entre les empreses de producció audiovisual que creen continguts per a canals i plataformes diverses i que es podrien beneficiar d'un coneixement més gran de la creació literària i de la realitat del sector. En general, el grau de coneixement mutu entre mitjans de comunicació i agents del llibre és millorable. També hi ha febleses quant a l'exploració dels formats transmèdia, la promoció de la literatura infantil i juvenil en català als mitjans, o l'aprofitament dels mitjans locals com a espai de divulgació del llibre i foment de la lectura.

Poc aprofitament del potencial dels *influencers* i les plataformes digitals.

A escala internacional s'observa com les plataformes digitals, les xarxes socials i els *influencers* són canals de promoció lectora en creixement (*booktubers*, *bookstagrammers*, *booktokers*, GoodReads, Twitch, etc.), amb un potencial important pel que fa a difondre informació en llenguatge accessible, arribar a públics diversos (joves, etc.), i prestigiar la lectura i la literatura en aquests entorns. En general, i malgrat algunes excepcions interessants, és una tendència poc explorada en el cas de la lectura en català i que es podria potenciar.

Pèrdua de l'atracció de la lectura en l'adolescència i mancances en la promoció de la lectura adreçada als joves. De manera general, es constata que la lectura esdevé menys atractiva a partir de l'adolescència, potser perquè se l'associa de manera creixent amb una obligació, més que no una activitat per plaer. Tot i que hi ha poques dades i les percepcions són diverses, es creu que això afecta a la llarga els hàbits lectors. Sovint, les accions de mediació lectora adreçades a aquests grups es basen en la jerarquia entre persones prescriptores i destinatàries, i hi manca un rol més actiu dels joves, una implicació més gran dels seus referents, un aprofitament millor de les noves tecnologies, etc. Igual com en altres casos, en les accions empreses en aquest àmbit cal vetllar especialment per l'atenció a la lectura i la literatura en català.

Foment de la lectura des de la perspectiva dels drets, la igualtat i la diversitat

La mirada a la lectura des dels drets culturals. Llegir és una expressió del dret a participar en la vida cultural i exemplifica l'exercici d'altres drets humans, com el dret a l'educació. També contribueix al desenvolupament de la identitat personal i a la participació en la vida de la comunitat. L'accés a la lectura en català també forma part dels drets lingüístics. En aquest sentit, el compromís amb els drets culturals comporta vetllar perquè tota persona tingui l'oportunitat de llegir, i abordar els obstacles i les desigualtats que poden impedir-ho: quins col·lectius troben més dificultats per llegir i desenvolupar bones competències en lectura i escriptura, per disposar d'una biblioteca personal, per accedir a serveis bibliotecaris, o a continguts literaris en diversos formats i llengües, etc. D'aquesta manera, vetllar per la lectura des dels drets culturals també implica contribuir a la presència de múltiples veus diverses en l'àmbit del llibre i la lectura, en nombrosos formats i llenguatges.

L'aportació de valor públic en múltiples àmbits. A més de permetre exercir els drets culturals, llegir també té repercussions positives en moltes esferes de la vida: aprenentatge de la llengua (que, alhora, és un vehicle de cohesió social), accés al coneixement, reflexió, salut i benestar, etc. D'aquesta manera, el valor públic de la lectura i la literatura es pot observar a múltiples àmbits. Es tracta d'aportacions importants i sovint no prou reconegudes, i que poden servir per establir noves col·laboracions en una òptica transversal, tant a escala institucional (diversos departaments del govern, per exemple) com pel que fa al treball de proximitat (centres de salut, entitats que treballen amb col·lectius diversos, etc.). D'aquestes col·laboracions ja n'hi ha bons exemples, com han il·lustrat els debats emmarcats en l'elaboració del Pla Nacional del Llibre i la Lectura, però hi ha marge per seguir avançant en aquesta direcció.

Poca diversitat de continguts en l'accés a la lectura. Als entorns educatius es detecta una manca de lectures i referents provinents de literatures minoritzades (malgrat que des del Departament d'Educació s'han fet propostes en aquest sentit), materials amb perspectiva decolonial i no eurocèntrics, etc. D'altra banda, es detecta poca atenció a la tradició oral (cançons, contes, etnopoètica, etc.), un aspecte que, per la seva importància en l'adquisició del llenguatge i la preparació de la lectura, seria especialment clau abordar en les primeres etapes de l'educació, així com de cara a afavorir la formació en lectoescriptura en català per a persones provinents de països amb tradicions orals significatives.

Manca de prou continguts i formats adaptats a col·lectius diversos. Des dels sectors que treballen amb les persones amb discapacitat sensorial o neurodiversitat, o amb els usuaris i les usuàries de centres de formació per a

persones adultes, es creu que falten més recursos actualitzats, atractius i diversos en català (lectura fàcil, etc.), per tal d'afavorir tant l'accés a la lectura en igualtat de condicions com el desenvolupament de les aptituds lingüístiques.

La diversificació dels espais d'accés a la lectura. S'han desenvolupat diversos programes que complementen les biblioteques diversificant els espais d'accés a la lectura (bibliobusos, bibliopiscines, biblioplatges, etc.), i que reben una bona valoració. L'espai públic pot permetre arribar a grups de la població que difícilment s'aproprien als llibres d'una altra manera, i es detecta el potencial d'aprofitar-lo més, mitjançant altres iniciatives amb una lògica semblant a les esmentades. Així mateix, cal seguir vetllant per l'accessibilitat als llibres i la lectura, mitjançant serveis a domicili o col·laboracions amb altres serveis (casals de gent gran, hospitals, presons, etc.).

Els clubs de lectura com a model d'èxit. Els clubs de lectura són un cas exitós pel que fa a la participació de la població lectora, sobretot en determinats segments socials (dones de 45 a 65 anys), i cobreixen diversos gèneres i temàtiques. Es tracta d'una modalitat ben valorada pels autors i autores, per la capacitat de fer conèixer llibres diversos, fomentar-ne lectures amb temps, donar un rol actiu a les persones lectores, i apropar-se als autors i a les autores. També hi ha un creixement dels clubs de lectura virtuals, un model que ha guanyat importància a partir de la pandèmia i que permet arribar a persones que no tenen una biblioteca a prop, així com connectar persones de diversos indrets dels territoris de parla catalana. Es detecta el potencial de traslladar aquest model a altres entorns i col·lectius: ja hi ha bones experiències de clubs de lectura per a professionals de la salut en centres d'atenció primària, per exemple, i es podria treballar en una línia similar amb joves, així com seguir fomentant clubs de lectura en gèneres específics (novel·la negra, novel·la històrica, poesia clàssica o contemporània, etc.).

Diversos programes d'èxit en el foment de l'accés a la lectura per a col·lectius específics. Iniciatives com "Fas 6 anys. Tria un llibre" (que permet que els nens i les nenes d'aquesta edat puguin bescanviar un val per un llibre) el préstec i la lectura a domicili, l'antic programa "Nascuts per llegir" (promoció de la lectura per a infants de 0 a 3 anys, en col·laboració amb els centres de salut), etc. són vistos com casos d'èxit, perquè han aconseguit ampliar l'accés a la lectura. En aquest sentit, poden servir de model per fomentar l'accés a la lectura en altres entorns o per desenvolupar nous programes adreçats a altres col·lectius; per exemple, es detecta un descens de l'hàbit lector en la gent gran, un col·lectiu que, en canvi, no deixa de participar en altres activitats culturals. En el transcurs de l'elaboració del Pla Nacional del Llibre i la Lectura també s'han detectat casos d'èxit en altres països en matèria de foment de l'accés a la lectura, que es podrien adaptar a Catalunya.

Ecosistema del llibre

Durant la fase de diagnosi que ha conduït al disseny del Pla, s'ha analitzat també la realitat actual del sector del llibre a Catalunya. La informació recollida en aquest procés es presenta tot seguit, d'acord amb les baules de l'anomenada "cadena de valor", que s'inicia en la creació i avança mitjançant la producció, la distribució i la comercialització, fins a l'accés al llibre. En aquest cas, també s'han identificat alguns aspectes transversals que afecten la cadena en conjunt.

Creació

El repte de la professionalització dels creadors i creadores. S'alcen nombroses veus d'alerta en relació amb la precarietat que afecta múltiples agents del sector del llibre i la literatura. En el cas dels creadors i creadores, les possibilitats de professionalització són molt limitades: segons una enquesta feta per l'AELC el 2014, només el 15% d'autors i autores en llengua catalana podien viure majoritàriament de l'escriptura.¹¹ També hi ha preocupació per la precarietat laboral que afecta il·lustradors i il·lustradores (segons dades de 2016, el 68% guanyava 600€ mensuals o menys per la seva feina en l'àmbit de la il·lustració, xifra inferior al salari mínim),¹² traductors i traductores literaris, creadors i creadores de literatura infantil i juvenil (LIJ), etc. La precarietat es veu agreujada, en el cas dels creadors i creadores, per la necessitat d'assumir noves funcions no remunerades (promoció a les xarxes socials, participació en actes públics, etc.). D'altra banda, dins el conjunt de la creació, alguns perfils professionals (guionistes, il·lustradors, etc.) pateixen una especial manca de visibilitat.

La digitalització condueix a canvis en els models de creació. A escala internacional, i també a Catalunya, han guanyat importància nous models de creació afavorits per les tecnologies, com les plataformes col·laboratives (com Wattpad), etc. La digitalització també facilita la interacció entre persones lectores i escriptors i ofereix més possibilitats per a l'autoedició, etc.

Necessitat de reforçar i impulsar la literatura infantil i juvenil. Es detecta la conveniència de diversificar els referents i afavorir el talent creatiu de la LIJ escrita originalment en català (LIJ Km0).

11 AELC (2014). *Escriure en català: estat de la professionalització. Els efectes de la crisi econòmica sobre el col·lectiu d'escriptors. Resum de les conclusions*. Barcelona: AELC.

12 APIC (2016). *Informe sobre la situació dels il·lustradors a Catalunya*. Barcelona: APIC.

Edició i producció

La diversitat, i també la fragmentació, del sector editorial. El teixit empresarial de l'edició en llengua catalana garanteix una oferta diversa. Aquesta diversitat, que es pot veure com un aspecte positiu, també té relació amb una certa atomització: així, s'hi detecta la presència de grans grups editorials i empreses mitjanes (algunes de les quals centrades en el llibre educatiu) i moltes iniciatives petites (sovint també afectades per la precarietat laboral). L'elevat nombre d'empreses petites es pot explicar, en part, pel fet que els costos d'entrada al sector són baixos.

Poca exploració dels entorns digitals. La digitalització transforma tota la cadena de valor del llibre i suposa un repte substancial per a moltes empreses del sector (tant editorials com llibreries), per l'elevada competència de les grans plataformes. Malgrat que hi ha molta diversitat de parers pel que fa a la urgència de la digitalització en l'àmbit editorial i com afrontar-la (mitjançant nous formats, nous serveis, noves formes de comunicació, etc., i fent front a les grans plataformes existents), es tracta d'un tema clau, en què encara manca un debat en profunditat. Des de la perspectiva dels continguts i l'accés a la lectura, en general es detecta una manca de continguts digitals vinculats a la literatura en català (i de formats innovadors que aprofitin el potencial de les eines digitals: audiollibres, transmèdia, etc.), un fet que dificulta el desenvolupament de projectes innovadors i l'atracció de nous públics.

Potencial d'explorar col·laboracions amb altres sectors creatius. En un context on els continguts són clau i l'aportació que s'hi pot fer des de la creació literària i el llibre és notable, fins ara no s'han aprofitat prou les col·laboracions entre els agents de la literatura (creadors i creadores, editorials, etc.) i els de l'audiovisual, els videojocs, i altres sectors creatius. Es creu que apostar per aquestes col·laboracions podria contribuir a diversificar les oportunitats de desenvolupament professional.

Poca segmentació de públics. Les grans plataformes de l'entorn digital han estat capaces d'aproximar-se als públics amb ofertes concretes i personalitzades, derivades d'un coneixement detallat d'interessos i demandes i basades en la segmentació de públics. Aquest és, en general, un repte pendent per a segells editorials i llibreries, malgrat el bon paper de moltes llibreries pel que fa a la prescripció i el treball de proximitat. Una qüestió important en aquest sentit és la disponibilitat i aprofitament de les dades sobre públics, encara limitades.

Difusió i distribució

Les fires i festivals literaris com a valor en alça. Han proliferat els festivals literaris, tant de literatura en general com de gèneres específics, que ofereixen

oportunitats importants tant per atreure públics com per articular el sector i afavorir la relació amb els autors i les autores, el coneixement de les novetats, el foment de la prescripció lectora, les vendes, etc. Amb tot, falten dades per determinar si els festivals també generen noves persones lectores. Les fires també són molt significatives de cara a articular el sector i per afavorir la difusió dels autors i les autores, especialment a escala internacional. Es detecten alguns àmbits no coberts, com ara l'absència d'un festival o fira potent en matèria de LIJ.

La mediació i dinamització lectora, un àmbit clau. Atesa la necessitat de repensar les formes de promoció de la lectura i de definir estratègies adequades a la diversitat de públics, formats i continguts, les funcions de mediació i dinamització lectora guanyen centralitat. Aquestes tasques, d'acompanyament que permeten connectar la realitat de la persona amb la lectura i adaptar-hi les recomanacions literàries, es duen a terme en diversos entorns, des de les biblioteques, les escoles i els espais socials i comunitaris fins a les xarxes socials. La mediació és una tasca complexa, que comporta entendre la diversitat de les persones, els seus contextos i motivacions, i tenir un bon coneixement de l'oferta de lectures existent. Tenint en compte això, es detecta una manca d'accions de formació adequades per als diversos col·lectius que en són responsables, així com un feble reconeixement de les persones que es dediquen professionalment a la dinamització lectora, un col·lectiu que, d'altra banda, es veu també molt afectat per la precarietat laboral.

Poca vertebració territorial dels territoris de parla catalana. Tot i que una part important del mercat en llengua catalana és fora del Principat, i malgrat l'existència d'algunes bones experiències de connexió de tot l'àmbit lingüístic (com el programa Lletres Compartides, que comprèn visites d'autors i autores i clubs de lectura, entre d'altres), tant la distribució de llibres com l'articulació entre agents del conjunt dels territoris de parla catalana són febles. Això limita tant les possibilitats de coneixement de la literatura catalana en totes les seves variants com les oportunitats de desenvolupament empresarial de les empreses editorials.

Una bona presència internacional, però desigual. La literatura catalana ha guanyat prestigi internacional en les últimes dècades, gràcies a la tasca de qualitat feta per creadors i creadores, empreses i institucions, que s'ha materialitzat, entre d'altres, en la presència destacada en nombroses fires i festivals. Així, avui es detecta un elevat interès dels editors estrangers per la creació literària en català i la compra de drets que se'n deriva. Tot i que el balanç en aquest àmbit és molt positiu, també es detecten alguns entorns amb potencial de millora, com ara la presència de la literatura catalana a l'Amèrica Llatina.

Comercialització

Un model de llibreries en transformació. Catalunya té un ecosistema llibreter divers i de qualitat, amb un elevat percentatge de llibreries independents (60%). Les llibreries són, segons dades del primer semestre de 2022, el principal canal de venda de llibres (55%), seguides per les grans superfícies (42%).¹³ En els darrers anys, moltes llibreries han evolucionat per esdevenir petits centres culturals, amb un treball de proximitat molt destacat i funcions que, per molts, són pròpies d'un servei públic. La independència és riquesa però alhora genera fragilitats, i requereix una mirada específica des de les polítiques públiques, que n'haurien de reconèixer el valor.

Aspectes transversals que afecten tot l'ecosistema del llibre

Coneixement limitat de la Llei del Llibre, fet que en limita l'eficàcia. La Llei estatal 10/2007 de la Lectura, del Llibre i de les Biblioteques és necessària per a la sostenibilitat i la integritat del conjunt de la cadena de valor del llibre. Amb tot, no tots els agents la coneixen prou, un fet que porta a alguns incompliments, en qüestions com ara la política de preus o d'adquisicions. Aquest fet genera preocupació en diversos agents del sector.

Sorgeixen nous perfils laborals que necessiten formació i reciclatge adequats. Els múltiples canvis que viu el sector (digitalització, nous hàbits de creació i de lectura, precarietat, etc.) fan plantejar la necessitat de definir nous perfils i funcions professionals, i acompanyar-los de programes de formació i reciclatge adequats: caldria abordar, entre d'altres, la mediació i dinamització lectora, la formació del personal docent en tasques pròpies de la dinamització lectora, les noves competències del personal de les biblioteques per poder atendre millor la diversitat de públics i de continguts, etc.

Mancances en diversos àmbits de la formació superior. Hi ha diverses febleses en la formació especialitzada en àmbits clau per a l'ecosistema del llibre i els hàbits lectors: per exemple, la traducció literària en català (que hauria de ser capaç d'atendre diversos gèneres i tipus de públics, més enllà de la literatura per a adults), la formació inicial del professorat al voltant de la

13 Ignacio López (2022), "El mercado editorial en España", presentat al Fòrum Edita 2022, Barcelona, setembre 2022, vídeo disponible a <https://forumedita.com/videos-de-las-sesiones-del-forum-edita-2022-videos-de-les-sessions-del-forum-edita-2022/>

literatura i la dinamització i mediació lectora (graus d'educació infantil i primària, màster de secundària), o la formació de personal bibliotecari en tasques relacionades amb la prescripció o la mediació, etc.

Governança

Febleses en la disponibilitat i la utilització de dades i informació especialitzada. En molts àmbits d'interès per a les polítiques de lectura i el desenvolupament del sector del llibre es detecten mancances en matèria de dades i informació especialitzada: coneixement sobre els hàbits de determinats col·lectius (menors de 14 anys, joves, persones amb discapacitats, etc.), composició i necessitats de diversos subsectors (creadors i creadores, llibreries, etc.), vendes, etc. També és necessari adequar els indicadors i les eines de gestió de dades als nous hàbits de lectura i accés a continguts literaris. Tot i la sensació que falten més dades, de naturalesa quantitativa i, especialment, qualitativa, també es constata que hi ha informació significativa que no és prou coneguda ni s'aprofita de manera suficient (enquestes, estudis, bases de dades, bones pràctiques, etc.). També hi ha fonts i metodologies diferents per a unes mateixes qüestions, com ara les vendes de llibres. Davant de tot això, sembla convenient plantejar millores en l'obtenció, gestió, creuament i interpretació de les dades, des de la col·laboració entre múltiples agents i la integració de les fonts d'informació disponibles o de nova creació.

Un pas endavant pel que fa a les relacions entre Cultura i Educació.

L'impuls del Pla Nacional del Llibre i la Lectura il·lustra la importància que té avui en dia la connexió entre polítiques culturals i educatives, des de múltiples òptiques: exercici dels drets culturals, atenció a la igualtat i la diversitat, foment de la llengua, cohesió social, etc. Es tracta d'un vincle necessari que la diagnosi ha mostrat que no està prou ben articulat tradicionalment i que s'ha enfortit durant aquest procés de treball conjunt. Així, caldrà seguir consolidant el treball conjunt en el transcurs del desenvolupament del Pla i fer-lo extensiu a altres àmbits de l'acció pública que també incideixen en el llibre i la lectura, com ara la salut o l'acció social.

La importància de les sinergies entre els agents del sector. Un sector ampli, divers i amb múltiples connexions i potencial d'aportar valor a molts àmbits (lectura, educació, audiovisual, inclusió social, salut, etc.) demana formes més complexes, àmplies i continuades d'articulació interna i d'incidència i implicació en les polítiques públiques. Hi ha bones experiències de col·laboració i programes que poden il·lustrar el camí a seguir, en diversos àmbits: des de les col·laboracions entre escoles i biblioteques o entre biblioteques i llibreries a

molts pobles i ciutats, fins als Plans de Lectura Municipals o segells com els “Municipis Lectors”. En l'àmbit català, el procés de treball per elaborar el Pla Nacional del Llibre i la Lectura ha estat un bon exemple d'interlocució, que cal posar en valor.

Els objectius, els eixos i les mesures

L'objectiu general i els objectius específics

El Pla Nacional del Llibre i la Lectura té com a **objectiu general** fomentar l'hàbit lector i contribuir a l'increment dels índexs de lectura, especialment en català, tot atenent a la diversitat social i cultural de Catalunya i vetllant per la sostenibilitat del sector del llibre.

En concret, el Pla Nacional del Llibre i la Lectura vol contribuir a fer que l'any 2030:

- el 76% de la població hagi llegit llibres almenys una vegada al trimestre (el 2022 la xifra és del 70,7%);¹⁴
- el 65% de la població hagi llegit llibres almenys un cop a la setmana (el 2022, la xifra és del 60,35);
- el 40% de la població llegeixi habitualment llibres en català (el 2022 la xifra és del 34,5%).¹⁵

De l'objectiu general se'n desprenen els següents **objectius específics**:

14 Les dades se centren en la població més gran de 14 anys i en la lectura de llibres, ja que es tracta dels indicadors més consolidats en l'àmbit de la lectura. Conecta (2023), *Hàbits de lectura i compra de llibres – 2022. Informe de resultats*. Barcelona: Conecta / Institut Català de les Empreses Culturals.

15 A més d'aquests indicadors relatius als índexs de lectura, cada mesura del Pla inclou indicadors que han de permetre'n l'avaluació, i que serviran per analitzar el progrés en nombrosos àmbits relacionats amb el llibre i la lectura. D'altra banda, la millora en la disponibilitat de dades que persegueix el Pla també ha de contribuir a disposar de més informació quantitativa i qualitativa al voltant del llibre i la lectura.

1. Contribuir al foment de l'hàbit lector al llarg de tota la vida i a l'increment dels índexs de lectura i la millora de la competència lectora, especialment en català, mitjançant accions d'educació, promoció, comunicació, divulgació i accés.
2. Vetllar per la igualtat d'accés al llibre i la lectura, mitjançant accions que reconguin i afavoreixin la diversitat en els continguts i els formats, que facin front a les desigualtats i permetin que s'hi apropin a grups socials que fins ara hi participen menys, i que apostin per la mediació.
3. Donar suport a l'ecosistema del llibre, enfortint les diverses baules de la cadena de valor i vetllant per la seva sostenibilitat, mitjançant el suport directe i el desenvolupament d'eines estratègiques.
4. Afavorir les connexions i les sinergies entre el conjunt d'agents del llibre i la lectura, públics i privats, mitjançant espais de governança en l'àmbit català i local i una millora de la disponibilitat i utilització de la informació especialitzada.

Els eixos estratègics

Dels objectius específics esmentats anteriorment en deriven els quatre **eixos estratègics** del Pla. D'acord amb la filosofia del Pla, s'ha optat per situar el foment de l'hàbit lector en primer lloc, i passar successivament a abordar les qüestions relacionades amb el dret a la lectura i l'atenció a la diversitat; la realitat de l'ecosistema del llibre en el conjunt de processos i agents que el conformen, i acabar amb la governança, les relacions entre agents i la millora en la disponibilitat de dades i informació. Es tracta de quatre eixos complementaris, de manera que l'acompliment de cadascun contribueix a l'assoliment de la resta d'objectius específics. Alguns eixos, per la seva amplitud, s'han estructurat en subeixos, tal com mostra el resum que presentem tot seguit:

1. Foment de l'hàbit lector
 - 1.1 Foment de l'hàbit lector al llarg de la vida
 - 1.2 Foment de l'hàbit lector en entorns diversos
2. Dret a la lectura i atenció a la diversitat
3. Suport a l'ecosistema del llibre
 - 3.1. Creació
 - 3.2. Edició i producció
 - 3.3. Difusió i distribució
 - 3.4. Comercialització
 - 3.5. Accés
4. Governança
 - 4.1 Diàleg, concertació i planificació
 - 4.2 Dades i recerca

A continuació presentem un quadre-resum amb els eixos, subeixos i mesures. Les mesures considerades “far”, aquelles que, pel seu caràcter estratègic o estructural, tenen una especial rellevància en el conjunt del Pla, s'han assenyalat amb un asterisc. En cada mesura, s'han indicat l'any previst d'inici de la implementació i l'agent o agents responsables de fer-ne la coordinació. En alguns casos, abans de l'any inicial d'implementació s'han previst activitats de disseny o planificació de les mesures, que apareixen en la descripció detallada de les mesures que trobareu més endavant.

Eixos i mesures		Any inicial d'implementació			Coordinació
		2023	2024	2025 i seg.	
1. Foment de l'hàbit lector					
1.1 Foment de l'hàbit lector al llarg de tota la vida					
*	Rellançament del programa “Nascuts per Llegir”, p.77				DG Promoció Cultural i Biblioteques
	Ampliació de la campanya “Fas 6 anys. Tria un llibre” amb accions específiques a les escoles, p.78				ICEC i Gremi de Llibreters
*	Impuls de l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil i de l'autoria LIJ Km0, p.80				ICEC i ILC
*	Pla de millora de les biblioteques escolars de Catalunya (PLAMIB), p.82				DG Innovació, Digit., Currículum i LI.
	Foment de la biblioteca personal, p.86				DG Innovació, Digit., Currículum i LI., DG At. Família i Com. Edu. i ICEC
*	Recuperació del valor i la importància de la narració oral i la lectura en veu alta, p.87				DG Innovació, Digit., Currículum i LI., DG At. Família i Com. Edu. i Dept.Cultura
*	Elaboració i difusió de materials que reforcin l'ensenyament de la literatura al nou currículum, p.89				DG Innovació, Digit., Currículum i LI.
*	Millora de la formació continuada dels del personal docent en relació amb els llibres i la lectura, p.91				DG Innovació, Digit., Currículum i LI.
*	Creixement i consolidació del programa “Lletres a les aules”, p.93				ILC i DG Innovació, Digit., Currículum i LI.
	Organització d'activitats de dinàmica educativa (activitats extraescolars i de suport escolar) vinculades a la lectura i la creació literària, p.96				DG Atenció a la Família i Comunitat Educativa
	Identificació i difusió de bones pràctiques en relació amb la lectura, p.97				DG Innovació, Digit., Currículum i LI.

Eixos i mesures	Any inicial d'implementació			Coordinació
	2023	2024	2025 i seg.	
* Activació d'oportunitats per millorar el compromís lector entre els joves de 13 a 17 anys, p.98				Dept. Cultura
* Campanya de consum cultural al voltant del llibre i la lectura adreçada als joves, p.100				CCMA
Promoció de la lectura entre els joves a la nova plataforma OTT de la CCMA, p.101				CCMA
Tallers de rap. Pla pilot, p.102				Serveis Terr. Cult. Tarragona. Pol. Ling.
Programa de mediació lectora en residències per a gent gran, p.104				DG Promoció Cultural i Biblioteques i Dept. Drets Socials
1.2 Foment de l'hàbit lector en entorns diversos				
* Campanya de promoció i foment del llibre i la lectura, p.105				Oficina Comunicació Dept. Cultura
* Clubs de lectura vinculats a entitats esportives, p.106				Dept. Cultura
La Setmana, la gran festa popular del llibre en català arreu del país, p.107				Associació d'Editors en Llengua Catalana
Organització d'un cicle permanent d'activitats en relació amb el foment de la lectura, p.109				DG Promoció Cultural i Biblioteques
Organització de programes de foment de la lectura sobre temes de responsabilitat social i mediambiental ("Parlem-ne!"), p.110				DG Promoció Cultural i Biblioteques
Organització d'un cicle permanent d'activitats contra la censura a les biblioteques públiques, p.111				DG Promoció Cultural i Biblioteques
Creació d'un portal de lectura de les biblioteques públiques, p.112				DG Promoció Cultural i Biblioteques
Organització de la "Nit de la lectura", p.113				DG Promoció Cultural i Biblioteques

Eixos i mesures	Any inicial d'implementació			Coordinació
	2023	2024	2025 i seg.	
Recuperació de la celebració de la “Supernit a les biblioteques”, p.114				DG Promoció Cultural i Biblioteques
Incorporació de la lectura i la cadena de valor del llibre a les ficcions de la CCMA, p.115				CCMA
Increment de la presència del llibre i la literatura a la graella de la CCMA, p.116				CCMA
Promoció del llibre i la lectura a l'SX3, en els diferents formats, i a la graella principal de TV3, p.118				IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil i CCMA
Producció de formats audiovisuals que contribueixen al foment de la lectura i la diversitat, p.119				CCMA
* Crides de programes culturals televisius sobre lectura i literatura, p.120				CCMA i ICEC
Foment de la lectura al transport públic, p.121				FGC
2. Dret a la lectura i atenció a la diversitat				
* Foment de la lectura en el tercer sector, p.123				DG Promoció Cultural i Biblioteques
* Impuls de l'edició i el consum de lectures adaptades a les directrius de Lectura Fàcil, p.124				ICEC i DG Prom. Cultural i Biblioteques
* Elaboració i difusió d'una guia de literatura per educar en la diversitat, p.123				DG Educació Inclusiva
Promoció de la lectura en entorns sociosanitaris, p.127				DG Promoció Cultural i Biblioteques
Col·laboració entre les biblioteques públiques i els CPNL (“El català/l'occità és fàcil”), p.1280				DG Promoció Cultural i Biblioteques
Formació per al professorat en matèria de propietat intel·lectual, p.129				DG Innovació, Digit., Currículum i LI.

Eixos i mesures		Any inicial d'implementació			Coordinació
		2023	2024	2025 i seg.	
	Impuls de l'edició d'audiollibres en català o occità, p.130				ICEC
	Subvenció per a la realització de consultories per a empreses o entitats culturals. Modalitat preferent plans d'accessibilitat, p.131				ICEC
	Formació en accessibilitat en els projectes culturals, p.132				ICEC
	Formació de professionals de la mediació cultural, p.133				ICEC
3. Suport a l'ecosistema del llibre					
3.1 Creació					
*	Increment de la dotació de les beques per a la creació d'obres literàries en llengua catalana i occitana, p.135				ILC
*	Impuls d'un programa i un ajut específics per a creadors i creadores novells d'obres literàries en llengua catalana i occitana, p.136				ILC
*	Foment de la diversitat en la creació de la literatura catalana i occitana, p.137				ILC
	Increment de les tarifes mínimes de traducció en els ajuts de la ILC, p.138				ILC
	Foment de la formació professional en autoria LIJ, p.139				ILC
	Formació per a la promoció d'obres literàries adreçada a autors i autores, p.140				AELC
	Seminari anual de Literatura Infantil i Juvenil, p.141				AELC
*	Foment de la creació LIJ en català a la CCMA, p.142				CCMA
	Acords amb residències internacionals estratègiques per a la creació literària en català, p.144				IRL

Eixos i mesures		Any inicial d'implementació			Coordinació
		2023	2024	2025 i seg.	
	Convocatòria d'ajuts per a la participació en residències internacionals en els àmbits de la literatura i el pensament, p.146				IRL
*	Foment de les residències de creació literària, p.147				Dept. de Cultura
3.2 Edició i producció					
*	Ajuts a la promoció del llibre en català i occità, p.148				ICEC
	Ajuts per a l'edició de manuals universitaris en català, p.149				AGAUR, Dept. Recerca i Univ. i Secr. Política Lingüística
	Elaboració i publicació d'una guia d'ecoedició per al sector editorial, p.150				ICEC
	Ajuts per a la realització de diagnòstics ambientals i diagnòstics d'accessibilitat, p.152				ICEC
	Increment de la dotació de les subvencions per a l'edició d'obres singulars i sobre moviments i autors i autores literaris, p.154				ILC
3.3 Difusió i distribució					
	Impuls de l'edició de literatura catalana per a la seva distribució i comercialització a Llatinoamèrica, p.155				ICEC
	Formació per a l'impuls de nous programes televisius sobre lectura o literatura, p.156				ICEC
	Impuls internacional del sector de la il·lustració de Catalunya, p.157				ICEC
3.4 Comercialització					
*	Consolidació i enfortiment del sector llibreter, p.158				ICEC

Eixos i mesures		Any inicial d'implementació			Coordinació
		2023	2024	2025 i seg.	
3.5 Accés					
	Foment de col·leccions bibliogràfiques en català i occità d'especial interès cultural, p.159				DG Promoció Cultural i Biblioteques
	Reforç de la presència de continguts en català i occità a Biblio Digital, p.160				DG Promoció Cultural i Biblioteques
4. Governança					
4.1 Diàleg, concertació i planificació					
*	Desenvolupament de la Casa de les Lletres com a espai aglutinador, p.161				Secretaria General i ILC
*	Foment de plans locals i comarcals de lectura, p.162				DG Promoció Cultural i Biblioteques
	Creació d'una Taula de treball Departament d'Educació - editors i altres agents generadors de continguts educatius, p.163				DG Innovació, Digit., Currículum i LI.
	Impuls de la Biblioteca Pública de Barcelona, p.164				DG Promoció Cultural i Biblioteques
4.2 Dades i recerca					
*	Observatori de la Cultura, p.165				Secretaria Gral. Dept. Cultura
	Foment de la recerca que contribueixi a la millora de la formació inicial de mestres en l'àmbit de la cultura humanística, p.167				AGAUR, Dept. Recerca i Univ. i Programa MIF
	Impuls del projecte "Pel sentit crític, afina la lectura!", p.168				CAC
	Incorporació dels creadors i creadores i professionals del llibre al Cens d'Artistes, p.169				DG Promoció Cultural i Biblioteques
	Convocatòria de subvencions per al finançament de recerques educatives, p.170				DG Innovació, Digit., Currículum i LI.
	Elaboració periòdica de l'estudi "Escriure en català", p.171				AELC

Relació de mesures

Aquest apartat conté la descripció detallada de les mesures que configuren el Pla Nacional del Llibre i la Lectura, d'acord amb l'esquema d'eixos temàtics que s'ha presentat anteriorment. La descripció de cada mesura assenyalada, a més del títol, l'objectiu perseguit, una breu descripció de les activitats previstes, l'agent responsable de la coordinació i altres organismes o entitats que hi participen, el calendari i pressupost previstos, i alguns indicadors per facilitar-ne l'avaluació.

Cal remarcar que, atès que el Pla adopta un criteri d'addicionalitat, les mesures que es descriuen tot seguit són només aquelles que es poden considerar noves o que incorporen novetats significatives respecte les polítiques i mesures en l'àmbit del llibre i la lectura ja existents. D'aquesta manera, les mesures preexistents i que se seguiran implementant sense variacions no s'han inclòs en les pàgines següents.

El Pla Nacional del Llibre i la Lectura es planteja com un projecte "viu" i en evolució constant. Partint de la idea que la lectura és una responsabilitat col·lectiva, ha de suposar, doncs, un punt de partida perquè s'hi sumin altres iniciatives, bé de l'àmbit institucional, bé de l'àmbit privat o associatiu. La creació d'espais de diàleg, concertació i planificació i la millora de la disponibilitat de dades que aquest Pla proposa en l'àmbit de la governança ofereixen un marc en el qual es podran identificar noves necessitats i definir noves mesures que s'hi adiguin.

Les múltiples aportacions d'agents diversos

Les mesures que es plantegen aquí se sumen a les aportacions que d'altres administracions i múltiples entitats, col·lectius, persones i empreses han fet i fan per a l'impuls del llibre i la lectura, amb programes i projectes que suposen una contribució fonamental a la promoció del fet lector en àmbits i contextos diversos.

Algunes d'aquestes aportacions són especialment rellevants i totes elles ajudaran, de ben segur, a assolir els objectius establerts pel Pla.

Totes aquestes actuacions no estan recollides de manera específica en aquest document però tenen un alt valor i és imprescindible que es continuïn impulsant.

1. Foment de l'hàbit lector

1.1 Foment de l'hàbit lector al llarg de la vida

Nom de la mesura	Rellançament del programa “Nascuts per Llegir”
Objectiu	Recuperar el programa de foment de la lectura en infants de 0 a 3 anys “Nascuts per Llegir”.
Descripció	“Nascuts per Llegir” és un programa de promoció de la lectura adreçat a famílies amb infants de 0 a 3 anys que va funcionar a Catalunya entre 2005 i 2011 —liderat per diferents entitats— i que s’inspira en d’altres programes internacionals que des de fa anys treballen per acostar la literatura a la primera infància. Es tracta de recuperar-lo i rellançar-lo. Per això cal: • Revisió del model i adaptació a les necessitats actuals per aconseguir que arribi a tothom i per garantir-ne la sostenibilitat. • Trobada amb les biblioteques públiques que encara el mantenen i amb altres agents del sector per definir un model. • Conceptualització de la cistella “nadó lector” (carnet de la biblioteca, lots de llibres, etc.) Incorporació de paràmetres de recerca que generin evidències sobre l’impacte del programa.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Departament de Salut, Departament d’Educació, Associació Catalana d’Infermeria Pediàtrica, Associació Catalana de Llevadores, Societat Catalana de Pediatria, IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya
Calendari d’execució	2023 - Definició del programa 2024 i següents - Desenvolupament i implementació del programa
Pressupost	A partir de 2024: 250.000 € / any
Indicadors	• Nombre de biblioteques participants en el programa • Nombre de participants en el programa i les activitats

Nom de la mesura	Ampliació de la campanya “Fas 6 anys. Tria un llibre” amb accions específiques a les escoles
Objectiu	Incrementar el nombre de nens i nenes de 6 anys que bescanvien el val que els dona dret a un llibre, posant una atenció especial en aquells que tenen més dificultats per fer-ho.
Descripció	La campanya “Fas 6 anys. Tria un llibre” pretén afavorir els hàbits de lectura dels nens i les nenes, estimular la creació d'una biblioteca personal, fer-los descobrir les llibreries de l'entorn en companyia dels adults i reforçar la venda de llibres infantils. L'infant que fa 6 anys rep a casa seva un val que el convida a visitar la llibreria més propera en companyia d'un adult a bescanviar aquest val per un llibre. Per tal d'aconseguir que participin en la campanya el màxim nombre de nens i nenes, per mitjà del Departament d'Educació es desplegaran tots els canals per fer difusió de la campanya i implicar els mestres i les famílies, i s'establirà una acció específica per a les escoles d'alta complexitat. S'editarà una guia d'orientacions per abans, durant i després de la campanya.
Agents que coordinen la mesura	Institut Català de les Empreses Culturals. Àrea de Públics (Departament de Cultura) - Gremi de Llibreters de Catalunya
Altres agents implicats	Departament d'Educació, Departament d'Acció Exterior i Govern Obert, Departament d'Igualtat i Feminisme, Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), Gremi d'Editors de Catalunya, EDITORS.CAT. Associació d'Editors en Llengua Catalana, Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, ONCE
Calendari d'execució	Cada any: del 15 d'octubre al 30 de novembre
Pressupost	2022 73.942 infants. Un 53,14% dels infants va bescanviar el val 553.833,57 € 2023 71.432 infants. Objectiu: 54.38% 599.981 €

Nom de la mesura	Ampliació de la campanya “Fas 6 anys. Tria un llibre” amb accions específiques a les escoles
Pressupost (Cont.)	2024 67.319 infants. Objectiu: 60% 625.088 € 2025 64.191 infants. Objectiu: 65% 647.414 € 2026 60.451 infants. Objectiu: 70% 660.114 € 2027 i següents: seguir incrementant el nombre de participants
Indicadors	• Nombre d’infants que bescanvien el val • Nombre de llibreries adherides a la campanya • Venda creuada de llibres • Idioma dels llibres

Nom de la mesura	Impuls de l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil i de l'autoria LIJ Km0
Objectiu	Potenciar la literatura infantil i juvenil (LIJ) mitjançant el suport a les accions definides per l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, posant una atenció especial a la LIJ l'escrita originalment en català (LIJ Km0).
Descripció Descripció (Cont.)	L'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil és el representant als territoris de llengua catalana de l'International Board on Books for Young People (IBBY), una organització sense ànim de lucre en què participen més de 60 països i que té com a missió: Promoure l'entesa internacional a través dels llibres per a infants i joves. Facilitar als infants i joves de tots els països oportunitats per accedir als llibres de qualitat literària i artística. Afavorir la publicació i distribució de llibres de qualitat per a nens i joves, especialment als països en desenvolupament. Proporcionar suport i formació als qui treballen amb nens i joves i amb els llibres concebuts per a ells. Estimular la investigació i la publicació de treballs acadèmics en el camp dels llibres per a infants i joves El Departament de Cultura, mitjançant l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC), incrementarà l'ajut econòmic a l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil per tal de donar suport a accions estratègiques de l'entitat i prestigiar i potenciar la creació literària i la il·lustració catalanes en l'àmbit internacional. Entre d'altres, l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil aquest any 2023 ha promogut la candidatura de Barcelona com a seu del Congrés Internacional de l'IBBY de l'any 2028 i ha estat guanyadora. L'horitzó d'aquest Congrés és una oportunitat per impulsar i prestigiar la LIJ escrita originalment en català així com el talent emergent i, per això, des de la Institució de les Lletres Catalanes es comptarà amb l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil per desenvolupar projectes concrets que contribueixin a l'impuls de la literatura infantil i juvenil escrita originalment en català.

Nom de la mesura	Impuls de l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil i de l'autoria LIJ Km0
Agents que coordinen la mesura	Institut Català de les Empreses Culturals - Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, Institut Ramon Llull, Ministeri de Cultura, Ajuntament de Barcelona, associacions d'escriptors en la definició de les actuacions que impulsarà la Institució de les Lletres Catalanes
Calendari d'execució	Anual
Pressupost	Institut Català de les Empreses Culturals: 2023: 77.000 € 2024 i següents: 82.000 € / any Institució de les Lletres Catalanes: Projectes LIJ Km0: 25.000 € anuals a partir de 2025 Pressupost necessari Congrés IBBY 2028 (ICEC, IRL, Ministeri de Cultura, Ajuntament de Barcelona): 700.000 €
Indicadors	• Evolució dels índexs de lectura entre els infants i joves a Catalunya (informe anual d'<i>Hàbits de lectura i compra de llibres</i> encarregat per l'ICEC) • Evolució de vendes de la literatura infantil a Catalunya (informe <i>Comercio Interior del Libro</i> de la Federación de Gremios de Editores de España) • Desplegament, concreció i participants dels projectes vinculats a la LIJ Km0

Nom de la mesura	Pla de millora de les biblioteques escolars de Catalunya (PLAMIB)
Objectiu	Actualitzar el model de biblioteca escolar per tal que doni resposta al Projecte Educatiu de Centre. Augmentar el nombre de biblioteques dels centres educatius a Catalunya que apliquin aquest model de BE.
Descripció	Des que s'avalua la competència lectora, fa més de 10 anys, el percentatge d'alumnat amb baixos resultats se situa al voltant del 10%. Cal impulsar alguna política nova per poder millorar-ho. Les dades de l'última estadística de biblioteques escolars a Catalunya mostren una davallada en el tant per cent de centres que tenen biblioteca escolar. Cal treballar per garantir que tot l'alumnat tingui accés a una diversitat de fons i materials, així com a bones pràctiques de foment de la lectura i d'alfabetització informacional i mediàtica. El PLAMIB es basa en l'impuls de xarxes territorials, fent visibles bones pràctiques, dotant les biblioteques de recursos, i posant èmfasi en la formació i el reconeixement de les persones coordinadores de les biblioteques escolars. Està previst: • Un pilotatge de dos cursos en cinquanta centres educatius de cinc serveis educatius de diferents Serveis Territorials. • Una segona corona de 200 centres educatius de tots els serveis territorials (Estratègia d'acceleració de la millora de les BE). El pilotatge (50 centres) inclourà: • Creació de xarxa territorial amb acompanyament d'una persona bibliotecària guia des dels serveis educatius. • Programari de gestió per a la catalogació. • Formació específica del coordinador/a de la BE i dels membres de la comissió de biblioteca (equip impulsor). Els àmbits de formació són: repensem els espais, la col·lecció, la relació amb l'entorn, la inclusió i la cohesió social, la coordinació de programes AMI, la innovació, el suport al currículum, la dinamització cultural i l'impuls de la lectura.

Nom de la mesura	Pla de millora de les biblioteques escolars de Catalunya (PLAMIB)
Descripció (Cont.)	• Dotació econòmica per a la millora de fons i espais. • Creació d'una nova figura professional adscrita al servei educatiu, un bibliotecari o una bibliotecària amb funcions de guia. Aquest professional rebrà una formació en DUA (vegeu la fitxa annexa d'aquesta mesura). Al llarg del Pla pilot es farà una avaluació per comprovar els efectes del Pla i les necessitats d'ajustament. El pilot ha d'aconseguir demostrar que amb els recursos dissenyats, i amb un acompanyament en el disseny i dinamització de la biblioteca escolar, s'incrementa l'hàbit lector i es millora la comprensió lectora. Es preveu, després del pilotatge, anar ampliant, amb caràcter anual, el nombre de centres que hi participin i el nombre de personal bibliotecari amb els Serveis Educatius. Podran participar en el PLAMIB centres educatius de primària, secundària, educació especial i persones adultes sostinguts amb fons públics. En paral·lel a l'expansió de centres que participin en el PLAMIB en diferents convocatòries, s'ampliarà el nombre de centres educatius que utilitzin el nou programari de gestió de la BE, que preveu una fase de migració des de l'aplicació ePèrgam en un màxim de 5 cursos. Caldrà fer un concurs públic d'àmbit europeu per contractar l'empresa que porti el programari més adequat. Per tal de fer una previsió de necessitats, es demanarà a una consultoria externa un estudi dels productes que hi ha al mercat. L'estratègia d'acceleració de la millora de les BE (200 centres) inclourà: • Tres sessions de treball en xarxa en servei territorial, amb una conferència d'una persona experta i un treball de reflexió derivat. • Possibilitat de visites a BE de referència. • Nou programari de gestió del catàleg. • Accés a la plataforma de continguts digitals. • Materials d'acompanyament.

Nom de la mesura	Pla de millora de les biblioteques escolars de Catalunya (PLAMIB)
Agent que coordina la mesura	Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües. Subdirecció General de Llengües. Servei de Suports i Recursos Lingüístics. Programa de biblioteques escolars (Departament d'Educació)
Altres agents implicats	COBDC, Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques (Departament de Cultura), Biblioteca de l'Associació de Mestres Rosa Sensat, Bibliomèdia, IBBYCAT. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil. Es compartirà el Pla amb, ells les concrecions del Pla i del pilotatge, i es faran els ajustaments necessaris.
Calendari d'execució	FASE 1: pilotatge del PLAMIB, 2023-2024 i 2024-2025 (2 cursos). FASE 2: expansió, a partir del curs 2025-2026 al 2030-2031. Entrada anual de nous centres i nou personal bibliotecari-guia als SE. Finalitza quan tots els SE tenen la figura del bibliotecari-guia. FASE 3: consolidació, a partir del curs 2031-2032. En paral·lel, s'implementarà la migració del programari de biblioteca als centres que tenen ePèrgam i s'hi afegiran nous centres. Es farà amb la temporització que determini l'empresa que guanyi el concurs, amb el supòsit que no hauria de tardar més de 5 cursos a arribar a tots els centres educatius sostinguts amb fons públics.
Pressupost	Cost aproximat del Pla pilot: 2023: 116.695 € 2024: 1.510.336 € 2025: 1.510.336 € 2026: 1.518.640 €
Indicadors	Es definiran

Fitxa annexa al programa pilot de biblioteques escolars

Nom de la mesura	Formació en Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA) per al personal docent de biblioteques escolars i bibliotecaris i bibliotecàries referents
Objectiu	Donar a conèixer el marc del disseny universal per a l'aprenentatge a persones bibliotecàries per tal de convertir-les en referents de la detecció i minimització de barreres a la lectura.
Descripció	La lectura és la porta d'accés als continguts dels llibres (en paper i digitals), però a la vegada pot suposar una barrera d'accés quan aquesta no s'ha assolit. El disseny universal per a l'aprenentatge planteja que hi ha molta variabilitat en els aprenents (persones lectores) quant a la manera com accedeixen al coneixement i també la manera com s'expressen i participen.
Agent que coordina la mesura	Departament d'Educació. Direcció General d'Educació Inclusiva
Altres agents implicats	Referents de biblioteques escolars i formadors de la DG d'Educació Inclusiva
Calendari d'execució	2024
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Nombre de persones formades • Satisfacció de la formació • Impacte de la formació en la feina diària (avaluat 6 mesos després de la formació)

Nom de la mesura	Foment de la biblioteca personal
Objectiu	Promoure, des de l'escola, la importància que té per a l'alumnat la creació d'una biblioteca personal: per fomentar l'hàbit lector i identificar les preferències lectores, també per tenir evidències de la biografia lectora i recopilar alguna de les experiències que han deixat empremta en el seu perfil lector.
Descripció	Elaboració i difusió de materials adreçats al personal docent (dossier), a les famílies (díptic i punts de llibre) i als llibreters (pòster) que promoguin la importància de la biblioteca personal. Redacció d'orientacions perquè el personal docent fomenti la participació de les famílies en la campanya "Fas 6 anys. Tria un llibre" i s'estableixin vincles amb la biblioteca personal de l'alumne. També en el programa "Nascuts per llegir".
Agents que coordinen la mesura	Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües. Subdirecció General de Llengües. Servei de Suports i Recursos Lingüístics i Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa (Departament d'Educació) – Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Gremi de Llibreters de Catalunya, Gremi d'Editors de Catalunya, EDITORS.CAT. Associació d'Editors en Llengua Catalana
Calendari d'execució	2023 - Elaboració dels materials 2024 - Producció i difusió dels materials
Pressupost	Disseny, impressió i distribució dels materials: 10.000€
Indicadors	• Formulari per conèixer el nombre de centres que han difós els materials entre el professorat i les famílies

Nom de la mesura	Recuperació del valor i la importància de la narració oral i la lectura en veu alta
Objectiu	Definir i desenvolupar un programa que impliqui els diferents agents mediadors de lectura per tal que fomentin l'oralitat de la lectura, ja sigui mitjançant la lectura en veu alta o amb activitats de lectura en què l'oralitat tingui un pes important: conversa literària, tertúlia literària, cercles de lectura, clubs de lectura... Les actuacions han de tenir en compte la llengua de signes. Fomentar que el personal docent dels primers nivells incorpori l'etnopoètica en català com a accés a la primera literatura. Promoure els gèneres literaris orals entre l'alumnat de primària i secundària com a eina per accedir a la cultura catalana i adquirir diverses estructures narratives i incorporar lèxic. Definir accions específiques per promoure la lectura en veu alta en espais com els casals cívics i comunitaris.
Descripció	Es tracta de recuperar i reforçar el paper de l'oralitat i la lectura en veu alta tant a casa, com a l'escola, com a la societat en general. És per això que, en primer lloc, es farà un mapatge de les principals actuacions que s'estan portant a terme i, a partir d'aquí, s'estudiarà quines són escalables i es faran propostes concretes per treballar des de cadascun dels àmbits. Alguns exemples: • Promoció de la celebració del Dia Mundial de la Lectura en Veu Alta arreu del país. Per fer-ho, es recopilaran activitats perquè els centres escolars i altres entitats disposin d'exemples per aplicar. • Reforç i acompanyament del certamen "Veualta". • Elaboració de càpsules formatives en què s'exemplifiquin activitats tipus en què l'oralitat tingui un pes rellevant. • Elaboració de recursos i estratègies perquè el personal docent proporcioni un bon model de lectura expressiva a l'alumnat (vegeu la mesura "Millora de la formació continuada..."). • Elaboració de continguts per millorar la llengua (conversa i narració oral) de l'alumnat.

Nom de la mesura	Recuperació del valor i la importància de la narració oral i la lectura en veu alta
Descripció (Cont.)	• Elaboració d'un argumentari per al personal docent i les famílies que posi en relleu els beneficis de llegir en veu alta a l'alumnat i als fills i filles. • Reformulació i impuls del programa "En veu alta" (vegeu la mesura "Creixement i consolidació del programa 'Lletres a les aules'").
Agents que coordinen la mesura	Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües i Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa (Departament d'Educació) - Departament de Cultura (pendent de l'assignació definitiva en funció de les característiques específiques del projecte)
Altres agents implicats	Entitats i fundacions que fomenten la lectura en veu alta, Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària (Departament de Drets Socials)
Calendari d'execució	2023 - Elaboració de l'informe, elaboració de càpsules i argumentari i disseny per fer-ne difusió 2024 i següents - Implementació actuacions
Pressupost	Informe general: 6.000 € Desenvolupament d'accions que fan referència a formació continuada: estructural Elaboració de càpsules formatives: 6.000 € Elaboració de l'argumentari i disseny per fer-ne difusió entre les famílies i el professorat: 5.000 € Elaboració de materials vinculats a educació: estructural Celebració del Dia Mundial de la Lectura en Veu Alta i altres actuacions com a conseqüència de l'informe general: 2024: 50.000 € 2025 i següents: 100.000 € /any
Indicadors	• Nombre de centres que participen en el certamen de lectura en "Veu alta" • Materials elaborats • Nombre de centres i entitats que participen en el Dia Mundial de la Lectura en Veu Alta • Increment dels participants al programa "En veu alta" reformulat • Indicadors vinculats a les actuacions que s'estableixin com a conseqüència de l'informe

Nom de la mesura	Elaboració i difusió de materials que reforcin l'ensenyament de la literatura al nou currículum
Objectiu	Elaborar i divulgar (mitjançant la formació continuada) orientacions sobre la didàctica de la literatura i la lectura literària a totes les etapes educatives incorporant una mirada inclusiva. Oferir recursos, eines i estratègies metodològiques al personal docent per tal de fomentar l'educació literària a les aules i consolidar un model d'ensenyament i aprenentatge amb un enfocament competencial.
Descripció	Elaboració i divulgació d'orientacions per treballar la literatura a l'aula en les diferents etapes. Elaboració i divulgació de bastides de suport, itineraris de lectura i situacions d'aprenentatge per treballar la literatura a batxillerat. Revisió i actualització del document <i>L'hàbit lector i el temps de lectura a l'educació secundària</i> d'acord amb els nous decrets curriculars. Creació d'un espai dinàmic de comunicació transversal per promoure intercanvis d'experiències de literatura (vegeu la mesura "Identificació i difusió de bones pràctiques"). Programació i elaboració de situacions d'aprenentatge per a la matèria de Literatura (catalana i castellana) al batxillerat seguint un eix temàtic. Programació i elaboració de situacions d'aprenentatge per a la matèria de Creació literària, de batxillerat. Difusió d'aquestes actuacions mitjançant la formació continuada del professorat i la pàgina web (vegeu la mesura "Millora de la formació continuada...").
Agent que coordina la mesura	Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües. Subdirecció General de Llengües. Servei de Suports i Recursos Lingüístics i Servei de Currículum (Departament d'Educació)
Altres agents implicats	Espais escrits. Xarxa del Patrimoni Literari Català, Institució de les Lletres Catalanes i Ateneu Barcelonès
Calendari d'execució	2023 i següents (oferta anual de formació del professorat)

Nom de la mesura	Elaboració i difusió de materials que reforcin l'ensenyament de la literatura al nou currículum
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Materials elaborats • Nombre d'activitats formatives • Nombre de persones docents que participen en les activitats formatives

Nom de la mesura	Millora de la formació continuada del personal docent en relació amb els llibres i la lectura
Objectiu	Incrementar l'oferta de formació continuada en relació amb la mediació lectora i literària en totes les etapes educatives.
Descripció	S'incidirà d'una manera especial en els eixos de formació següents: • Sensibilització vers la lectura des del naixement (0-3). (Vegeu les mesures "Foment de la narració oral i la lectura en veu alta" i "Rellançament del programa 'Nascuts per llegir'"). • Mediació lectora: lectura literària i lectura a les diferents àrees i matèries. • Lectura en veu alta: fluïdesa lectora, lectura expressiva (vegeu també la mesura "Foment de la narració oral i la lectura en veu alta"). • Ensenyament sistemàtic del lèxic. • Actualització de l'enfocament del temps de lectura a primària i secundària (vegeu la mesura "Elaboració i difusió de materials que reforcin l'ensenyament de la literatura al nou currículum"). • Formació que reforci l'ensenyament de la literatura al nou currículum (vegeu la mesura "Elaboració i difusió de materials que reforcin l'ensenyament de la literatura al nou currículum"). • Escriptura personal i literària (vegeu la mesura "Elaboració i difusió de materials que reforcin l'ensenyament de la literatura al nou currículum").
Agent que coordina la mesura	Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües. Subdirecció General de Llengües. Servei de Suports i Recursos Lingüístics i Servei de Currículum (Departament d'Educació)
Altres agents implicats	Entitats o empreses que imparteixen formació per al professorat amb el reconeixement del Departament d'Educació
Calendari d'execució	2023-2030
Pressupost	Estructural + 30.000 € anuals per a l'elaboració de materials

Nom de la mesura	Millora de la formació continuada del personal docent en relació amb els llibres i la lectura
Indicadors	• Nombre d'activitats realitzades • Nombre de participants en les activitats de formació • Millora en els resultats en les proves externes de comprensió lectora

Nom de la mesura	Creixement i consolidació del programa “Lletres a les aules”
Objectiu	Consolidar el programa “Lletres a les aules” de foment de la lectura, promoció i difusió de la literatura que permet acostar l'alumnat al fet literari, millorar la comprensió lectora i potenciar l'habilitat lectora i el coneixement de la llengua. Contribuir a la professionalització dels creadors i creadores, a prestigiar la literatura catalana i a fer conèixer la cadena de valor del llibre als centres educatius. Consolidar el programa des del punt de vista administratiu i d'eines i fer-lo arribar a més escoles, també del País Valencià i les Illes Balears. Revisar i fer créixer la modalitat “En veu alta”, que passarà a anomenar-se “Els nostres clàssics en veu alta”.
Descripció	D'aquest programa se'n beneficien els centres educatius d'educació primària, secundària i adults de tot el domini lingüístic. Té dues modalitats: • “Autors a les aules”, que permet que l'alumnat entri en contacte amb els escriptors i hi estableixi un diàleg al voltant de les seves obres i d'altres temes relacionats amb el fet literari com l'ofici d'escriure, el procés de creació, el món editorial. • “Els nostres clàssics en veu alta”, que ofereix als centres educatius la possibilitat de treballar autors i autores patrimonials a través de l'oralitat. Actualment arriben unes 700 peticions i se n'atenen unes 500.
Agents que coordinen la mesura	Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura) - Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües. Subdirecció General de Llengües. Servei de Suports i Recursos Lingüístics i Servei de Currículum (Departament d'Educació)
Altres agents implicats	Associacions de creadors i creadores (AELC, PEN, ACEC)
Calendari d'execució	2023 Elaboració del <i>Decàleg de bones pràctiques</i> i de la <i>Guia pedagògica i organitzativa</i> per al funcionament òptim del projecte. Treballs de definició de l'aplicació.

Nom de la mesura	Creixement i consolidació del programa “Lletres a les aules”
Calendari d’execució (Cont.)	2024 Inici implementació de la nova aplicació. Objectiu: 600 centres 2025 Implementació de la nova aplicació. Objectiu: 800 centres 2026 Objectiu: 1.000 centres 2027 Objectiu: 1.200 centres 2028 Objectiu: 1.400 centres 2029 Objectiu: 1.700 centres 2030 Objectiu: 2.000 centres
Pressupost	2023 Programa: 243.815 € (213.815 € ILC - Departament Cultura + 30.000 € Departament Educació). Increment respecte de 2022: 70.600 € (64.600 € ILC - Departament Cultura i 6.000 € Departament Educació) Aplicació: 60.000 € Total: 300.000 € 2024 Programa: 300.815 € 263.815 € ILC Departament Cultura 37.000 € Departament Educació Aplicació: 137.000 € 2025 Programa: 364.815 € 313.815,00 € ILC Departament Cultura 51.000 € Departament Educació Aplicació: 120.000 € 2026 Programa: 478.815 € 413.815 € ILC Departament Cultura 65.000 € Departament Educació Aplicació: 70.000 €

Nom de la mesura	Creixement i consolidació del programa “Lletres a les aules”
Pressupost (Cont.)	2027 Programa: 592.815 € 513.815 € ILC Departament Cultura 79.000 € Departament Educació Aplicació: 90.000 € 2028 Programa: 706.815 € 613.815 € ILC Departament Cultura 93.000 € Departament Educació Aplicació: 110.000 € 2029 Programa: 877.815 € 763.815 € ILC Departament Cultura 114.000 € Departament Educació 2030 Programa: 1.048.815,00 € 913.815 € ILC Departament Cultura 135.000 € Departament Educació
Indicadors	• Nombre de visites d'escriptors als centres escolars • Nombre de centres participants en la modalitat “Els nostres clàssics en veu alta” • Aplicació en funcionament

Nom de la mesura	Organització d'activitats de dinàmica educativa (activitats extraescolars i de suport escolar) vinculades a la lectura i la creació literària
Objectiu	Fomentar la participació i l'equitat en l'accés a aquests tipus d'activitats a tot l'alumnat de Catalunya, amb especial atenció als que presenten situacions de més vulnerabilitat i que veuen limitades les seves oportunitats.
Descripció	En el marc del Pla de Millora d'Oportunitats Educatives (PMOE) els centres educatius disposen de recursos econòmics i tècnics per posar en marxa activitats palanca. Entre aquestes activitats n'hi ha de relacionades amb la lectura i la creació literària. En aquests moments s'està fent un recull de totes les pràctiques i, per tant, també de les que estan relacionades amb la lectura i la creació literària i s'estan identificant les d'èxit. A partir d'aquí s'elaborarà i es difondrà un catàleg de bones pràctiques. D'altra banda, els Plans Educatius d'Entorn, que són propostes de cooperació educativa entre el Departament d'Educació i els ajuntaments, promouen una oferta d'activitats educatives en horari no lectiu que, en el cas de la creació literària i la lectura, van des de tallers de suport educatiu fins a promoció de certàmens literaris o a activitats en biblioteques municipals, entre d'altres. Actualment hi ha 118 municipis que disposen de PEE i s'està treballant perquè s'incorporin nous municipis i perquè les activitats vinculades a la literatura i la creació literària hi tinguin presència.
Agent que coordina la mesura	Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa (Departament d'Educació)
Altres agents implicats	Ajuntaments, entitats socioeducatives, associacions de famílies, casals cívics...
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Nombre d'activitats realitzades • Nombre de participants

Nom de la mesura	Identificació i difusió de bones pràctiques en relació amb la lectura
Objectiu	Detectar i divulgar bones pràctiques i centres de referència (centres lectors) que tinguin com a objectiu la promoció de la lectura i de l'escriptura personal i literària en tots els àmbits i etapes educatives en el marc del nou currículum.
Descripció	Divulgació d'estratègies didàctiques i activitats (bastides de suport, itineraris de lectura i situacions d'aprenentatge) que ajudin a desenvolupar la comprensió lectora, la lectura literària, l'hàbit lector i que donin visibilitat al fet lector, al llibre i a les experiències lectores en tots els nivells educatius. Creació i difusió d'un espai web que fomenti l'intercanvi d'experiències i recursos diversos sobre comprensió lectora i educació literària entre la comunitat docent. Elaboració i aplicació de criteris de qualitat per valorar les propostes didàctiques presentades. Difusió i reconeixement de bones pràctiques de promoció de la biblioteca personal de l'alumnat (vegeu la mesura "Foment de la biblioteca personal").
Agent que coordina la mesura	Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües. Subdirecció General de Llengües. Servei de Suports i Recursos Lingüístics - Servei de Currículum (Departament d'Educació)
Altres agents implicats	—
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	Estructural Elaboració espai web: 14.000€
Indicadors	• Publicació de l'espai web • Nombre de bones pràctiques recollides • Identificació de centres de referència

Nom de la mesura	Activació d'oportunitats per millorar el compromís lector entre els joves de 13 a 17 anys
Objectiu	Millorar l'adherència lectora entre els joves evitant la caiguda d'atenció al "fet lector". Contribuir a la creació de prescriptors (espais, persones i canals) de lectura entre els joves i adolescents aprofitant els diferents formats de creació i distribució. Evidenciar els beneficis lectors davant altres formats dins l'anomenada <i>economia de l'atenció</i> (pantalles). Ajudar al foment i l'aparició de nous creadors i creadores literaris que connectin de manera més orgànica amb l'univers jove i adolescent.
Descripció	El repte és generar un compromís lector i una adherència lectora entre els joves en un moment vital en el qual les dades ens evidencien que és crític. Els objectius plantejats pretenen que es mantingui el contacte i l'univers lector amb els que llegeixen, que s'arribi als que deixen llegir i que es generi un nou ecosistema de creadors i creadores i del seu univers de prescripció. Especialment, es pretén explorar oportunitats en els nous mitjans de comunicació de masses i ocupar un espai en l'economia de l'atenció en què el llibre i, concretament els llibres en català, pràcticament han desaparegut. Alhora que es vol recuperar el prestigi de la lectura i socialitzar-ne els beneficis. La formatació de l'experiència i la generació de nous hàbits aprofitant un moment de canvi estructural en el consum de la informació amb la intel·ligència artificial tant per les seves potencialitats com per les seves —amenaces— ens han d'ajudar a treballar conceptes nous com <i>desconnexió algorítmica</i>, el llibre com a garantia de verificació, qualitat, veritat... Reocupar un espai, especialment en els mitjans, en què l'imaginari de la programació digital, les ciències o les matemàtiques, han guanyat pes davant la lectura com a element vertebrador d'oportunitats i de plaer.
Agent que coordina la mesura	Departament de Cultura (pendent de l'assignació definitiva en funció de les característiques específiques del projecte)

Nom de la mesura	Activació d'oportunitats per millorar el compromís lector entre els joves de 13 a 17 anys
Altres agents implicats	Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i els seus diferents canals (àudio i audiovisual); Direcció General de Joventut (Departament de Drets Socials) pel seu coneixement d'evolució històrica del públic jove, la capil·laritat territorial i per la coordinació entre projectes; Gremi d'Editors de Catalunya i EDITORS.CAT. Associació d'Editors en Llengua Catalana; Institut Català de les Empreses Culturals, especialment en la conceptualització de productes i carreres professionals literàries; Institució de les Lletres Catalanes
Calendari d'execució	2023 - Elaboració de l'informe que ha de concretar dades i proposar actuacions 2024 i següents - Implementació de les diferents accions
Pressupost	2023: 15.000 € 2024: 100.000 € 2025 i següents: 200.000 € / any
Indicadors	• Informe elaborat • Nombre de nous prescriptors • Nombre de nous creadors i creadores en català • Indicadors clau de consum en què es parla de llibres, històries transmèdia, presència a les xarxes de distribució i noves plataformes de consum • Presència de l'univers lector directament i indirecta en mitjans considerats <i>mainstream</i>

Nom de la mesura	Campanya de consum cultural al voltant del llibre i la lectura adreçada als joves
Objectiu	Estimular la lectura des dels mitjans de comunicació i les institucions.
Descripció	Impuls d'una campanya de consum cultural al voltant del llibre i la lectura protagonitzada per <i>influencers</i> digitals enfocada al públic juvenil. L'acció es coordinarà amb altres actors de l'ecosistema públic i privat cultural.
Agent que coordina la mesura	Direcció d'Estratègia i del Consell de Govern de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals
Altres agents implicats	Institució de les Lletres Catalanes - Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Calendari d'execució	2024-2025
Pressupost	400.000 €
Indicadors	• Dades de la direcció IRiED (CCMA)

Nom de la mesura	Promoció de la lectura entre els joves a la nova plataforma OTT de la CCMA
Objectiu	Promoure la lectura entre els joves i fer visibles els escriptors i escriptores joves.
Descripció	Introducció de manera orgànica de continguts que ajudin a promoure la lectura entre el públic jove aprofitant el llançament del nou vertical a l'OTT i l'oferta per a joves a les xarxes socials. De manera transversal, s'incorporaran als continguts del vertical jove elements que ajudin a fomentar l'hàbit i el plaer de la lectura. També es contribuirà a donar visibilitat als escriptors i escriptores joves.
Agent que coordina la mesura	Direcció d'IRIED de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals
Altres agents implicats	Institució de les Lletres Catalanes
Calendari d'execució	2023-2024
Pressupost	Cost estructural
Indicadors	• Dades de la direcció d'IRIED (CCMA)

Nom de la mesura	Tallers de rap. Pla pilot
Objectiu	Fomentar la creació literària a partir de la composició de cançons, amb imatges, rimes i ritme. Fomentar l'ús de la llengua catalana entre els joves d'Educació secundària. Potenciar el creixement i la qualitat dels referents en català en l'àmbit de la música urbana. Connectar institucions educatives i indústria per normalitzar el català com a llengua d'ús habitual del gènere. Fomentar el talent a les aules i als carrers en format concurs. Acompanyar carreres musicals de creadors i creadores de raps en català que poden despuntar.
Descripció	El projecte, que vol potenciar la creativitat artística alhora que fomenta la capacitat crítica i la reflexió, consta de diferents fases. A la primera fase, els membres de Versembrant duen a terme tallers formatius de rap en centres educatius de secundària i batxillerat (actualment, dos): 1a sessió • Introducció històrica al rap • Introducció històrica de la problemàtica o tema que es vol tractar • Elements d'anàlisi i tècniques de creació • Inici de la concepció de l'obra: la tornada 2a sessió • Posada en comú de les figures retòriques • Finalització de la concepció de l'obra • Pràctica i assaig • Poliment de l'obra

Nom de la mesura	Tallers de rap. Pla pilot
Descripció (Cont.)	3a sessió • Plasmació (enregistrament d'àudio) • La segona fase consisteix en l'acompanyament personalitzat, previ al concurs, de dos dels participants que passen a la final. Aquest procés consta de: - Producció musical feta a mida - Acompanyament artístic en la construcció de les líriques - Enregistrament, mescla i masterització en estudi professional especialitzat en música urbana - Sessions d'acompanyament amb d'artistes consolidats de l'escena • La tercera fase consisteix en la producció d'un concert itinerant. Aquesta activitat forma part del Pla d'Actuació per la Llengua al Camp de Tarragona i el Baix Penedès i és una prova pilot que, en funció dels resultats, s'escalarà.
Agent que coordina la mesura	• Serveis Territorials de Cultura de Tarragona. Política Lingüística (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	El projecte el desenvolupa VOCAB, format per agents dels grups Trap Keeds, Meets, Versembrant; professorat de referència dels instituts que hi participen
Calendari d'execució	Primera fase - Octubre - desembre de 2022 Segona fase - Abril - juny de 2023 Tercera fase - Setembre - desembre de 2023 Segons el resultat, es programarà en altres centres educatius
Pressupost	Primera fase: 4.100 € Segona fase i tercera: 6.300 €
Indicadors	• Nombre de joves dels centres educatius que participen en els tallers • Nombre d'assistents als concursos i als concerts • Projectes que creixen sota l'empara de VOCAB

Nom de la mesura	Programa de mediació lectora en residències per a gent gran
Objectiu	Implementar un servei de mediació lectora a les 16 residències gestionades pel Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya. Dotar les residències de revistes en català.
Descripció	Definició d'una cartera de serveis de mediació lectora per als residents en aquests centres. Creació d'espais de lectura. Dotació d'un fons bibliogràfic inicial que inclourà llibres i revistes. Prova per al desenvolupament d'accés a la Biblio Digital per a residents del centre.
Agents que coordinen la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura) - Direcció General de Provisió de Serveis (Departament de Drets Socials)
Altres agents implicats	—
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	2023: 50.000 € Direcció General de Provisió de Serveis (Departament de Drets Socials) 2024 i següents: 100.000 € / any (50% cada direcció de cada departament)
Indicadors	• Elaboració de la carta de serveis • Nombre de punts de lectura creats • Nombre d'usuaris del servei de Biblio Digital

1.2 Foment de l'hàbit lector en entorns diversos

Nom de la mesura	Campanya de promoció i foment del llibre i la lectura
Objectiu	Impulsar una campanya al voltant dels objectius del Pla Nacional del Llibre i la Lectura: 1. Que a Catalunya hi hagi més lectors 2. Que siguin lectors més habituals 3. Que siguin lectors en llengua catalana
Descripció	Campanya als mitjans (exterior, televisió, premsa, ràdio i digital) que tindrà un spot i gràfiques. Es farà un acte de llançament de la campanya enfocat a la premsa i amb agents del sector convidats. La Institució de les Lletres Catalanes o organisme impulsor del Pla decidirà si es porten a terme activitats relacionades amb el foment de la lectura dins de la campanya.
Agent que coordina la mesura	Oficina de Comunicació (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Direcció General de Difusió (cessió d'espais als mitjans), agents PNLL (col·laboració en la difusió)
Calendari d'execució	La creativitat es desenvoluparà i s'executarà durant el 2023. El Pla de mitjans, durant el 2024, coincidint amb la publicació de la campanya
Pressupost	2023: 200.000 € (creativitat) 2024: 500.000 € (mitjans)
Indicadors	Impactes

Nom de la mesura	Clubs de lectura vinculats a entitats esportives
Objectiu	Impulsar la creació de clubs de lectura en col·laboració amb entitats esportives. Implicar els clubs esportius en els beneficis comuns de la lectura i l'activitat física. Fer participar de manera habitual els referents esportius en el foment de la lectura. Associar la lectura amb nous espais i oferir models lectors més enllà de la cultura o l'educació.
Descripció	Definició d'un projecte, en col·laboració amb clubs esportius, que permeti crear i promocionar clubs de lectura associats amb aquestes entitats, comptant amb la participació de plantilles, cos tècnic i esport base. Aquesta col·laboració permetrà vincular esport, salut i cultura, i també crear nous espais de lectura en entorns diferents, freqüentats i allunyats dels predeterminats per l'escola o les biblioteques. L'acció podria comptar amb converses entre referents de la LIJ i de l'esport, lectures que tractessin temàtiques esportives o tallers al voltant de les interaccions entre l'exercici del cos i el de la ment.
Agent que coordina la mesura	Departament de Cultura (pendent de l'assignació definitiva en funció de les característiques específiques del projecte)
Altres agents implicats	Entitats esportives, biblioteques i llibreries
Calendari d'execució	2023 - Definició del projecte marc i prova pilot A partir de 2024 - Ampliació a diferents clubs i entitats esportives
Pressupost	A partir de 2024: 25.000 € / any
Indicadors	• Nombre de clubs i convenis signats • Nombre de participants als nous clubs de lectura • Nombre de lectures realitzades per temporada • Nombre d'esportistes de renom associats amb la campanya • Nombre d'autors i autores LIJ que participen en els clubs de lectura • Valoració de satisfacció (enquestes)

Nom de la mesura	La Setmana, la gran festa popular del llibre en català arreu del país
Objectiu	Convertir La Setmana en un pretext perquè durant deu dies el llibre en català sigui al centre de la vida cultural arreu del país.
Descripció	La proposta se centra en el fet que La Setmana del Llibre en Català esdevingui una gran manifestació cultural en què el llibre en català sigui al centre: que es llegeixi, que se'n parli, que es recomani, que es treballi i se'n gaudeixi. La Setmana ha d'arribar a tots els àmbits del país, convertir-se en una data imperdible del calendari cultural i també popular. És per això que cal la implicació de diversos agents clau que assumeixin com a pròpia la festa i organitzin activitats i promocions: escoles (des d'educació infantil fins a batxillerat), biblioteques, llibreries, famílies, gent gran, serveis socioculturals de nens i joves (casals, agrupaments escoltes, ludoteques, clubs...), institucions culturals (entitats públiques i privades d'arreu el territori com ateneus, centres cívics...), mitjans (també locals). Per desenvolupar la proposta, cal un pla estratègic a 3 anys (2024-2026) en el marc del qual s'estableixin acords amb els diversos agents mencionats. Cada agent hauria d'organitzar les pròpies activitats, en el marc del seu propi pla. És un projecte ambiciós que té per objectiu arribar a tota la ciutadania de Catalunya i convertir La Setmana en la festa popular del llibre en català.
Agent que coordina la mesura	EDITORS.CAT. Associació d'Editors en Llengua Catalana
Altres agents implicats	Tots els esmentats, però, en una primera fase, de manera especial les biblioteques vinculades a les diferents administracions, el Departament Educació i el Gremi de Llibreters de Catalunya
Calendari d'execució	2024-2026

Nom de la mesura	La Setmana, la gran festa popular del llibre en català arreu del país
Pressupost	Cost de l'elaboració d'un pla estratègic amb un document de conclusions i pla d'accions a tres anys Cost de l'execució d'un calendari de reunions amb els agents implicats Cost de seguiment de la implantació de les accions del pla
Indicadors	• Nombre de biblioteques, escoles i llibreries implicades • Altres agents implicats • Nombre de llibres en català en préstec • Vendes de llibres en català durant els dies de La Setmana en llibreries • Presència del llibre en català als mitjans

Nom de la mesura	Organització d'un cicle permanent d'activitats en relació al foment de la lectura
Objectiu	Disposar d'un espai permanent de reflexió i anàlisi en relació amb el foment de la lectura.
Descripció	Organització d'una jornada biennal de debat sobre el foment de la lectura. Producció de l'exposició "Reading is sexy" i organització d'activitats relacionades amb el tema.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Grups de recerca universitària en temes de lectura, associacions de foment de la lectura
Calendari d'execució	2025 i següents (cada dos anys)
Pressupost	100.000 € cada dos anys
Indicadors	• Celebració de la jornada • Producció de l'exposició • Nombre d'activitats organitzades

Nom de la mesura	Organització de programes de foment de la lectura sobre temes de responsabilitat social i mediambiental ("Parlem-ne!")
Objectiu	Abordar qüestions de responsabilitat social i mediambiental a través de la lectura.
Descripció	Definició dels temes d'interès de sensibilització social i mediambiental. Definició de les activitats a realitzar.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	—
Calendari d'execució	2024 i següents
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Nombre d'activitats realitzades • Nombre de participants

Nom de la mesura	Organització d'un cycle permanent d'activitats en contra de la censura a les biblioteques públiques
Objectiu	Disposar d'un espai permanent de reflexió i estudi contra la censura dels continguts a les biblioteques públiques.
Descripció	Organització d'una jornada biennal contra la censura. Producció de l'exposició Prohibit Llegir i organització d'activitats relacionades amb el tema.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	PEN Català
Calendari d'execució	2024 i següents (cada dos anys)
Pressupost	100.000 € cada dos anys
Indicadors	• Celebració de la jornada • Producció de l'exposició • Nombre d'activitats organitzades

Nom de la mesura	Creació d'un portal de lectura de les biblioteques públiques
Objectiu	Desenvolupar un portal amb la informació de les activitats de foment de la lectura que es fan a les biblioteques públiques de Catalunya, amb recomanacions de lectura, clubs de lectura, etc.
Descripció	Creació del portal. Creació d'un directori de clubs de lectura i una agenda. Definició d'un sistema de recomanacions de lectura.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Grup de Treball de Lectura i Biblioteques Públiques del Consell de la Mancomunitat Cultural
Calendari d'execució	2024-2025
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Creació del portal • Nombre de visites anuals

Nom de la mesura	Organització de la “Nit de la lectura”
Objectiu	Celebrar anualment la “Nit de la lectura”.
Descripció	Definició de l’estructura de la “Nit de la lectura” amb tots els agents implicats.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura), Gremi de Llibreters de Catalunya
Calendari d’execució	2024 i següents
Pressupost	100.000 €
Indicadors	• Celebració de l’activitat • Nombre d’agents implicats • Nombre d’activitats organitzades

Nom de la mesura	Recuperació de la celebració de la “Supernit a les biblioteques”
Objectiu	Tornar a organitzar i impulsar la celebració de la “Supernit” a les biblioteques públiques de Catalunya.
Descripció	Organització de la “Supernit” de manera simultània a diferents biblioteques del país amb l’objectiu de fomentar la lectura entre el públic infantil.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals
Calendari d’execució	2023 i següents
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Nombre de biblioteques participants • Nombre d’usuaris inscrits a l’activitat

Nom de la mesura	Incorporació de la lectura i la cadena de valor del llibre a les ficcions de la CCMA
Objectiu	Millorar el coneixement entre els diferents agents de l'ecosistema del llibre i la lectura i la indústria audiovisual.
Descripció	Redacció d'una llista de recomanacions i informacions per tal que les ficcions en les quals participi la CCMA incorporin personatges vinculats a la cadena de valor del llibre així com a la lectura i als hàbits lectors. El document es treballarà amb la Institució de les Lletres Catalanes.
Agent que coordina la mesura	Direcció d'Estratègia i del Consell de Govern de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals
Altres agents implicats	Institució de les Lletres Catalanes
Calendari d'execució	2024
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Document elaborat i compartit entre els diferents agents • Increment de la presència de la lectura i de la cadena de valor del llibre a les ficcions

Nom de la mesura	Increment de la presència del llibre i la literatura a la graella de la CCMA
Objectiu	Garantir la presència de continguts audiovisuals i d'informació al voltant de la lectura i els llibres en el conjunt de l'oferta i, en especial, en l'oferta infantil i juvenil, dels diferents canals de la CCMA (televisió, ràdio i canals digitals).
Descripció	Presència i divulgació de les diferents parts de la cadena de valor del llibre i la lectura en els serveis informatius i en els magazines. Aquesta acció es durà a terme preferentment en magazines com <i>Tot és mou</i> i <i>Planta Baixa</i>, <i>El matí de Catalunya Ràdio</i>, <i>La tarda de Catalunya Ràdio</i> o <i>El suplement</i> amb espais i entrevistes que contribueixin a la divulgació dels llibres i literatura catalana. Impuls d'espais com <i>El 33 recomana</i>, <i>El gran tour</i> de Catalunya Música o <i>Avui esmorzem amb...</i> Presència de la literatura a la ràdio amb programes com <i>Ciutat Maragda</i> de Catalunya Ràdio, <i>L'irradiador</i> d'iCat o xips sobre literatura a Catalunya Informació. Importància de posar l'accent de manera especial en la presència de la literatura infantil i juvenil. Compromís dels serveis informatius en totes les seves finestres, lineals i digitals, amb les novetats, de manera especial, i creant espais de referència com el programa <i>Més 324</i>. Incorporació a la divulgació, de l'ecosistema de llibreries i biblioteques de tot el país i els territoris de llengua catalana i aranesa. Desenvolupament d'accions específiques en el cas dels centenaris i commemoracions literàries promogudes pel Govern i, en especial, per la Institució de les Lletres Catalanes per assolir visibilitat en espais documentals, programes especials o altres. Cobertura especial de la Diada de Sant Jordi. Incorporació de la cobertura especial de la Setmana del Llibre en Català. Manteniment del format de les Postdates literàries coproduïdes amb Catalunya Ràdio.

Nom de la mesura	Increment de la presència del llibre i la literatura a la graella de la CCMA
Agent que coordina la mesura	DC TV, DC Ràdio, DC IRiED de la CCMA
Altres agents implicats	Institució de les Lletres Catalanes
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Dades de la direcció d'IRiED de la CCMA

Nom de la mesura	Promoció del llibre i la lectura LIJ a l'SX3, en els diferents formats, i a la graella principal de TV3
Objectiu	Promoure la lectura i els llibres en català i de qualitat entre infants i joves. Afavorir l'educació literària i estètica dels infants i joves així com les seves habilitats de lectura crítica. Prestigiar la lectura entre els infants i joves i visibilitzar els infants i joves lectors. Acompanyar les famílies i les escoles en el seu paper com a mediadores de la lectura. Normalitzar i ampliar la visibilitat de literatura infantil i juvenil i tots els seus agents en els espais, canals i xarxes d'informació i divulgació culturals i generals.
Descripció	Col·laboració entre l'IBBYcat, Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil i la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals per produir continguts audiovisuals específics per al foment del llibre i la lectura entre la comunitat de l'SX3 (nou Súper 3). A partir de la creació d'una nova veu especialitzada en llibres i literatura, s'oferiran consells, reportatges d'esdeveniments, entrevistes... La periodicitat de publicació a les xarxes i els canals de continguts digitals serà setmanal i, puntualment, la veu participarà també en la programació de la graella principal. Es tracta de la Maryam, una prescriptora de llibres molt coneguda entre els joves a les xarxes (+ 1,8 M de seguidors a Tik Tok i + 20 K a Instagram Agents).
Agents que coordinen la mesura	IBBYcat, Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil - Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals
Altres agents implicats	—
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Dades de la direcció d'IRIED de la CCMA

Nom de la mesura	Producció de formats audiovisuals que contribueixen al foment de la lectura i la diversitat
Objectiu	Potenciar la producció de formats audiovisuals que contribueixen al foment de la lectura (continguts de llibres i de literatura) i també de la diversitat.
Descripció	Manteniment de programes com: <i>El Negre de Banyoles</i> (8 programes; cada un dedicat a un poeta; emissió a TV3); <i>Tot el temps del món</i> (15 programes d'entrevistes a autor; emissió al 33); <i>Il·luminats</i> (programes d'entrevistes en profunditat a agents culturals catalans; emissió al 33). Producció i emissió anual d'un mínim de programes i, en les convocatòries públiques, demanar propostes específiques que tinguin en compte la creació literària i el foment de la lectura. Impuls d'un pòdcast dedicat a la lectura i al món del llibre.
Agent que coordina la mesura	DC TV, DC Ràdio, DC IRiED de la CCMA
Altres agents implicats	Institució de les Lletres Catalanes
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	15.000 € (per al pòdcast)
Indicadors	Dades internes de la direcció d'IRiED

Nom de la mesura	Crides de programes culturals televisius sobre lectura i literatura
Objectiu	Difondre i fer descobrir la lectura i la literatura catalana a la ciutadania mitjançant programes televisius. Contribuir a donar visibilitat als creadors i creadores literaris i els diferents agents de la cadena de valor del llibre. Impulsar la creació de nous formats audiovisuals de contingut literari, innovadors i divulgatius. Produir programes per a totes plataformes de distribució de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals amb vocació de captar nous públics, posant el focus en els joves, per ser consumits a demanda.
Objectiu (Cont.)	Produir programes d'entreteniment basats en continguts culturals de l'àmbit de la lectura, la literatura i altres expressions culturals que posin de relleu la internacionalització de la cultura catalana, el patrimoni o la creació cultural catalana, així com continguts que fomentin la participació de la ciutadania en l'activitat cultural.
Descripció	Anualment, la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals convoca i gestiona tres convocatòries de projectes audiovisuals de concurrència competitiva. En els comitès de selecció dels projectes guanyadors hi participa el Departament de Cultura. S'establiran els mecanismes pels quals cada dos anys, i sempre que la qualitat dels projectes ho justifiqui, un dels projectes seleccionats estigui vinculat a la lectura i la literatura.
Agents que coordinen la mesura	Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals - Àrea de Públics i Àrea Audiovisual de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	—
Calendari d'execució	A partir de 2024, cada 2 anys
Pressupost	200.000 € cada 2 anys
Indicadors	• Projectes impulsats • Actuacions impulsades • Visionats • Satisfacció de l'audiència

Nom de la mesura	Foment de la lectura al transport públic
Objectiu	Contribuir a la promoció i difusió de la lectura i el llibre en el transport públic ferroviari
Descripció	Per assolir l'objectiu del Pla —increment dels índexs i els hàbits de lectura, especialment en català— és fonamental que la lectura pugui arribar a més persones. Per llegir cal temps, i el temps de viatge en tren —un transport que utilitza gent molt diversa— és una molt bona excusa per a la lectura i el foment de la lectura. Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya i la Institució de les Lletres catalanes ja desenvolupen diferents iniciatives de conjunta. Aquesta col·laboració es podria ampliar amb dues actuacions més: Seria bo poder comptar amb els espais digitals d'FGC (canal FGC, pantalles interiors trens, etc.) per fer arribar al màxim de gent algunes de les actuacions que es desplegaran en el marc del Pla: el programa “Nascuts per llegir” (famílies i biblioteques), l'impuls de la campanya “Fas 6 anys. Tria un llibre” (famílies i llibreries), accions per a joves de 13 a 17 anys, una campanya específica per convidar la població a llegir... L'experiència d'aquest Sant Jordi, mitjançant la qual es va fer una crida als editors perquè facilitessin capítols de mostra d'obres que tinguin relació amb el tren, es podria replicar en diferents moments de l'any (abans de vacances d'estiu, al setembre durant La Setmana del Llibre en Català i abans de vacances de Nadal) ampliant i diversificant temàtiques i gèneres i fent que acabi esdevenint també una bona biblioteca que permeti fer cerques, etc. La Institució de les Lletres Catalanes o l'òrgan impulsor del Pla Nacional del Llibre i la Lectura actuaran com a coordinadors dels continguts.
Agent que coordina la mesura	Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
Altres agents implicats	Institució de les Lletres Catalanes
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	Estructural

Nom de la mesura	Foment de la lectura al transport públic
Indicadors	• Nombre d'insercions de continguts relacionats amb la lectura als espais digitals • Nombre de capítols d'obres posats a disposició dels viatgers

2. Dret a la lectura i atenció a la diversitat

Nom de la mesura	Foment de la lectura en el tercer sector
Objectiu	Detectar i difondre possibles bones pràctiques en matèria de mediació lectora en projectes de cultura comunitària
Descripció	Formació de cultura comunitària entre els especialistes en mediació lectora. Detecció de les bones pràctiques que es porten a terme actualment. Difusió dels ajuts biennals a projectes de cultura comunitària i transformació social entre els agents del llibre i la lectura. Establiment d'un programa de suport de lectura comunitària per a les biblioteques públiques.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Apropa Cultura, entitats de cultura comunitària, entitats de mediació lectora
Calendari d'execució	2024 i següents
Pressupost	30.000 € + recursos dels ajuts biennals
Indicadors	• Nombre d'activitats organitzades • Nombre de persones formades • Nombre de projectes finançats a la línia de subvencions de cultura comunitària

Nom de la mesura	Impuls de l'edició i el consum de lectures adaptades a les directrius de Lectura Fàcil
Objectiu	Facilitar l'accessibilitat a la lectura de tot un seguit de col·lectius amb dificultats lectores transitòries (persones nouvingudes, incorporació tardana a la lectura i escolarització deficient, entre d'altres) o permanents (persones amb dificultats d'aprenentatge, amb diversitat funcional i gent gran, entre d'altres), mitjançant el suport a l'edició de llibres, adaptats a les directrius de lectura fàcil de l'IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions).
Descripció	El Departament de Cultura, mitjançant l'Institut Català de les Empreses Culturals dona suport anualment i de forma estable a l'Associació de Lectura Fàcil per al conjunt de les seves activitats. L'Associació realitza tasques de revisió i validació dels llibres adaptats a sistemes de Lectura Fàcil editats per diverses editorials. En aquests moments, altres entitats com el Grup TEB estan treballant també per garantir l'accés a obres de Lectura Fàcil. Tot i això, l'oferta d'aquest tipus d'obres és encara insuficient si es vol garantir un catàleg ampli i divers. D'altra banda, des de la Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques s'impulsen els clubs de Lectura Fàcil a les biblioteques públiques. Amb la voluntat d'incrementar l'edició i el consum d'aquestes obres, es proposa: • Constituir una taula de treball amb representants de l'ICEC i la DGPCiB, el Departament de Drets Socials i les associacions del tercer sector (DINCAT, Associació Lectura Fàcil, Grup TEB, etc.). • Reforçar el suport a l'Associació de Lectura Fàcil per a la producció de nous títols. • Programar cursos especialitzats en Lectura Fàcil per al personal bibliotecari. • Incloure com a col·lecció d'especial interès al Sistema d'Adquisició Bibliotecària (SAB) els llibres editats en Lectura Fàcil. • Editar d'un manual de bones pràctiques en matèria de mediació en Lectura Fàcil. • Difondre, a través de les entitats, el catàleg d'obres de Lectura Fàcil, els clubs i altres mesures entre els possibles usuaris.

Nom de la mesura	Impuls de l'edició i el consum de lectures adaptades a les directrius de Lectura Fàcil
Agents que coordinen la mesura	Institut Català de les Empreses Culturals - Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Departament de Drets Socials, Associació de Lectura Fàcil, Grup TEB, entitats del tercer sector
Calendari d'execució	2023 - Creació taula, definició línies treball i concreció actuacions 2024 i següents - Campanya de difusió i desplegament d'altres accions
Pressupost	Pressupost ICEC: 2023: 30.000 € 2024: 40.000 € 2025: 40.000 € 2026: 40.000 € Pressupost DGPCiB: Estructural Pressupost Drets Socials: 2024: 15.000 €
Indicadors	• Nombre de projectes portats a terme amb el suport de la línia d'ajuts • Evolució de la producció de llibres de lectura fàcil (memòria anual de l'Associació de Lectura Fàcil) • % d'augment dels clubs de lectura fàcil a les biblioteques • Nombre de sessions de treball realitzades des de la taula tècnica • Edició del manual de bones pràctiques

Nom de la mesura	Elaboració i difusió d'una guia de literatura per educar en la diversitat
Objectiu	Donar a conèixer la literatura existent per treballar la diversitat a les aules.
Descripció	Confecció d'una guia que reculli diverses propostes de literatura infantil i juvenil per treballar la diversitat que permeti fer cerques per temàtiques i per edats. Es pot estructurar com un recurs digital (per exemple, tipus Web App) per tal que sigui ampliable i es pugui anar actualitzant amb facilitat.
Agent que coordina la mesura	Direcció General d'Educació Inclusiva (Departament d'Educació)
Altres agents implicats	Bibliotecaris (Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Departament de Cultura), llibreters i professionals docents
Calendari d'execució	2023-2024
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Nombre de visites al recurs • <i>Feedback</i> de satisfacció i suggeriments recollits a la guia

Relació de mesures

Nom de la mesura	Promoció de la lectura en entorns sociosanitaris
Objectiu	Facilitar l'accés a la lectura en entorns sociosanitaris (hospitals, centres sociosanitaris, etc.)
Descripció	• Promoció del servei Biblio Digital a la Xarxa d'Hospitals d'Utilització Pública (XHUP). • Donar suport als clubs de lectura promoguts en entorns sociosanitaris. • Creació d'espais de lectura en equipaments sociosanitaris.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Departament de Salut, Associació Llibre Viu, Papyrus, etc.
Calendari d'execució	2025 i següents
Pressupost	200.000 € / any
Indicadors	• Nombre de nous usuaris registrats a Biblio Digital • Nombre de clubs de lectura en entorns sociosanitaris • Nombre d'espais de lectura creats

Nom de la mesura	Col·laboració entre les biblioteques públiques i els CPNL ("El català/l'occità és fàcil")
Objectiu	Promoure la col·laboració entre les biblioteques públiques i d'altres equipaments culturals amb la xarxa territorial del Consorci de Normalització Lingüística.
Descripció	Consolidació de la col·laboració entre les biblioteques públiques i els centres territorials del CPNL. Suport als clubs de conversa i de lectura en català i occità per a persones usuàries del CPNL. Oferta d'una programació cultural en català o occità sobre temàtiques i gèneres d'especial interès.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Consorci de Normalització Lingüística. Secretaria General de Política Lingüística (Departament de Cultura)
Calendari d'execució	2024 i següents
Pressupost	200.000 € / any
Indicadors	• Nombre de biblioteques vinculades als centres territorials del CNL • Nombre d'activitats organitzades • Nombre de participants en les activitats organitzades

Nom de la mesura	Formació per al professorat en matèria de propietat intel·lectual
Objectiu	Conscienciar el professorat sobre la importància de respectar la legalitat a l'hora d'utilitzar els llibres.
Descripció	Formació dels equips directius dels centres educatius sobre quines praxis no són legals ni ètiques pel que fa a la compra i ús dels llibres i materials que tenen autoria. Definició i difusió d'orientacions perquè els continguts més rellevants en matèria de propietat intel·lectual arribin a l'alumnat de secundària com a continguts que orientin la seva pràctica.
Agent que coordina la mesura	Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües (Departament d'Educació)
Altres agents implicats	CEDRO
Calendari d'execució	2023 - Establir contactes amb l'associació i definir el projecte. Establir un calendari perquè aquesta formació arribi a tots els centres docents.
Pressupost	A determinar (CEDRO)
Indicadors	• Nombre d'equips directius que han rebut la formació • Centres que han utilitzat les orientacions amb el seu alumnat

Nom de la mesura	Impuls de l'edició d'audiollibres en català o occità
Objectiu	Impulsar l'accessibilitat a la lectura en llengua catalana o occitana de tot un seguit de col·lectius amb dificultats lectores transitòries (persones nouvingudes, incorporació tardana a la lectura i escolarització deficient, entre d'altres) o permanents (persones amb dificultats d'aprenentatge, amb diversitat funcional i gent gran, entre d'altres), mitjançant un producte editorial que, sense ser nou, ha trobat en les plataformes digitals un potent canal de distribució que el posiciona molt favorablement en el mercat, i possibilita un ampli creixement en l'àmbit del consum cultural.
Descripció	L'any 2021, el Departament de Cultura, mitjançant l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC) va endegar una línia d'ajuts per a l'edició d'audiollibres en llengua catalana i occitana. Aquesta línia d'ajuts adreçada a les editorials va donar suport en la convocatòria de l'any 2021 a 21 projectes i en la de l'any 2022 a 48 projectes. Malgrat l'increment en els audiollibres produïts amb suport públic entre els anys 2021 i 2022, aquest xifra es considera insuficient per tal de garantir un catàleg de qualitat, ampli i divers a disposició de la ciutadania. És per aquesta raó que l'any 2023 es modificaran les bases específiques reguladores de l'ajut, augmentant l'import de la subvenció per projecte, amb l'objectiu de reforçar la producció d'audiollibres en els propers anys.
Agent que coordina la mesura	Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Gremi d'Editors de Catalunya i i EDITORS.CAT. Associació d'Editors en Llengua Catalana. Ambdues entitats, en col·laboració amb l'ICEC, participen molt activament en la definició dels paràmetres de la línia d'ajut, així com en la difusió d'aquesta entre les editorials.
Calendari d'execució	Línia d'ajuts de caràcter anual
Pressupost	2023 i següents: 50.000 €
Indicadors	• Nombre de projectes portats a terme amb el suport de la línia d'ajuts • Evolució del consum d'audiollibres a Catalunya (Informe anual d'Hàbits de lectura i compra de llibres encarregat per l'ICEC)

Nom de la mesura	Subvenció per a la realització de consultories per a empreses o entitats culturals. Modalitat preferent plans d'accessibilitat
Objectiu	Ajudar les editorials i llibreries, mitjançant l'assessorament individualitzat i específic, en la definició dels plans d'accessibilitat comunicativa, de continguts, d'activitats i de serveis.
Descripció	L'ajut permet la contractació d'una empresa de consultoria externa que defineixi el Pla d'accessibilitat comunicativa, de continguts, d'activitats i de serveis i incorpori les eines i les mesures per assolir la seva implementació. El Pla ha de contenir el diagnòstic, la planificació de les accions, les persones expertes que treballaran coordinadament amb la persona responsable d'accessibilitat del projecte del sol·licitant i els indicadors que en permetin el seguiment.
Agent que coordina la mesura	Àrea de Desenvolupament i Transformació Empresarial - Àrea de Públics. Institut Català d'Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	—
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	180.000 € per a tota la línia (15.000 € aprox. sector llibre)
Indicadors	• Agents que participen en les sessions de presentació • Grau d'interès i valoracions de la presentació • Projectes assessorats

Nom de la mesura	Formació en accessibilitat en els projectes culturals
Objectiu	Oferir formació específica per als professionals del món de la cultura sobre accessibilitat i comunicació accessible.
Descripció	Davant l'aprovació del Decret d'accessibilitat es preveu organitzar diferents formacions específiques, la primera de les quals estarà relacionada amb el web accessible i el disseny universal.
Agent que coordina la mesura	Àrea de Públics. Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Servei de Desenvolupament Empresarial. Institut Català de les Empreses Culturals - Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques (Departament de Cultura)
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	2023: 750 € 2024 i següents: 1.000 € / any
Indicadors	• Agents que assisteixen la formació • Grau d'interès i valoració de la formació

Nom de la mesura	Formació de professionals de la mediació cultural
Objectiu	Oferir especialització sobre la mediació cultural i literària, a partir de l'organització de projectes i la creació de sinergies amb els agents del territori. Formar professionals implicats en les iniciatives públiques o privades que contribueixen a la difusió i mediació cultural i literària. Respondre als objectius de les entitats privades i administracions educatives en el camp de la sensibilització cultural. Cobrir un espai de formació no atès per altres entitats i institucions.
Descripció	La formació respon a la necessitat de professionalització dels mediadors per poder desenvolupar projectes que incideixin en els hàbits culturals de la població i els permeti adquirir coneixements per entendre el llenguatge artístic. La mediació cultural permet explorar i promoure nous canals per relacionar-se amb l'usuari cultural, a través de la participació, la creació conjunta, l'assessorament i la transmissió de coneixement que ajuden a la intensificació de l'experiència. Aquesta mediació cultural es planteja com un espai d'intercanvi i d'interacció, a partir del qual es genera el coneixement necessari sobre els usuaris per tal d'oferir propostes que responguin a les seves necessitats i interessos. D'aquesta manera es pot contribuir a l'adaptació i actualització dels projectes i equipaments culturals. Al mateix temps, aquestes actuacions i projectes s'han de plantejar per contribuir a l'accessibilitat i a la inclusió, incentivant la participació de persones i col·lectius diversos. La formació s'adreça a mediadors i promotors culturals, educadors del lleure i gestors culturals.
Agent que coordina la mesura	Àrea de Públics. Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Altres agents i associacions sectorials
Calendari d'execució	Acció anual continuada a partir de 2025

Nom de la mesura	Formació de professionals de la mediació cultural
Pressupost	2025 i següents: 50.000 € / any
Indicadors	• Assistents a les formacions • Projectes impulsats • Actuacions impulsades • Grau de satisfacció assistents

3. Suport a l'ecosistema del llibre

3.1 Creació

Nom de la mesura	Increment de la dotació de les beques per a la creació d'obres literàries en llengua catalana i occitana
Objectiu	Contribuir a la professionalització dels creadors i creadores, la baula més fràgil de la cadena de valor del llibre.
Descripció	Augment significatiu dels recursos destinats a les beques de creació ja existents. L'increment es planteja en l'import de la beca i no pas en el nombre de beques atorgades, establert en 50 anuals. Aquestes beques seran per a autors i autores amb obra ja publicada. Els autors i autores novells tindran un programa propi. S'estudiaran les possibilitats que els creadors i creadores puguin optar a beques de creació de l'àmbit privat i es farà extensiu a les associacions de creadors i creadores.
Agent que coordina la mesura	Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural
Calendari d'execució	2023 - 50 beques de 8.000 € (increment de 2.000 € / beca) 2024 - 50 beques de 10.000 € 2025 - 50 beques de 12.000 €
Pressupost	2023: + 100.000 € 2024: + 100.000 € 2025: + 100.000 €
Indicadors	• Increment del pressupost

Nom de la mesura	Impuls d'un programa i un ajut específics per a creadors i creadores novells d'obres literàries en llengua catalana i occitana
Objectiu	Incentivar l'arribada a la literatura catalana de noves veus que enriqueixin el panorama de la creació literària en català en tots els gèneres literaris i n'assegurin la continuïtat.
Descripció	Elaboració d'un programa específic —i d'un ajut que se'n derivarà— per facilitar l'accés a la literatura catalana d'autors i autores novells en tots els gèneres.
Agent que coordina la mesura	Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Associacions d'escriptors en llengua catalana (AELC, ACEC, PEN) per a la definició del programa, Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural, Escoles d'escriptura
Calendari d'execució	2023-2024 - Definició del programa i ajut 2025-2030 - Implementació del programa
Pressupost	2023-2024: Estructural 2025: 50.000 € 2026 i següents: 100.000 €
Indicadors	• Concreció del programa i l'ajut • Nombre de creadors i creadores que s'hi acullin

Nom de la mesura	Foment de la diversitat en la creació de la literatura catalana i occitana
Objectiu	Vetllar per la igualtat d'accés a la creació de la literatura catalana, mitjançant accions que reconeixin i afavoreixin la diversitat de mirades i permetin que grups socials que fins ara hi participen menys, hi tinguin un paper actiu.
Descripció	Definició d'un programa —i ajut o beca vinculat— que incentivi la participació activa en la creació de la literatura catalana dels grups socials que actualment hi tenen menys participació.
Agent que coordina la mesura	Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Associacions d'escriptors en llengua catalana (AELC, ACEC, PEN) per a la definició del programa, Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural, altres agents del sector
Calendari d'execució	2023-24 - Definició del programa i establiment de l'ajut o beca vinculats 2025-2030 - Implementació del programa
Pressupost	2024: 6.000 € 2025 i següents: 50.000 € / any
Indicadors	• Programa definit • Programa implementat • Nombre de peticions d'ajut • Nombre de creadors i creadores que s'acullin a l'ajut

Nom de la mesura	Increment de les tarifes mínimes de traducció ens els ajuts de la ILC
Objectiu	Contribuir a la professionalització dels traductors literaris al català garantint uns mínims tarifarís en aquelles traduccions que es volen acollir als ajuts de la Institució de les Lletres Catalanes.
Descripció	Les editorials que vulguin acollir-se a les subvencions a la traducció al català o a l'occità d'obres literàries escrites originàriament en llengua diferent del castellà que convoca la Institució de les Lletres Catalanes hauran de retribuir els traductors amb les tarifes mínimes establertes per les bases corresponents.
Agent que coordina la mesura	Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Associacions de creadors i creadores que inclouen traductors (AELC, ACEC, PEN), EDITORS.CAT. Associació d'Editors en Llengua Catalana
Calendari d'execució	2023 - Tarifa mínima: 13 € / 2.100 caràcters amb espais 2024 - Tarifa mínima: 14 € / 2.100 caràcters amb espais A partir de 2026, revisió cada dos anys de les tarifes per adequar-les a l'increment de l'IPC
Pressupost	—
Indicadors	Incorporació de la tarifa a les bases de la subvenció a editorials

Nom de la mesura	Foment de la formació professional en autoria LIJ
Objectiu	Crear i potenciar línies de formació específica en LIJ, diferenciades per edats, destinades a les noves veus literàries amb la voluntat de potenciar la idea que per escriure literatura infantil i juvenil cal conèixer els trets propis i la tradició particular.
Descripció	Definició i implementació d'una proposta formativa que ajudi al foment i la professionalització de l'autoria de LIJ escrita originalment en llengua catalana. Tenint en compte que actualment no existeix un ensenyament LIJ reconegut ni continuat a les escoles d'escriptura —caldrà confirmar-ho amb un estudi detallat—, el programa es pot impulsar establint un marc de treball i propiciant en els centres ja existents aquest tipus d'itineraris, amb un suport directe o en forma de beques per a les noves veus.
Agent que coordina la mesura	Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Escoles d'escriptura, associacions d'escriptors, IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil
Calendari d'execució	2023-2025 - Definició del programa 2026 i següents - Implementació del programa
Pressupost	2023-2025: Estructural 2026 i següents: 30.000 € / any
Indicadors	• Nombre de cursos realitzats • Nombre d'alumnes beneficiats • Nombre de beques concedides

Nom de la mesura	Formació per a la promoció d'obres literàries adreçada a autors i autores
Objectiu	Oferir formació professional als autors i autores sobre l'ús de les xarxes socials, la creació de webs, de càpsules audiovisuals o d'altres i donar-los eines per poder cobrir millor la necessitat de promoure la pròpia obra literària.
Descripció	L'aparició de les xarxes socials i les noves formes de comunicació no convencionals ha generat la necessitat que els autors i autores intensifiquin de manera molt important la seva feina de promoció de les obres pròpies. Es tracta d'oferir un seguit de formacions per a la promoció d'obres literàries adreçada als autors i a les autores, dins el marc del cicle "Els dilluns de l'AELC", promogut per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. Les formacions, que es faran en línia i que seran gratuïtes per a tots els socis de l'entitat, tractaran aspectes com la creació i gestió de pàgines web professionals, màrqueting literari, formació bàsica sobre enregistraments audiovisuals o bé gestió de xarxes socials, entre d'altres. Comptaran amb formadors de reconegut prestigi en el món del llibre i de la comunicació, i oferiran eines i materials didàctics per als autors i a les autores que s'hi inscriguin. En funció de les necessitats detectades durant les formacions, s'analitzarà la conveniència que la Institució de les Lletres Catalanes creï un ajut específic per cobrir aquesta necessitat.
Agent que coordina la mesura	Associació d'Escriptors en Llengua Catalana
Altres agents implicats	Professionals de diverses escoles d'escriptura del país, com l'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès, el Laboratori de Lletres o l'Escola Bloom, entre d'altres
Calendari d'execució	Anual a partir de 2023, entre els mesos d'octubre i febrer
Pressupost	1.200 € / any
Indicadors	• Nombre de sessions formatives celebrades anualment • Nombre d'autors i autores participants en les sessions

Nom de la mesura	Seminari anual de Literatura Infantil i Juvenil
Objectiu	Generar un espai de conversa professional entre els autors i autores (escriptors i traductors) de literatura infantil i juvenil en llengua catalana. Contribuir a la professionalització dels autors i autores de literatura infantil i juvenil del país.
Descripció	Celebració d'un seminari anual sobre literatura infantil i juvenil en llengua catalana. L'estructura habitual d'aquests seminaris, que l'AELC ja celebra en l'àmbit de la traducció, el teatre i la crítica, és la següent: s'enceten amb una conferència inaugural a càrrec d'una figura de prestigi, continuen amb una entrevista a un autor sènior sobre la seva trajectòria, i es clouen amb una taula rodona amb presentació de diverses experiències creatives i professionals. El seminari tindrà un eix temàtic diferent cada any i està previst que en els propers quatre anys aquests eixos es planifiquin de manera conjunta, com quatre parts d'un bloc, de cara a preparar el terreny del debat per al Congrés de l'IBBY Internacional que se celebrarà a Barcelona l'any 2028. Els continguts dels seminaris es publicaran, com de costum, en format paper i electrònic i tothom els podrà consultar de manera gratuïta.
Agent que coordina la mesura	Associació d'Escriptors en Llengua Catalana
Altres agents implicats	Centre Espanyol de Drets Reprogràfics i, en part, Institució de les Lletres Catalanes
Calendari d'execució	A partir del 2023, anualment
Pressupost	6.000 € / any
Indicadors	• Celebració del seminari anualment • Nombre de participants • Publicació del "Quadern divulgatiu" amb els continguts l'any posterior al seminari • Publicació de les intervencions enregistrades en vídeo al "Canal AELC" de YouTube

Nom de la mesura	Foment de la creació LIJ en català a la CCMA
Objectiu	Potenciar la creació literària infantil i juvenil en català en els programes televisius, radiofònics i transmèdia.
Descripció	La presència de la LIJ tindrà un paper rellevant a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. Per això s'establiran diferents accions: Recuperació de la “Supernit a les Biblioteques”. Creació de la “Superbiblioteca”, un espai web per agregar referències editorials LIJ i continguts per fomentar l'hàbit de lectura a través de les xarxes socials. Augment de la presència de continguts LIJ en les diferents ofertes de l'SX3 en lineal, àudio o digital: <i>InfoK</i>, <i>Una mà de contes</i>, <i>Ràndom</i> i <i>Beta</i>. Creació de vint-i-un capítols del programa <i>Contes de la pinya</i> (lectura de contes tradicionals). Previsió d'estrena: 2023. Augment de la presència de la creació literària infantil i juvenil en català en els diferents programes. S'establiran mecanismes de coordinació amb l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil per tal de tenir en compte els projectes del sector. (Vegeu, per exemple, la mesura “Promoció del llibre i la lectura LIJ a l'SX3, en els diferents formats, i a la graella de principal de TV3”). Establiment d'espais de trobada entre els agents LIJ i el sector audiovisual i per aconseguir que els llibres infantils i juvenils es puguin adaptar a un format audiovisual de ficció i fer-los créixer en l'àmbit transmèdia.
Agent que coordina la mesura	DC TV, DC Ràdio, DC Digital de la CCMA
Altres agents implicats	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques - Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura), IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, Gremi d'Editors de Catalunya, EDITORS.CAT. Associació d'Editors en Llengua Catalana
Calendari d'execució	2023 i següents

Nom de la mesura	Foment de la creació LIJ en català a la CCMA
Pressupost	2023: 200.000 € 2024 i següents: un mínim de 100.000 € / any
Indicadors	• Nombre de participants a la Supernit • Dades de la direcció d'IRIED de la CCMA

Nom de la mesura	Acords amb residències internacionals estratègiques per al sector de la creació literària en català
Objectiu	Oferir als escriptors la possibilitat de crear en residències d'escriptura internacionals en les millors condicions possibles.
Descripció	L'any 2023, l'Institut Ramon Llull impulsarà la definició d'un programa de residències transversals. Mentre el programa agafa forma, l'Àrea de Literatura establirà un seguit d'acords amb residències internacionals de primera línia tant per als escriptors com per als traductors. Pel que fa a les residències d'escriptors, se'n triaran un mínim de cinc en països estratègics pel seu pes en la cultura internacional i la seva força d'irradiació en la resta de literatures. Quant a les residències que ofereixen estades de traducció, se centraran en aquelles que organitzin seminaris d'anada i tornada amb un doble objectiu: reforçar els vincles bidireccionals ja establerts amb d'altres tradicions, i incrementar la presència de les nostres lletres en contextos culturals tradicionalment poc porosos o amb escassetat de traductors. La majoria d'aquests centres ofereixen als residents l'ocasió de conèixer amb d'altres escriptors i traductors d'arreu del món, de manera que s'estableixen uns lligams de complicitat i entesa mútua que, a la llarga, aporten benefici i més visibilitat a les nostres lletres com a un agent més de la conversa pública, en peu d'igualtat amb la resta de les literatures que es fan al món avui dia. Així mateix, aquestes residències solen incidir molt en la celebració d'actes públics adreçats a la comunitat que acull els escriptors i traductors, de manera que el primer retorn, el de la interacció amb el públic final, és immediat i in situ.
Agent que coordina la mesura	Institut Ramon Llull (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Instituts estrangers homòlegs de l'Institut Ramon Llull, les residències i espais de creació ja establerts dins del domini lingüístic
Calendari d'execució	Anual (diferents convocatòries al llarg de l'any)

Nom de la mesura	Acords amb residències internacionals estratègiques per al sector de la creació literària en català
Pressupost	2023: 54.137 € 2024 i següents: 75.000 € / any
Indicadors	• Nombre de sol·licituds rebudes • Nombre de peticions ateses • Nombre de traduccions impulsades • Retorn de les residències d’acollida • Impacte a mig termini de la xarxa de contactes

Nom de la mesura	Convocatòria d'ajuts per a la participació en residències internacionals en els àmbits de la literatura i el pensament
Objectiu	Facilitar i promoure la presència internacional d'escriptors de literatura catalana en residències internacionals.
Descripció	Creació d'una nova convocatòria de subvencions de mobilitat per assistir a residències creatives. Es farà una o dues convocatòries anuals.
Agent que coordina la mesura	Institut Ramon Llull (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Residències internacionals especialitzades en escriptura
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	Total: 50.000 € / any Aproximat per a escriptors 2023: 22.000 € / 2024 i següents: 10.000 € / any
Indicadors	• Nombre de peticions • Nombre d'escriptors que fan estada en una residència

Nom de la mesura	Foment de les residències de creació literària
Objectiu	Potenciar les residències d'escriptura com a eina útil per a la creació literària i les relacions entre autors i autores. Facilitar l'accés dels creadors i creadores a les residències, nacionals i internacionals. Fer de la literatura un fet rellevant, que inclogui el retorn social de la creació al territori.
Descripció	Mapatge de residències de creació literària nacionals. Creació d'un portal web de l'ecosistema de residències literàries. Detecció de necessitats i mancances: Per part de les mateixes residències Per part del sector de la creació literària Definició d'accions, ajuts o programes –a partir de les necessitats detectades– destinats als creadors i creadores i a residències de creació literària del país. Especialització d'una residència de la xarxa Faber en temes de literatura i pensament.
Agent que coordina la mesura	Departament de Cultura (pendent de l'assignació definitiva en funció de les característiques específiques del projecte)
Altres agents implicats	Diferents organismes del Departament de Cultura, ajuntaments
Calendari d'execució	2023 - Mapa i portal de residències 2024 - Definició de necessitats i establiment de programes o subvencions per satisfer aquestes necessitats 2024-2025 - Implementació
Pressupost	A determinar
Indicadors	• Mapa i portal de residències • Programes o ajuts concrets • Nombre d'autors i autores que s'hi acullin

3.2 Edició i producció

Nom de la mesura	Ajuts a la promoció del llibre en català i occità
Objectiu	Donar una visibilitat més gran al llibre editat en llengua catalana i occitana i contribuir a incentivant-ne el consum.
Descripció	A través d'una línia d'ajuts destinat a les empreses editorials es donarà suport a les activitats publicitàries que aquestes desenvolupin per donar més visibilitat a les obres editades en català i occità en mitjans de comunicació radiofònics i audiovisuals, sales de projecció cinematogràfica, publicacions periòdiques —tant en format paper com digital—, publicitat exterior estàtica i en mitjans de transport públics, així com en l'àmbit digital a través de xarxes socials, aplicacions i pàgines web, mitjançant la inserció de bàners, webinars, pòdcasts, entrevistes, vídeos promocionals enregistrats i <i>booktrailers</i> , entre d'altres.
Agent que coordina la mesura	Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Gremi d'Editors de Catalunya i EDITORS.CAT. Associació d'Editors en Llengua Catalana
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	300.000 € / any
Indicadors	• Nombre de projectes subvencionats • Evolució del consum de llibres en català (informe anual <i>d'Hàbits de lectura i compra de llibres</i>)

Nom de la mesura	Ajuts per a l'edició de manuals universitaris en català
Objectiu	Incentivar la traducció i l'edició de manuals universitaris de referència i materials docents en català mitjançant la implementació d'una convocatòria d'ajuts específica.
Descripció	Es concediran ajuts en règim de concurrència competitiva a les universitats del sistema universitari de Catalunya per a l'edició i difusió de llibres de text o manuals universitaris, llibres de referència i llibres científicotècnics, escrits o traduïts en llengua catalana, en suport paper o electrònic, destinats a matèries obligatòries i optatives dels estudis universitaris. S'haurà d'acreditar que l'obra serà d'ús per a assignatures d'un pla docent i que s'inclourà en la bibliografia docent.
Agent que coordina la mesura	Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (Departament de Recerca i Universitats) - Secretaria de Política Lingüística
Altres agents implicats	Editorials i serveis de publicacions de les universitats catalanes
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	110.000 € / any
Indicadors	• Nombre de propostes presentades • Nombre de propostes aprovades i editades

Nom de la mesura	Elaboració i publicació d'una guia de l'ecoedició per al sector editorial
Objectiu	Elaborar una guia dirigida al sector editorial de Catalunya, amb l'objectiu d'establir criteris ambientals per a les publicacions, oferir unes recomanacions per tal de minimitzar l'impacte ambiental dels llibres i difondre l'ecoedició a tots els grups d'interès, entenent l'ecoedició com una manera innovadora de gestionar les publicacions seguint criteris de sostenibilitat ambiental.
Descripció	La guia, que planteja l'ecosistema del llibre des de la perspectiva ambiental, fa una anàlisi del cicle de vida d'una publicació tenint en compte els seus impactes ambientals i defineix els 12 criteris de l'ecoedició: la producció local i economia social i solidària; l'elecció del paper; la motxilla ecològica; el càlcul de la petjada de carboni; l'ecodisseny; la gestió ambiental de les organitzacions; l'elecció de les tintes i la perillositat dels tòners; la impressió en òfset o digital; la lectura en dispositius electrònics; les planxes i acabats; els tiratges; les llicències d'obra i el software lliure; i el consum energètic i la petjada hídrica. També inclou recomanacions, casos de bones pràctiques, com ara la calculadora de carboni bookDAPer, i un glossari. S'ha elaborat conjuntament amb l'Institut de l'Ecoedició. Va dirigida a les editorials i també a tot l'ecosistema del llibre perquè cada un dels diferents agents pugui fer la seva aportació a un sector editorial més verd aplicant els criteris de l'ecoedició: impremtes, llibreries, biblioteques, estudis de disseny, responsables de fires de llibres, distribuïdores, etc. En el cas específic de les editorials, a més d'incentivar l'adopció de bones pràctiques i mesures per ambientaltzar el procés d'edició, la guia també pretén facilitar un marc de recomanació de cara a la concurrència en subvencions de l'Institut Català de les Empreses Culturals i l'adequada valoració dels projectes presentats. Aquesta actuació s'emmarca dins el Pla_C* Cultura pel Clima, el pla de sostenibilitat ambiental de l'Institut Català de les Empreses Culturals.
Agent que coordina la mesura	Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)

Nom de la mesura	Elaboració i publicació d'una guia de l'ecoedició per al sector editorial
Altres agents implicats	Institut de l'Ecoedició
Calendari d'execució	2023
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Nombre de descàrregues de la guia • Nombre de consultes en relació a les subvencions de l'Institut Català de les Empreses Culturals

Nom de la mesura	Ajuts per a la realització de diagnòs ambiental i diagnòs d'accessibilitat
Objectiu	Donar suport a les empreses o entitats de l'àmbit del llibre per tal que puguin realitzar diagnòs ambiental i d'accessibilitat.
Descripció	La diagnòs d'accessibilitat permet definir les principals necessitats que afecten els processos i pràctiques dels agents o dels seus projectes, en accessibilitat comunicativa, física, de continguts, d'activitats i de serveis i les seves campanyes de difusió. La diagnòs és la base dels plans o estudis d'accessibilitat de caràcter més específic, que elaboren i planifiquen les propostes de millora per adequar-se a la Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'accessibilitat, i en previsió de l'aprovació del Codi d'Accessibilitat de Catalunya. És una eina que és d'utilitat per al món editorial, les fires i festivals literaris i els llibreter. S'entén per <i>diagnòs ambiental</i> l'estudi genèric dels principals aspectes ambiental que afecten els processos i pràctiques de les empreses o dels seus projectes (consums d'aigua, d'energia, producció i gestió de residus, mobilitat, etc.), com a fase prèvia i necessària per poder fer, posteriorment, els plans o estudis de caràcter més específic per millorar la gestió de la sostenibilitat ambiental i reduir la petjada de carboni. Aquesta línia també és un dels instruments de suport que preveu el Pla_C* Cultura pel Clima, el pla de sostenibilitat ambiental de l'Institut Català d' Empreses Culturals, adreçat a les empreses del sector cultural i, per tant, al món editorial i llibreter.
Agent que coordina la mesura	Àrea de Desenvolupament i Transformació Empresarial – l'Àrea de públics. Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	—
Calendari d'execució	2023 i següents

Nom de la mesura	Ajuts per a la realització de diagnosi ambientals i diagnosi d'accessibilitat
Pressupost	Global per al sector cultural: 100.000 € (50.000 € / modalitat) Aproximat per al sector del llibre: 4.000 € (2023) / 15.000 € (anys següents)
Indicadors	• Projectes presentats • Projectes a comissió • Projectes subvencionats

Nom de la mesura	Increment de la dotació de les subvencions per a l'edició d'obres literàries singulars i sobre moviments i autors i autores literaris
Objectiu	Contribuir a la publicació del patrimoni de la literatura catalana per tal d'ajudar a garantir la seva presència regular en llibreries i biblioteques i l'actualització periòdica de les edicions de clàssics de la literatura catalana.
Descripció	Per tal de contribuir a la publicació de noves edicions de clàssics o recuperacions d'autors i autores patrimonials que han deixat de tenir l'obra viva, s'augmentarà la dotació de les subvencions per a l'edició d'obres literàries singulars i sobre moviments i autors i autores literaris. També s'incrementarà de manera progressiva el nombre de propostes que podrà presentar cada editorial. A efectes de l'ajut, s'entén per <i>patrimoni literari</i> aquelles obres i autors i autores del passat que representen un llegat cultural, formen la memòria col·lectiva i la tradició literària catalana o occitana, i esdevenen cabdals per a generacions literàries posteriors.
Agent que coordina la mesura	Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural, EDITORS.CAT. Associació d'Editors en Llengua Catalana
Calendari d'execució	2023 - 4 projectes / editorial (un més que el 2022) 2024 - 5 projectes / editorial 2025 - 6 projectes / editorial
Pressupost	2023: 190.000 € (+ 40.000 €) 2024-2025: + 30.000 € cada any
Indicadors	• Nombre de projectes subvencionats

3.3 Difusió i distribució

Nom de la mesura	Impuls de l'edició de literatura catalana per a la seva distribució i comercialització a Llatinoamèrica
Objectiu	Facilitar l'accés de les edicions d'autors i autores catalans de ficció per a adults als mercats llatinoamericans, mitjançant la posada en funcionament d'un ajut específic adreçat a les empreses editorials per a la seva tasca d'edició i distribució en aquests mercats.
Descripció	Disseny i convocatòria d'un ajut específic adreçat a les empreses editorials, per a l'edició i distribució al mercat llatinoamericà d'obres de ficció de literatura catalana.
Agent que coordina la mesura	Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Institut Ramon Llull, EDITORS.CAT. Associació d'Editors en Llengua Catalana, Gremi d'Editors de Catalunya
Calendari d'execució	2024 i següents
Pressupost	A determinar
Indicadors	• Nombre de projectes impulsats amb el suport de la línia d'ajuts • Evolució de les vendes a Llatinoamèrica dels autors i autores catalans inclosos en els projectes

Nom de la mesura	Formació per a l'impuls de nous programes televisius sobre literatura o lectura
Objectiu	Incentivar la ideació de formats televisius de contingut literari o relacionat amb la lectura entre les productores audiovisuals. Oferir formació de com es passa d'una idea d'un possible programa televisiu cultural a un dossier perquè una productora es pugui interessar a produir-lo.
Descripció	La formació constarà de dues sessions. La primera servirà per explicar el funcionament de les crides de programes culturals televisius i com es transforma una idea en un guió de programa. La segona servirà perquè es puguin fer presentacions de projectes culturals televisius a les productores, perquè aquestes s'interessin pels projectes i els defensin a les crides de programes culturals televisius. La formació s'adreça tant a professionals del sector cultural com a productores audiovisuals.
Agent que coordina la mesura	Àrea de Públics - Àrea Audiovisual de l'Institut Català d'Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Servei de Desenvolupament Empresarial i àrees sectorials de l'Institut Català d'Empreses Culturals (Departament de Cultura), Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, agents articuladors
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	2.000 € / any
Indicadors	• Assistents per formació • Projectes impulsats • Actuacions impulsades • Satisfacció assistents

Nom de la mesura	Impuls internacional del sector de la il·lustració de Catalunya
Objectiu	Impulsar i donar suport al sector de la il·lustració de Catalunya, fent visible la qualitat i diversitat dels nostres creadors i creadores a escala internacional
Descripció	Presentació del catàleg virtual desenvolupat per l'Àrea de Mercats i dedicat als il·lustradors de Catalunya en el marc de la Fira del Llibre Infantil de Bolonya, la fira més important en l'àmbit internacional pel que fa a la projecció de la literatura infantil i juvenil i la il·lustració. Aquest catàleg virtual que inicialment incorpora 190 il·lustradors, n'anirà incorporant de nous i serà el punt de partida per a la realització d'accions de <i>networking</i> en fires internacionals del sector del llibre.
Agent que coordina la mesura	Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Associació Professional d'Il·lustradors de Catalunya
Calendari d'execució	Acció de caràcter anual a partir de 2023
Pressupost	2023: 1.500€ 2024 i següents: 2.500€
Indicadors	• Evolució del nombre d'il·lustradors inclosos al catàleg • Nombre d'activitats de <i>networking</i> realitzades i resultats d'aquestes

3.4 Comercialització

Nom de la mesura	Consolidació i enfortiment del sector llibreter
Objectiu	Consolidar i enfortir el sistema de llibreries de Catalunya, mitjançant l'increment del suport a les activitats que organitzen, alhora que es propicia la creació de noves llibreries.
Descripció	El Departament de Cultura, mitjançant l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC), va endegar l'any 2012, una línia de suport a la modernització de les llibreries que posava en valor la seva xarxa territorial i la gran capillaritat, així com la seva importància com a primer canal de venda de llibres i primera finestra per al públic, destacava el seu paper essencial per al llibre en català i el llibre de fons. Ara es vol reforçar aquesta línia de subvencions, adaptant-la a les noves circumstàncies i necessitats de les llibreries, les quals han esdevingut també en moltes ocasions centres culturals. I es vol incrementar substancialment la dotació d'aquests ajuts impulsant, entre d'altres, la tasca de mediació i promoció, mitjançant la realització d'activitats de foment del llibre i la lectura. Així mateix, es vol donar suport a la creació de noves llibreries, facilitant l'ajut necessari per a la posada en funcionament de nous establiments.
Agent que coordina la mesura	Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Gremi de Llibreters de Catalunya
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	2023 i següents: 700.000€ (Pressupost inicial 2022: 500.000€)
Indicadors	Evolució del nombre de llibreries a Catalunya, així com de la seva incidència en la comercialització del llibre a Catalunya, amb especial atenció al llibre en català i el llibre de fons

3.5 Accés

Nom de la mesura	Foment de les col·leccions bibliogràfiques en català i occità d'especial interès cultural
Objectiu	Garantir la presència a les biblioteques públiques de col·leccions bibliogràfiques en català i occità d'especial interès cultural (lectura fàcil, còmic i manga, clàssics de la literatura catalana i occitana, poesia, teatre, assaig, ciència i tècnica, llibres ecoeditats, etc.)
Descripció	Definició dels gèneres d'especial interès cultural. Inclusió d'una modalitat específica de suport a aquests gèneres en el Sistema d'Adquisició Bibliotecària. Manteniment d'un programa permanent d'activitats de foment d'aquestes col·leccions.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Institució de les Lletres Catalanes - Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura), CONCA
Calendari d'execució	2024 i següents
Pressupost	250.000 € / any
Indicadors	• Nombre de documents adquirits

Nom de la mesura	Reforç de la presència de continguts en català i occità a Biblio Digital
Objectiu	Incrementar i reforçar els continguts digitals en català i occità a la plataforma Biblio Digital.
Descripció	Redisseny de la interfície de presentació de la plataforma per destacar els continguts en català i occità. Incorporació de fons d'interès a Biblio Digital.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Àrea del Llibre i Àrea de públics (pòdcasts). Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	100.000 € / any
Indicadors	• Nombre de documents en català i occità disponibles a Biblio Digital • Nombre de préstecs realitzats d'obres en català i occità

4. Governança

4.1 Diàleg, concertació i planificació

Nom de la mesura	Desenvolupament de la Casa de les Lletres com a espai aglutinador
Objectiu	Establir una solució definitiva per a la ubicació de les tres associacions d'escriptors, que ara mateix s'ubiquen de manera provisional a l'Ateneu Barcelonès i altres entitats de l'àmbit de les lletres.
Descripció	Desenvolupament de la Casa de les Lletres com a espai aglutinador de les entitats de la creació literària i node referencial de la creació literària i del llibre i la lectura. Ha de suposar una solució definitiva a la ubicació temporal de les tres associacions d'escriptors (AELC, PEN, ACEC) i també ha de plantejar-se com un espai central del llibre i la lectura.
Agents que coordinen la mesura	Secretaria General - Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, PEN Català, Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya, altres associacions del sector del llibre i la lectura
Calendari d'execució	2023 - <i>Benchmarking</i> internacional, definició, ubicació i inici treballs definició del projecte 2024 - Concreció de projecte i del pla d'usos 2025 - Execució obres
Pressupost	2023: 91.000 € 2024: 1.469.000 € 2025: 1.102.000 €
Indicadors	• Elaboració del document <i>benchmarking</i> • Elaboració dels informes • Execució del projecte

Nom de la mesura	Foment de plans locals i comarcals de lectura
Objectiu	Promoure l'establiment i l'execució de plans locals i comarcals de lectura amb la implicació de tots els agents que treballen o poden treballar pel foment de la lectura.
Descripció	L'article 38 de la Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya estableix que en cada comarca i en cada municipi que disposa d'una biblioteca central urbana hi haurà una comissió de lectura pública. Mitjançant aquestes comissions locals o comarcals de lectura pública, es vol afavorir l'establiment de plans locals o comarcals de lectura amb la implicació de tots els agents que treballen o poden treballar pel foment de la lectura (com a mínim: ajuntaments, biblioteques, escoles i llibreries). Aquesta mesura s'estendrà a tots els municipis de Catalunya. Es crearà una línia de suport a la redacció de plans locals i comarcals de lectura així com a les activitats de foment de la lectura que s'hi recullin. S'establirà una metodologia per a la redacció de plans participatius de plans de lectura locals i comarcals.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Grup de Lectura i biblioteques públiques del Consell de la Mancomunitat Cultural, Associació Catalana de Municipis i Comarques, Federació de Municipis de Catalunya, Associació de Micropobles de Catalunya
Calendari d'execució	2023 - Definició línia ajut 2024 i següents - Convocatòria de l'ajut i impuls d'actuacions
Pressupost	A partir de 2024: 1.000.000 € / any
Indicadors	• Convocatòria de la línia de subvencions • Nombre de comissions de lectura creades • Nombre de plans locals o comarcals subvencionats • Nombre total d'activitats de foment de la lectura desplegadas en el marc dels plans locals o comarcals

Nom de la mesura	Creació d'una Taula de treball Departament Educació - editors i altres agents generadors de continguts educatius
Objectiu	Millorar el coneixement i l'intercanvi d'informació entre els agents que desenvolupen les polítiques educatives i els sectors que generen continguts educatius.
Descripció	Es tracta de regular i concretar la creació i posada en funcionament d'aquesta Taula que, com a mínim, s'hauria de reunir una vegada a l'any i que ha de servir perquè el departament informi sobre aspectes que tinguin relació amb els continguts educatius, per intercanviar informació i organitzar, si s'escau, alguna activitat conjunta (per exemple, fira de continguts).
Agent que coordina la mesura	Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües (Departament d'Educació)
Altres agents implicats	Gremi d'Editors de Catalunya, EDITORS.CAT. Associació d'Editors en Llengua Catalana, altres associacions que agrupin agents generadors de continguts educatius en qualsevol dels formats
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Nombre de participants • Nombre de reunions • Nombre d'activitats realitzades

Nom de la mesura	Impuls de la Biblioteca Pública de Barcelona
Objectiu	Aprovar un programa per definir les actuacions necessàries perquè un cop entri en funcionament la Biblioteca Pública de Barcelona sigui una peça estratègica del sistema nacional de biblioteques i del món de la cultura, la lectura i el llibre.
Descripció	La Biblioteca Pública de Barcelona és una peça fonamental en el Sistema de Lectura Pública de Catalunya i té una importància estratègica. Per això, i perquè serà un dels equipaments culturals amb més impacte directe en la ciutadania per les seves col·leccions, dimensions, espais i pels seus serveis, es vol establir un programa que comportarà la contractació d'un equip que lideri el desenvolupament d'un projecte innovador i adaptat a les necessitats actuals. Així mateix, el programa haurà d'establir els requeriments necessaris per a una gestió adequada del nou equipament i definir un pla d'activitats un cop n'assumeixi la gestió el Departament de Cultura. Aquest programa ha d'entrar en funcionament un cop s'iniciïn les obres.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	—
Calendari d'execució	2024 - 2027
Pressupost	250.000 € /any
Indicadors	• Posada en funcionament del programa • Els que estableixi el programa

4.2 Dades i recerca

Nom de la mesura	Observatori de la Cultura
Objectiu	Disposar dins de l'Observatori de la cultura d'un espai de referència amb dades, informació i estudis al voltant del llibre i la lectura a Catalunya, al marge de qui sigui l'entitat productora dels continguts.
Descripció	Les dades són fonamentals tant per al desenvolupament de les polítiques públiques a l'entorn de la lectura i el llibre com per millorar la competitivitat dels emprenedors i les empreses del sector a Catalunya. Els sectors vinculats al llibre i la lectura productors de dades i informació d'interès sobre la matèria són molts i molt diversos: sector editorial, llibreter i distribució, creació, biblioteques, àmbit escolar, àmbit de la cultura, etc. L'Observatori agruparà totes les dades que hi ha disperses, analitzarà buits i solapaments i estimularà la recerca allà on sigui necessari per omplir buits. A més, promourà productes de valor afegit per a la interpretació de les dades i possibilitats de creuaments amb informació provinents d'altres fonts, com per exemple lectura i gènere, lectura i realitat socioeconòmica, o lectura combinada amb altres pràctiques culturals, etc. El desenvolupament d'aquests productes enfocats a l'estudi i seguiment de l'evolució dels hàbits lectors s'emmarca en el desenvolupament de l'Observatori de la Cultura.
Agent que coordina la mesura	Secretaria General (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Direcció General de Promoció i Cultural i Biblioteques, Institut Català de les Empreses Culturals, Institució de les Lletres Catalanes, CONCA, Secretaria de Política Lingüística, Departament d'Educació, Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació de la Generalitat de Catalunya, agents del sector com ara els gremis i associacions d'Editors, de Llibreters o Distribuïdors, associacions de creadors i creadores i l'Administració Local

Nom de la mesura	Observatori de la Cultura
Calendari d'execució	2023: Disseny funcional i web 2024: Desenvolupament d'eines de gestió i visualització de dades (fase 1) 2025: Desenvolupament d'eines de gestió i visualització de dades (fase 2)
Pressupost	2023: 27.300 € 2024: 171.000 € 2025: 208.000 €
Indicadors	• Nombre d'entitats que participen en la governança del projecte • Nombre d'usuaris únics del portal en 1a fase • Nombre d'usuaris únics del portal en 2a fase • Nombre d'ítems i <i>datasets</i> gestionats

Nom de la mesura	Foment de la recerca que contribueixi a la millora de la formació inicial de mestres en l'àmbit de la cultura humanística
Objectiu	Finançar projectes de recerca que aportin evidències sobre accions conjuntes a universitats i centres educatius d'educació infantil, primària i secundària que comportin canvis estratègics i de millora en els graus d'educació infantil i educació primària de les universitats catalanes participants en el Programa MIF. I, en concret, que vagin en la línia de promoció de la cultura humanística –incloent-hi projectes que s'alineïn amb el Pla Nacional del Llibre i la Lectura—i del llegat pedagògic en els estudis de grau.
Descripció	Es tracta d'una convocatòria periòdica a la qual es poden acollir els grups de recerca de les universitats del sistema universitari de Catalunya que formen part del Programa de Millora i Innovació en la Formació de Mestres (MIF). El disseny i l'aplicació del projecte ha d'implicar un mínim de dues universitats del programa i amb escoles i mestres en actiu.
Agents que coordinen la mesura	Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (Departament de Recerca i Universitat) - Programa MIF de Millora i Innovació en la Formació de Mestres
Altres agents implicats	Universitats catalanes
Calendari d'execució	2024-2026 i següents (convocatòria biennal)
Pressupost	30.000 € (Pressupost total d'aquesta modalitat d'ajut: 200.000 €)
Indicadors	• Nombre de propostes presentades • Nombre de propostes finançades

Nom de la mesura	Impuls del projecte “Pel sentit crític, afina la lectura!”
Objectiu	Analitzar el foment de la lectura en els mitjans audiovisuals i les xarxes.
Descripció	Anàlisi de la presència del llibre i d'iniciatives vinculades a la lectura als mitjans audiovisuals tradicionals i resseguir la presència d'<i>influencers</i> coneguts com a <i>booktubers</i> a les xarxes. Elaboració d'un informe de situació d'acord amb els continguts audiovisuals analitzats. A partir de l'informe de situació, que elaborarà el Departament de Continguts del CAC, es comunicarà la informació a l'Àrea de Recerca i Educació i es dissenyarà una unitat del programa eduCAC que inclogui activitats relacionades amb la promoció de la lectura a través d'eines audiovisuals.
Agent que coordina la mesura	Consell de l'Audiovisual de Catalunya
Altres agents implicats	Persones expertes del món universitari, Departament d'Educació
Calendari d'execució	2023-24
Pressupost	A determinar
Indicadors	• Elaboració de l'informe • Elaboració de la unitat didàctica • Implementació

Nom de la mesura	Incorporació dels creadors i creadores i professionals del món del llibre al Cens d'Artistes
Objectiu	Incrementar el nombre de creadors i creadores i professionals del món del llibre al Cens d'Artistes.
Descripció	Es farà una presentació del Cens d'Artistes als col·lectius que hi estiguin interessats.
Agent que coordina la mesura	Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
Altres agents implicats	Cambra del Llibre de Catalunya, Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura), CONCA, associacions del sector
Calendari d'execució	2023 i següents
Pressupost	Estructural
Indicadors	• Nombre de sessions informatives realitzades • Nombre de creadors i creadores i professionals inscrits

Nom de la mesura	Convocatòria de subvencions per al finançament de recerques educatives
Objectiu	Estimular la recerca per fonamentar, amb evidències educatives contrastades, la pràctica als centres educatius, i impulsar la presa de decisions en matèria de política educativa. Les biblioteques escolars hi estan incloses com a temàtica específica i la literatura i el currículum poden ser objecte de recerca en alguna de les línies.
Descripció	Es tracta d'una convocatòria biennal a la qual es podran acollir els grups de recerca de les universitats catalanes i que convida a revisar la literatura sobre la pràctica educativa amb l'anàlisi de casos i la definició de propostes d'actuació relacionades amb les temàtiques següents: Millora socioeducativa dels centres d'alta o molt alta complexitat. El paper de les biblioteques escolars. Impuls de l'acompanyament, mesures i suports per a la inclusió de l'alumnat en situació de vulnerabilitat socioeconòmica o cultural. Estratègies de metacognició i retroalimentació per al desenvolupament competencial docent. Intervencions educatives des del marc del Disseny Universal per l'Aprenentatge (DUA). Anàlitzes d'aprenentatge i intel·ligència artificial aplicades a la personalització de l'educació. Estratègies i metodologies per desplegar els aspectes clau dels nous currículums en la pràctica educativa. Estratègies i metodologies que ajudin a millorar els resultats de les proves de final d'etapa, principalment en matemàtiques i llengua anglesa.
Agent que coordina la mesura	Direcció General Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües (Departament d'Educació)
Altres agents implicats	Grups de recerca de les universitats catalanes
Calendari d'execució	2023 i següents (convocatòria biennal)
Pressupost	30.000 € per projecte (pressupost total de la convocatòria: 150.000 €)
Indicadors	• Nombre de projectes presentats • Nombre de projectes finançats

Nom de la mesura	Elaboració periòdica de l'estudi "Escriure en català"
Objectiu	Obrir un espai de participació per als escriptors i traductors en llengua catalana, en què puguin compartir les seves experiències professionals i percepcions. Elaborar un informe quadriennal sobre l'estat de l'ofici d'escriure i traduir en llengua catalana.
Descripció	Represa dels estudis "Escriure en català", realitzats anteriorment per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC) els anys 2007 i 2014. La proposta és de reprendre l'hàbit d'enquestar els socis de l'entitat de manera periòdica, cada quatre anys, i elaborar, a partir de les respostes i els suggeriments recollits a l'enquesta, un estudi extens sobre la situació de l'ofici dels escriptors i escriptores i professionals de la traducció en llengua catalana. Està previst que l'estudi i l'enquesta parteixin dels seus precedents en els anys 2007 i 2014, per facilitar-ne la comparació i permetre analitzar l'evolució de les condicions de treball dels autors i autores, i que s'hi afegixin altres aspectes que fins ara no s'havien inclòs als estudis anteriors, com per exemple qüestions vinculades a la internacionalització de la pròpia obra, a la participació en residències internacionals i també en actes i festivals literaris. L'estudi es publicarà en paper i en format electrònic, serà presentat als mitjans en una roda de premsa i serà d'accés obert i gratuït.
Agent que coordina la mesura	Associació d'Escriptors en Llengua Catalana
Altres agents implicats	Centre Espanyol de Drets Reprogràfics i, en part, Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
Calendari d'execució	A partir de la tardor de 2023, cada quatre anys
Pressupost	20.000 € /edició
Indicadors	• Nombre d'autors i autores que participin a l'enquesta • Publicació de l'informe "Escriure en català" en diversos formats

El seguiment i la governança

El procés d'elaboració d'aquest Pla ha estat resultat de la col·laboració, el diàleg i la concertació entre múltiples agents, un fet que testimonia tant la pluralitat d'entorns significatius per afavorir l'accés i el foment de la lectura i el desenvolupament de l'ecosistema del llibre com el compromís dels estaments públics, privats i associatius que tenen responsabilitats en aquest terreny. L'elaboració del Pla ha estat un procés enriquidor que ha permès conèixer millor les aproximacions de cadascú, detectar sinergies, consensuar prioritats i establir nous canals de col·laboració. En un context de canvi i transformació constants, que requerirà adaptar les respostes a nous reptes, cal consolidar aquesta lògica de col·laboració i de consens durant la implementació del Pla.

D'aquesta manera, l'aprovació d'aquest document ha de servir també per establir marcs estables de seguiment i governança, que permetran alhora recollir i interpretar dades relatives als resultats del Pla i a l'evolució de les tendències del llibre i la lectura, avaluar-ne el compliment, i definir noves accions compartides. En concret, per tal d'assegurar una governança i un seguiment adequats del Pla, caldria preveure els elements següents:

- **L'atribució de competències a la Secretaria General del Departament de Cultura** en relació amb el compliment dels objectius i les mesures previstos al Pla.
- La **creació d'un Grup director**, que es farà efectiva a partir de l'entrada en vigor de l'Acord de Govern, **per a la implementació del Pla Nacional del Llibre i la Lectura**, amb caràcter interdepartamental, conformat per les persones que ocupin les secretaries generals dels Departaments de Cultura i d'Educació i per la direcció de la Institució de les Lletres Catalanes. El Grup director tindrà com a funció principal supervisar, monitoritzar i controlar el procés d'implementació del Pla. Comptarà per a aquestes tasques amb el suport tècnic de la Secretaria General del Departament de Cultura. En la composició d'aquest grup s'ha de garantir a la presència

equilibrada de dones i homes, i que al menys una persona membre tingui coneixements en perspectiva de gènere aplicada a polítiques públiques.

El Grup director dependrà de la Secretaria General del Departament de Cultura, serà presidit pel secretari o secretària general del departament competent en matèria de cultura. Una de les vicepresidències l'ocuparà el secretari o secretària general del departament competent en matèria d'educació i l'altra el director o la directora de la Institució de les Lletres Catalanes. Les tasques de secretària tècnica les assumirà un funcionari del Departament de Cultura. Les normes de funcionament seran les pròpies dels òrgans col·legiats de la Generalitat de Catalunya.

- **La transformació del Grup impulsor del Pla en el Grup de seguiment del Pla**, que es farà efectiva a partir de l'entrada en vigor de l'Acord de Govern, amb funcions centrades primordialment a fer el seguiment del desenvolupament del Pla. La composició del grup, i les dinàmiques de col·laboració i consens que s'hi han establert, il·lustren la naturalesa mancomunada del Pla i són una bona garantia de continuïtat en l'esforç per contribuir a la seva execució, l'intercanvi d'informació entre agents i la identificació, anàlisi i resposta a nous reptes. Entre les seves tasques hi haurà la de revisar i validar l'informe de seguiment del Pla, elaborat per la responsable departamental del Pla, per tal d'elevat-lo en primera instància al Grup director; posteriorment, el Grup director presentarà l'informe al Consell Nacional de la Lectura (CNL) i després al Govern. Aquest informe ha d'incloure una anàlisi de l'impacte de gènere de les actuacions de les quals s'ha fet seguiment, i les dades referides a persones han d'estar desagregades per sexe (dona/home) i per identitat de gènere (home/dona/persona no binària). En la composició d'aquest grup s'ha de garantir a la presència equilibrada de dones i homes, i que al menys una persona membre tingui coneixements en perspectiva de gènere aplicada a polítiques públiques. El Grup de seguiment s'hauria de reunir almenys en dues ocasions l'any 2024 i de manera anual en anys posteriors. El Grup de seguiment podrà preveure la creació de Grups de treball amb una temporalitat específica per tractar qüestions emergents que afectin el compliment dels objectius del Pla i que requereixin noves respostes, a imatge de les mesures de diàleg, concertació i planificació que s'han inclòs en l'últim eix del Pla. Les reunions del Grup de seguiment podran anar acompanyades de jornades específiques per debatre un tema concret, amb invitació a totes les persones interessades però, especialment, a les persones que han participat en els Grups de treball, per tal de mantenir els vincles i afavorir el debat. El Grup de seguiment dependrà de la Secretaria General del Departament de Cultura, serà presidit pel secretari o secretària general del departament competent en matèria de cultura. La

vicepresidència l'ocuparà el director o la directora de la Institució de les Lletres Catalanes. Les tasques de secretària tècnica les assumirà un funcionari del Departament de Cultura. Les normes de funcionament seran les pròpies dels òrgans col·legiats de la Generalitat de Catalunya.

- La persona a càrrec del **Programa temporal per a l'elaboració del Pla Nacional del Llibre i la Lectura** continuarà exercint les tasques de coordinació i seguiment que té establertes amb les condicions que fixa el Programa.

En cas que sigui necessari, es valorarà la idoneïtat de prorrogar el programa temporal del Pla Nacional del Llibre i la Lectura de Catalunya adscrit al Departament de Cultura per donar compliment dels compromisos i objectius establerts al Pla.

- La **continuitat del CNL**, que anualment rebrà l'informe de seguiment del Pla, com a pas previ a la seva elevació al Govern.

En conjunt, aquests elements han de contribuir a assegurar l'eficàcia i la transparència del Pla, tot vetllant, quan s'escaigui, per la posada al dia de les actuacions previstes i contribuint a enfortir la governança compartida en matèria del llibre i la lectura.

El pressupost

La descripció de cada mesura inclosa en aquest Pla aporta detalls de les partides pressupostàries que s'ha previst destinar-hi. És important destacar que, d'acord amb el criteri d'addicionalitat que caracteritza el Pla, tant els pressupostos de les mesures presentades com el pressupost global destinat al Pla Nacional del Llibre i la Lectura corresponen únicament a noves accions vinculades al llibre i la lectura o bé a projectes ja existents sempre que hi suposin un canvi significatiu respecte al projecte inicial.

Aquest pressupost nou, doncs, s'afegeix als pressupostos ja existents per part dels diferents departaments, organismes i entitats que treballen de manera recurrent accions, ajuts i programes destinades al foment del llibre i la lectura.

ÒRGAN / ANY	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	TOTAL 2023-2030
Departament de Cultura	571.882	4.686.882	4.135.000	2.825.000	2.825.000	2.575.000	2.575.000	2.575.000	22.768.764
Institut Català d'Empreses Culturals (ICEC)	1.765.231	2.032.588	1.904.914	2.117.614	1.917.614	2.117.614	1.917.614	2.117.614	15.890.803
Institució de les Lletres Catalanes (ILC)	863.815	1.106.000	1.355.000	1.435.000	1.455.000	1.475.000	1.415.000	1.415.000	10.519.815
Institut Ramon Llull (IRL)	76.137	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	671.137
Departament d'Educació	201.695	1.617.336	1.591.336	1.643.640	Per definir	Per definir	Per definir	Per definir	5.054.007
Departament de Recerca i Universitats	160.000	110.000	160.000	110.000	160.000	110.000	160.000	110.000	1.080.000
Departament de Drets Socials	50.000	65.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	415.000
Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)	215.000	515.000	115.000	115.000	115.000	115.000	115.000	115.000	1.420.000
TOTAL PLA DEL LLIBRE I LA LECTURA (2023-2030)	3.903.760	10.217.806	9.396.250	8.381.254	6.607.614	6.527.614	6.317.614	6.467.614	57.819.526

Annexos

Annex 1. Calendari i participants dels diferents Grups de treball

Grup de treball “Informació, dades i recerca”

Diagnosi: 30 de juny de 2022 | **Propostes:** 19 de juliol de 2022

Participants:

1. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
2. Mònica Baró, membre del CRIC de la Universitat de Barcelona, des d'on s'elabora l'*Anuari de Biblioteques, Llibres i Lectura*
3. Joaquim Bejarano, cap de l'Àrea del Llibre de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
4. Lluís Bonet (segona sessió), professor titular d'Economia Aplicada a la Universitat de Barcelona i expert en economia, gestió i polítiques de la cultura
5. Miquel Cabal, representant dels creadors i creadores
6. Pep Corominas, responsable de dades al Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
7. Montse Cosials, responsable de l'Àrea d'Anàlisi i Estudis de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
8. Maite Cusó, representant dels llibreters
9. Núria Iceta, representant del CoNCA
10. Pep Lafarga, representant dels editors

11. Ernest Querol (primera sessió) / Jorge León (segona sessió), representant del Consell Superior d'Avaluació (Departament d'Educació)
12. Neus Rios, cap del Servei d'Avaluació, Estudis i Transparència (Departament de Cultura)

Grup de treball “Els creadors”

Diagnosi: 13 de setembre de 2022 | **Propostes:** 27 de setembre de 2022

Participants:

1. Izaskun Arretxe, directora de la Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
2. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
3. Imma Canal, representant de la Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües (Departament d'Educació)
4. Ada Castells, representant de l'Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya
Joan de Sola (primera sessió), director de l'Àrea de Literatura de l'Institut Ramon Llull (Departament de Cultura) / Àlex Hinojo (segona sessió), representant de l'Institut Ramon Llull (Departament de Cultura)
5. Jordi Homar, representant del Servei d'Ordenació d'Ensenyaments de Règim Especial (Departament d'Educació)
6. Christian Inaraja, representant de l'Associació Professional d'Il·lustradors de Catalunya
7. Martí Lucas, representant de Guionistes Associats de Catalunya
8. Anna Manso (primera sessió) / Maite Carranza (segona sessió), representant d'Escrivim, Associació Professional d'Escriptores i Escriptors de Catalunya
9. Jordi Martín Lloret (primera sessió) / Sebastià Portell (segona sessió), representant de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana
10. Helena Pol, representant de l'Associació PEN Català
11. Sandra Rodericks, representant d'ADAL. Agencias Literarias de España
12. Ricard Ruiz Garzón, representant de l'Escola d'Esriptura de l'Ateneu Barcelonès
13. Laia Terrón (segona sessió), professora de Comunicació Escrita (ESADE) i consultora
14. Irene Vílchez, representant de l'Associació Professional de Traductors i Intèrprets de Catalunya

Es va convidar l'Associació Il·lustra però van dir que en aquests moments l'activitat de l'Associació està aturada i estan reflexionant sobre quin ha de ser el seu futur.

Grup de treball “Diversitat i accés a la lectura”

Diagnosi: 15 de setembre de 2022 | **Propostes:** 29 de setembre de 2022

Participants:

1. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
2. Vicent Barberà, representant del Servei d'Educació al Llarg de la Vida (Departament d'Educació)
3. Nicolas Barbieri (segona sessió), professor universitari i investigador en drets culturals
4. Joaquim Bejarano (primera sessió), director de l'Àrea del Llibre de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura) / Maria Batllori (segona sessió), representant de l'Àrea del Llibre de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
5. Assumpta Carbonell, cap de la Secció de Planificació i Avaluació dels Serveis Bibliotecaris del Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
6. Alessia Corsi (primera sessió), mestra i membre del Grup de recerca PLURAL de la Universitat de Barcelona. Experta en educació lingüística en contextos plurilingües
7. Anna Delort Puyol, representant d'ACEFIR i professora d'alfabetització i educació d'adults
8. Miquel À. Essomba, professor de pedagogia a la Universitat Autònoma de Barcelona i director del Grup de recerca ERDISC (Equip de Recerca sobre Diversitat i Inclusió en Societats Complexes)
9. Maribel Gómez, representant de la Subdirecció de Llengües (Departament d'Educació)
10. Marta López, directora del programa Lecxit de la Fundació Jaume Bofill
11. Maria Macià (primera sessió), cap de servei de Suports i Mesures per a la Inclusió (Departament d'Educació) / Asha Miró (segona sessió, representant del servei de Suports i Mesures per a la Inclusió (Departament d'Educació)
12. César Moreno Villanueva, responsable del Programa d'Acció Lectora del Consorci de Biblioteques de Barcelona (Ajuntament de Barcelona)
13. Romà Javierre, representant de Dincat. Federació d'entitats per la defensa de les persones amb discapacitat intel·lectual
14. Anna Sagristà, representant dels editors
15. Eugènia Salvador, codirectora de l'Associació Lectura Fàcil

Grup de treball "Reconeixement, revaloració, prestigi"

Diagnosi: 20 de setembre de 2022 | **Propostes:** 4 d'octubre de 2022

Participants:

1. Anna Aguiló, representant d'Espais Escrits. Xarxa del Patrimoni Literari Català
2. Pere Almeda, director de l'Institut Ramon Llull (Departament de Cultura)
3. Izaskun Arretxe, directora de la Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
4. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
5. Josep Berga, representant de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques
6. Roger Canadell, representant de la Federació de Municipis de Catalunya
7. Bel Àlicia Jaume en substitució d'Esteve Caramés, representant de Barcelona. Ciutat Literària UNESCO (Ajuntament de Barcelona)
8. Ada Castells, representant dels creadors i les creadores
9. Maite Carranza, representant d'Escrivim. Associació Professional d'Esriptores i Esriptors de Catalunya
10. Jaume Cela, representant de l'Associació de Mestres Rosa Sensat
11. Maite Cusó, representant dels llibreters
12. Isabel Obiols, representant dels editors
13. Laura Rodríguez Vidal, representant de la Subdirecció general de Plurilingüisme (Departament d'Educació)
14. Patricia Sarrias, representant de la Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya
15. Sílvia Solé, representant de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica

Grup de treball “La mediació lectora I. Famílies i escoles”

Diagnosi: 22 de setembre de 2022 | **Propostes:** 6 d'octubre de 2022

Participants:

1. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
2. Joaquim Bejarano, director de l'Àrea del Llibre de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
3. Roger Buch Ros, representant del Departament de Recerca i Universitats
4. Nati Calvo, representant de l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil
5. Imma Canal, representant de la Subdirecció general de Plurilingüisme (Departament d'Educació)
6. Daniel Cassany (segona sessió), professor d'Anàlisi del discurs en llengua catalana de la Universitat Pompeu Fabra i investigador en el camp de la comunicació escrita
7. Mar Font, representant de la Subdirecció general de Plurilingüisme (Departament d'Educació)
8. Montserrat Grifoll, representant de la Subdirecció general de Promoció de la Salut (Departament de Salut)
9. Margarida Mallol, cap de la Secció de Coordinació Territorial de Biblioteques del Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
10. Montse Montanyà, representant de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya
11. Mertxe París, representant dels llibreters
12. Joan Portell, professor associat en diferents universitats. La seva recerca s'ha centrat en els hàbits lectors en el si de la família, l'escola i la societat.
13. Enric Prats, professor de Pedagogia internacional de la Universitat de Barcelona. Membre de la Coordinació del Programa de Millora i Innovació en la Formació de Mestres del Consell Interuniversitari de Catalunya
14. Amàlia Ramoneda, representant de l'Associació de Mestres Rosa Sensat
15. Lara Reyes, mestra de primària i professora del Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura de la Universitat Autònoma de Barcelona. La seva recerca gira al voltant de la formació del lector literari en el context escolar

Grup de treball “La mediació lectora II. Bibliotecaris, llibreters i mediadors professionals”

Diagnosi: 11 d'octubre de 2022 | **Propostes:** 27 d'octubre de 2022

Participants:

1. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
2. Mònica Badia, representant de la Subdirecció general de Plurilingüisme (Departament d'Educació)
3. Mònica Baró, professora de la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de la Universitat de Barcelona
4. Maria Batllori, director de l'Àrea del Llibre de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
5. Jordi Bosch, representant del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya
6. Joan de Boer, representant de Dilecat. Associació de Professionals de les Activitats de Dinamització Lectora de Catalunya
7. Maria Dasca, professora de llengua i literatura de la Universitat Pompeu Fabra
8. Carme Fenoll (segona sessió), representant de la Fundació Bofill
9. Margarida Mallo, cap de la Secció de Coordinació Territorial de Biblioteques. Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
10. Pere Mayans, cap del Servei de Suports i Recursos lingüístics (Departament d'Educació)
11. Montse Montanyà, representant de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya
12. Esperança Paños, serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona
13. Mertxe París, representant dels llibreters
14. Veri Pena, representant de l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil
15. Joan Portell, professor associat en diferents universitats. La seva recerca s'ha centrat en els hàbits lectors en el si de la família, l'escola i la societat
16. Margarida Prats (primera sessió), professora del diploma d'especialització en cultura, lectura i literatura per a infants i joves de la Universitat de València i experta en poesia per a infants
17. Amàlia Ramoneda, representant de l'Associació de Mestres Rosa Sensat

Grup de treball “La indústria”

Diagnosi: 13 d'octubre de 2022 | **Propostes:** 2 de novembre de 2022

Participants:

1. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
2. Joaquim Bejarano, director de l'Àrea del Llibre de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
3. Miquel Curanta, director de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
4. Joan de Sola, director de l'Àrea de Literatura de l'Institut Ramon Llull (Departament de Cultura)
5. Enric Faura (primera sessió) / Alberto González (segona sessió), representant dels distribuïdors
6. Jordi Font, expert en comunicació, continguts i negoci digital
7. Anna Manso (primera sessió) / Maite Carranza (segona sessió) representant d'Escrivim. Associació professional d'escriptores i escriptors de literatura
8. Aitor Martos, representant dels llibreters
9. Pere Mayans, cap del Servei de Suports i Recursos Lingüístics (Departament d'Educació)
10. Sebastià Portell, representant dels creadors i les creadores
11. Joan Sala, representant dels editors

Grup de treball “La promoció del llibre i la lectura”

Diagnosi: 18 d'octubre de 2022 | **Propostes:** 4 de novembre de 2022

Participants:

1. Izaskun Arretxe, directora de la Institució de les Lletres Catalanes (Departament de Cultura)
2. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
3. Maria Batllori, representant de l'Àrea del Llibre de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
4. Esteve Caramés, representant de l'ICUB (Ajuntament de Barcelona)
5. Susanna Cirbian Serramia, representant de la Subdirecció de Llengües (Departament d'Educació)
6. Teresa Ferriz, professora de la Universitat Oberta de Catalunya i experta en l'impuls i avaluació de projectes digitals per a la promoció i difusió de la lectura i la literatura catalana
7. Marçal Font, representant del Gremi de Llibreters de Vell de Catalunya
8. Sílvia Fornells, representant dels editors
9. Ester Franquesa, cap del servei del Foment de l'Ús del Català. Secretaria de Política Lingüística (Departament de Cultura)
10. Mireia Munmany, representant d'Espais Escrits. Xarxa del Patrimoni Literari Català
11. Olívia Pascual (primera sessió) / Maite Cusó (segona sessió), representant dels llibreters
12. Helena Pol, representant dels creadors i les creadores
13. Anna Rosell, tècnica d'activitats de foment de la lectura del Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
14. Judit Terma, representant de la Diputació de Barcelona
15. Lluís Zendera (primera sessió) / Marta Roig (segona sessió), representant de l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil

Grup de treball “Visibilitat del llibre i la lectura en els mitjans de comunicació i les xarxes”

Diagnosi: 20 d'octubre de 2022 | **Propostes:** 8 de novembre de 2022

Participants:

1. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
2. Joaquim Bejarano, responsable de l'Àrea del Llibre de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
3. Sílvia Duran, responsable de l'Àrea de Públics de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
4. Fe Fernández, representant dels llibreters
5. Albert Lloreta (segona sessió), expert en creació digital
6. Dani López (primera sessió), cap del Departament de Culturals -Televisió de Catalunya
7. Laura Marín (primera sessió), cap d'antena de Catalunya Ràdio
8. Lluís Noguera (segona sessió), conseller de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals
9. Ilya Pérdigo, representant dels editors
10. Laura Pinyol, representant del Consell de l'Audiovisual de Catalunya
11. Sílvia Sanahuja, cap del servei de Biblioteques (Departament de Cultura) / M. Jesús Garcia, responsable de comunicació del servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
12. Helena Solà, representant de l'APPEC. Editors de revistes i digitals
13. Gemma Vives Boix, representant de la Subdirecció general de Plurilingüisme (Departament d'Educació)

Es va convidar la Xarxa Audiovisual Local i el Col·legi de Periodistes de Catalunya, però no els va ser possible de participar-hi.

Grup de treball “Els lectors i l'accés inicial a la lectura”

Diagnosi: 10 de novembre de 2022 | **Propostes:** 25 de novembre de 2022

Participants:

1. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
2. Maria Batllori, representant de l'Àrea del Llibre de l'Institut Català de les Empreses Culturals (Departament de Cultura)
3. Anna Bendicho, representant de l'Associació de Mestres Rosa Sensat
4. M. Carme Bernal, experta en didàctica de la llengua i la literatura i en formació de mestres (infantil i primer cicle de primària) a la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya
5. Roger Buch Ros, representant del Departament de Recerca i Universitats
6. Imma Canal, representant de la Subdirecció general de Plurilingüisme (Departament d'Educació)
7. Reina Duarte, representant dels editors
8. Martina Fittipaldi (primera sessió), investigadora LIJ i membre del grup GRETEL de la Universitat Autònoma de Barcelona / Ana Maria Margallo (segona sessió), investigadora LIJ i membre del grup GRETEL de la Universitat Autònoma de Barcelona
9. Jordi Jubany, mestre i antropòleg expert en l'àmbit digital
10. Vicenç Llorca, tècnic de la Subdirecció general d'Ordenació Curricular (Departament d'Educació)
11. Pere Martí i Bertran, representant del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya
12. Montse Montanyà, representant de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya
13. Anna Pardos i Ripoll (Mixa), representant de l'Associació de Joves Lectors Catalans
14. Núria Rofes Olivé, directora LIC del Servei Territorial de Tarragona del Departament d'Educació
15. Marta Roig, experta en formació i assessorament de famílies, professionals i entitats i en el desenvolupament de programes lectors

Grup de treball “Els espais de lectura I. Biblioteques públiques i universitàries i altres espais de lectura”

Diagnosi: 15 de novembre de 2022 | **Propostes:** 29 de novembre de 2022

Participants:

1. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
2. Lluís Agustí (primera sessió), professor de la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de la Universitat de Barcelona
3. Ferran Burguillos, gerent del Consorci de Biblioteques de Barcelona (Ajuntament de Barcelona)
4. Marta Cano, gerent de serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona i representant d'aquesta entitat al Grup de treball de Biblioteques i Lectura del Consell de la Mancomunitat Cultural
5. Cristina Clotet en substitució de Maria Sisternas, directora general de l'Incasòl
6. Tomàs Fabregat, representant del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya (CSUC)
7. Sílvia Farrús, representant de la Diputació de Lleida al Grup de treball de Biblioteques i Lectura del Consell de la Mancomunitat Cultural
8. Francesc Xavier González Cuadra, president del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya
9. Aitor Martos, representant dels llibreters
10. Marife Merchan en substitució de Pilar Casas, representant de la Diputació de Tarragona al Grup de treball de Biblioteques i Lectura del Consell de la Mancomunitat Cultural
11. Amàlia Ramoneda, representant de l'Associació de Mestres Rosa Sensat
12. Carme Renedo, representant de la Diputació de Girona al Grup de treball de Biblioteques i Lectura del Consell de la Mancomunitat Cultural
13. Sílvia Sanahuja, cap del servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
14. Sílvia Solé, representant de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya
15. Josep Vives, director general de Promoció Cultural i Biblioteques (Departament de Cultura)

Grup de treball “Els espais de lectura II. Biblioteques escolars”

Diagnosi: 18 de novembre de 2022 | **Propostes:** 1 de desembre de 2022 i 8 de juny de 2023

Participants:

1. Montse Ayats, responsable del Pla Nacional del Llibre i la Lectura
2. Mònica Badia, representant de la Subdirecció general de Plurilingüisme (Departament d'Educació)
3. Júlia Baena, bibliotecària escolar d'institut i professora del màster de Biblioteca Escolar i Promoció de la Lectura i el grau en Informació i Documentació de la Universitat de Barcelona
4. Maria Bohigas, representant dels editors
5. Joan Cuevas (segona sessió), director general d'Innovació Educativa, Digitalització, Currículum i Llengües (Departament d'Educació)
6. Fe Fernández, representant dels llibreters
7. Jaume Ponsa, representant del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya / Francesc Xavier González Cuadra (segona sessió), president del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya / Jordi Bosch (tercera sessió), representant del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya
8. Pere Mayans, cap del servei de Suports i Recursos Lingüístics (Departament d'Educació)
9. César Moreno (primera sessió), responsable del Programa d'Acció Lectora del Consorci de Biblioteques de Barcelona (Ajuntament de Barcelona) / Ferran Burguillos (segona sessió), gerent del Consorci de Biblioteques de Barcelona (Ajuntament de Barcelona)
10. Amàlia Ramoneda, representant de l'Associació de Mestres Rosa Sensat
11. Sílvia Sanahuja (tercera sessió), cap del Servei de Biblioteques (Departament de Cultura)
12. Sílvia Solé, representant de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya
13. Josep Vives (tercera sessió), director general de Promoció Cultural i Biblioteques (Departament de Cultura)

Reunió amb professionals del periodisme dels àmbits de la cultura i l'educació

3 de gener de 2023

Participants:

1. Anna Abella, *El Periódico*
2. Jordi Amat, *El País*
3. Ana Basanta, *Diari de l'Educació*
4. Lara Bonilla, *Ara*
5. Francesc Bombí, *La Vanguardia*
6. Irene Dalmases, Agencia EFE
7. Anna Guitart, col·laboradora en diversos mitjans
8. Eva Piquer, *Catorze*
9. Bernat Puigtobella, *Núvol*
10. Toni Puntí, TV3
11. Joan Safont, col·laborador en diversos mitjans
12. Montse Serra, *Vilaweb*

Reunió sobre el futur del llibre i la lectura en el marc de la digitalització

22 de febrer de 2023

Participants:

1. Lilitana Arroyo, sociòloga i directora general de Societat Digital del Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya
2. Jordi Font, editor i director de negoci i estratègia
3. Teresa Iribarren, professora i investigadora de la Universitat Oberta de Catalunya (Grup de recerca Literatura Catalana, Món Editorial i Societat)
4. Jordi Jubany, mestre i formador en competència, cultura i ciutadania digital
5. Marisol López, directora general d'Innovació i Cultura Digital del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
6. Miquel Pellicer, director de Comunicació Digital de la Universitat Oberta de Catalunya
7. Lucas Ramada, investigador i expert en ficció digital infantil i juvenil (Universitat Autònoma de Barcelona)
8. Genís Roca, expert en digital, cultura, empresa, estratègia i innovació
9. Carlos Scolari, professor i investigador (interfícies, transmèdia...) de la Universitat Pompeu Fabra
10. Cristina Villà, directora d'Innovació, Investigació i Estratègia Digital a la CCMA

Annex 2. Persones i entitats consultades

Persones

Mario Aguilera, bibliotecari; Lluís Agustí, bibliotecari; Núria Alemany, responsable de comunicació editorial; Assumpta Bailac, bibliotecària; Mònica Baró, professora de la Universitat de Barcelona, experta en biblioteques escolars; Júlia Baena, bibliotecària; Lluís Bonet, professor de la Universitat de Barcelona i expert en economia, gestió i polítiques de la cultura; Jordi Bosch, bibliotecari; Ferran Burguillos, gerent de Biblioteques de Barcelona; Marta Cano, gerent de biblioteques de la Diputació de Barcelona; Daniel Cassany, professor de la Universitat Pompeu Fabra i investigador en comunicació escrita; Oriol Castanys, expert en edició i distribució; Francesc Codina, professor de la UVic-UCC, expert en literatura i polítiques culturals; Llorenç Comajóan, sociolingüista i professor de la UVic-UCC; Maite Cusó, llibretera amb experiència en plans estratègics; Reina Duarte, editora; Cristina Feliu, editora; Fe Fernández, llibretera i mediatra cultural; Montserrat Fons, professora de la Universitat de Barcelona, experta en lectura i plurilingüisme; Jordi Font, expert en l'àmbit digital; Anna Guitart, periodista especialitzada en lectura i llibres; Francesc Xavier González Cuadra, president del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya; David Guzman, periodista; Jordi Jubany, expert en l'àmbit digital educatiu; Teresa Iribarren, professora de la Universitat Oberta de Catalunya; Jordi Llobet, àrea de Justificació i Control de l'OSIC (Departament de Cultura); Gemma Lluch, catedràtica de Filologia Catalana de la Universitat de València, experta en plans de lectura i biblioteques escolars; Marisol López, directora general d'Innovació i Cultura Digital del Departament de Cultura; Àgata Losantos, mediatra de lectura; Gregorio Luri, pedagog; Anna Manso, escriptora; Enric Masllorens, editor i director escolar; Gemma Medina, editora; Jordi Nadal, editor; Cristina Novoa, experta en biblioteques escolars; Anna Pagès, professora d'Història de l'Educació; Martín Piñol, escriptor; Àngels Ponsa, consellera de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals; Joan Portell, expert en mediació LIJ; Enric Prats, professor de la Universitat de Barcelona, interessat per la lectura en l'àmbit universitari; Toni Puntí, periodista; Genís Roca, expert en dades; Amàlia Ramoneda, bibliotecària; Marta Roig, responsable de l'IBBYcat. Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil; Joan Santanach, editor; Isabel Sucunza, llibretera; Núria Tey, editora; Tina Vallès, escriptora; Gemma Ventura, periodista; Xavier Vidal, llibreter; Anna Villarroya, directora del Centre de Recerca Informació, Comunicació i Cultura de la Universitat de Barcelona; Jesús Viñas, president del Consell Escolar de Catalunya.

Entitats o ens

Agència Catalana de Joventut (Departament de Drets Socials); Apropa Cultura; Consell Escolar de Catalunya; Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona; Dincat, federació d'entitats en defensa dels drets de les persones amb discapacitat intel·lectual; DILECAT. Associació de Professionals de les Activitats de Dinamització Lectora de Catalunya; Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària del Departament de Drets Socials; Direcció General de Societat Digital del Departament de Treball; Direcció General de Provisió de Serveis del Departament de Drets Socials; Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya; Grup de treball de Biblioteca Escolar de Cerdanyola del Vallès del Servei Educatiu Vallès Occidental; MIF. Programa de Millora i Innovació en la Formació de Mestres; Observatori de Dades Culturals de Barcelona (Ajuntament de Barcelona).

Annex 3. Acord del Consell Escolar de Catalunya

Propostes del Consell Escolar de Catalunya sobre el Pla Nacional del Llibre i la Lectura (PNLL)

Document 1/2023, aprovat pel Ple del Consell Escolar de Catalunya el 24 de gener de 2023

Introducció

Aquest document recull les aportacions elaborades per la Comissió de Programació del Consell Escolar de Catalunya sobre el Pla Nacional del Llibre i la Lectura, del Consell nacional de la lectura.

La Comissió de Programació va dedicar les sessions del 7 i el 28 de novembre a aquest objectiu. A la sessió del dia 7, la senyora Montserrat Ayats, responsable departamental del Pla, va fer-ne la presentació a partir del document [Llegim! Pla nacional del llibre i la lectura. Metodologia i pla de treball](#). A partir d'aquesta presentació, es va fer una primera posada en comú d'aportacions i es va obrir un termini perquè els membres i entitats poguessin fer-ne arribar més. A la sessió del dia 28, van valorar-se les aportacions fetes arribar per la Confederació Cristiana d'Associacions de Pares d'Alumnes i pel Consell Escolar Territorial de Tarragona, i va acordar-se refondre-les totes en aquest document.

Així doncs, a continuació es presenten aquestes propostes seguint els àmbits de treball plantejats en el document esmentat. Els àmbits del document *Llegim!* en què s'han elaborat propostes són els següents:

2. Les persones lectores i l'accés inicial a la lectura
3. Diversitat i accés a la lectura
5. Els espais de lectura
6. La mediació lectora
10. Visibilitat del llibre i la lectura en els mitjans de comunicació i les xarxes

Els apartats següents responen a aquesta estructuració.

Accés a la lectura i mediació lectora

Per bé que el procés d'aprenentatge de la primera lectoescriptura té un lloc preeminent en l'àmbit escolar, la família hi juga un paper crucial en la iniciació durant la primera infància. És per això que cal oferir a les famílies formació sobre mediació lectora en aquesta etapa de la vida de l'infant. Una bona iniciativa en aquest àmbit és "Nascuts per llegir", programa de Salut orientat als 0-3 anys. Caldria tornar a potenciar les pràctiques desenvolupades arran d'aquest programa i incorporar-les als serveis de pediatria i a les activitats habituals de les biblioteques públiques, si no hi són presents. Igualment, en aquesta etapa, cal promoure la literatura oral a l'aula involucrant-hi les famílies, amb la finalitat de configurar un primer llevat orientat a la lectura.

Igualment i en vista que el pas a l'adolescència està comprovat que coincideix amb una minva de l'activitat lectora, cal pensar en el reforç de la mediació lectora de les famílies que tenen fills o filles en aquesta edat per mitjà de la formació pràctica. Una bona pràctica possible és el taller de lectura per a famílies vinculat a les reunions d'inici del curs, en què donar protagonisme al mateix alumnat pot revertir en més participació per part dels familiars.

Un recurs utilitzat de fa temps en la formació lectora de les famílies és el llibre *Llegir per a créixer. Guia pràctica per a fer fills lectors* (2012) de Joan Carles Gírbés, que va formar part del programa "Llegir ens fa grans" (2012-2016), antecedent del pla "Llegim!", i que avui està descatalogat. Cal recuperar i actualitzar aquesta obra, o elaborar-ne una altra de nova, adaptant-la als diferents nivells lectors i dotant-la de recursos d'animació lectora, d'activitats de foment de la lectura a les famílies, a més de les orientacions genèriques que conté.

En allò que concerneix el personal docent i els centres educatius, es recomana d'incloure la formació en lectura en els programes de formació inicial del grau d'educació i del màster de secundària, perquè el professorat de nova incorporació disposi dels coneixements adequats a la implementació i les pràctiques dels plans de lectura de centre.

També seria interessant conèixer l'experiència docent del professorat pel que fa a la lectura des d'una perspectiva participativa, en el sentit de posar en comú aquesta experiència en l'àmbit del centre educatiu, per conèixer les necessitats que té i emprendre accions de govern al respecte. En aquest sentit, el grup de discussió pot ser una fórmula idònia per compartir aquesta experiència, recollir dades qualitatives i involucrar el personal docent en el pla de lectura de centre. I això tant amb relació a l'alumnat, és a dir, a l'ensenyament-aprenentatge, com amb relació a l'experiència personal.

S'han valorat positivament propostes que ja s'estan portant a la pràctica, com ara l'apadrinament lector, la recuperació del portafolis de lectura de l'Impuls a la Lectura (2011-2014) com a eina educadora, la biblioteca personal, l'anomenat *bookflix* i els punts d'intercanvi on fer passallibres, també conegut per *bookcrossing*. Pel que fa a l'apadrinament lector, hi ha la possibilitat d'invertir-hi hores de Servei Comunitari, en el mateix centre en el cas d'instituts escola i centres concertats o bé d'institut a escola del mateix municipi. A més, s'ha posat èmfasi en la millora de la qualitat literària de les lectures comunes o prescriptives. En aquest sentit, és recomanable d'incorporar pràctiques de tria i avaluació d'aquestes lectures per mitjà d'orientacions formatives de manera que s'acabi de renovar aquest aspecte pedagògic de la lectura als centres educatius que ho necessitin.

Accés a la lectura i visibilitat del llibre i la lectura en els mitjans de comunicació i les xarxes

És evident que en l'actualitat el llibre i la lectura no tenen espais propis rellevants en els mitjans de comunicació pel que fa a difusió al gran públic, sinó que disposen d'una presència minvada i relegada a franges horàries clarament minoritàries. Aquesta realitat condiona la formació lectora que s'ofereix en els centres educatius per mitjà dels plans de lectura, ja que la importància que l'educació dona a la lectura com a mitjà d'accés al coneixement i a la cultura i com a mitjà de construcció i enriquiment personals, no té reflex

en els mitjans de comunicació ni, per extensió, en les dinàmiques socials amb què els mitjans interactuen. Aquest desequilibri es reproduïx en els productes mediàtics destinats a la infància i l'adolescència.

A més, el llibre com a objecte cultural s'enfronta a la digitalització ja a la infantesa, i específicament al mòbil en l'adolescència. És tracta d'una realitat que ha guanyat encara més presència a causa de la pandèmia, en el sentit que la facilitació de la digitalització, també en l'àmbit educatiu, dona lloc a la minorització de l'hàbit lector com s'ha entès tradicionalment, ja que el llibre i la lectura no s'han incorporat satisfactòriament als suports digitals i a les xarxes socials.

En conseqüència es fa necessari incorporar continguts dedicats al llibre i la lectura als canals de televisió generalistes i als canals infantils i juvenils, específicament SX3, i a les seves plataformes digitals corresponents, de manera que es pugui disposar d'uns continguts de referència. Alhora cal impulsar aquesta creació de continguts per mitjà del suport i la promoció dels continguts ja existents i dels influenciadors. Es recomana relançar la plataforma *Què llegeixes?*, iniciada amb el Pla Nacional de Lectura 2012-2016, que es basa a compartir lectures, i generalitzar experiències com la de les biblioteques de Barcelona adreçada als joves perquè facin recomanacions de llibres com a youtubers. La creació de continguts digitals relacionats amb el llibre i la lectura, infantil i juvenil, ha de disposar dels suports adequats perquè penetri amb naturalitat en les plataformes i xarxes socials i esdevingui un actiu cultural dinamitzador entre el públic familiar i juvenil.

Pel que fa al llibre com a objecte cultural, d'una banda el centre educatiu ha d'educar en la preservació del format tradicional en paper com a valor cultural bàsic, diferent de la cultura del mòbil, que facilita la concentració i l'experiència lectora aprofundida. D'una altra banda, com pot deduir-se del paràgraf anterior, cal aprofitar els ginyes en forma d'aplicació que proporcionen les tecnologies actuals per educar la lectura en dispositius electrònics, cosa que inclou el respecte per la propietat intel·lectual.

Els temps i espais de lectura en el centre educatiu

No cal emfasitzar que la incentivació de la lectura en l'àmbit educatiu implica disposar de les estones, franges horàries de dedicació, i dels recursos materials, espais i dotacions, que la facin possible efectivament, sempre a partir del pla de lectura de centre integrat en el projecte educatiu.

En primer lloc, la pràctica d'incorporar a l'horari setmanal una franja de dedicació a la lectura lliure per part de l'alumnat, a l'inici de la jornada o després de l'esbarjo, s'ha mostrat com una estratègia efectiva per incentivar la lectura i la configuració de l'hàbit lector. Es tracta d'una pràctica que hauria de generalitzar-se, sempre a partir del pla de lectura de centre.

Enllaçant amb l'experiència docent del professorat a què s'ha fet referència en l'apartat dedicat a l'accés a la lectura i la mediació lectora, cal dir que l'experiència i la participació del professorat en aquest sentit també requereixen d'un espai temporal en l'horari. La coordinació en format de seminari o de visites pedagògiques entre centres, les gimcanes literàries o l'exposició de pòsters amb experiències d'aula són possibilitats relacionades amb

l'experiència docent del professorat. Convidar biblioteques públiques i llibreries al centre perquè presentin les seves novetats i recursos, crear una biblioteca o un club de lectura de claustre i compartir l'experiència lectora mitjançant pòsters són possibilitats que ofereix l'experiència personal.

En segon lloc, la biblioteca escolar constitueix el centre de recursos per a l'aprenentatge i l'ensenyament del centre educatiu. El programa Punteu, iniciat al 2005, hauria de donar pas a un pla específic de desenvolupament de les biblioteques escolars orientat a la potenciació d'aquesta funció i de la biblioteca d'aula. Aquest pla de desenvolupament ha de disposar de la dotació econòmica imprescindible per dotar les biblioteques escolars del personal acreditat per gestionar-les, si més no amb el perfil professional de lectura i biblioteca escolar i comptant amb personal de reforç, a partir de col·laboracions com la de l'AFA o del programa PROA+ del Ministeri d'Educació, per exemple.

No és menor que la biblioteca escolar disposi de l'espai adient per exercir la funció de centre de recursos del centre educatiu i que es pugui obrir a altres espais interns del centre per visibilitzar-ne la funció, incorporar els materials bibliogràfics que es necessitin en cada moment, gestionar el catàleg propi de fons amb agilitat i organitzar i ampliar l'horari de préstec, de manera que presti un servei efectiu i diligent a l'alumnat i professorat que inclogui el foment de la lectura per mitjà d'activitats extraescolars com ara tallers de lectura.

El professorat ha de conèixer què hi ha a la biblioteca per fer-ne recomanacions de lectura o d'altres materials i el Projecte de Direcció del centre donar suport i implicació a la biblioteca escolar i al temps de lectura, que han de tenir constància expressa al Projecte Educatiu.

Finalment, cal incorporar els processos de participació de la comunitat escolar en l'actualització de la biblioteca escolar i en el disseny dels espais de lectura en edificis escolars ja existents o de nova creació, a fi que la biblioteca escolar s'adapti a les necessitats de lectura de la seva comunitat escolar concreta.

Generalitat de Catalunya